

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**folosirea integrală a capacităților de producție
accelerarea ritmului de execuție a lucrărilor
pe șantiere**

**înnoirea și modernizarea produselor
generalizarea analizei valorii**

**„traseul” optimului
în campania agricolă**

Discuții rodnice cu tehnicieni și specialiști privind lucrările de consolidare a imobilelor și realizarea unor lucrări edilitare

**VIZITA DE LUCRU
A TOVARĂȘULUI
NICOLAE CEAUȘESCU
ÎN BUCUREȘTI
ȘI ÎMPREJURIMILE CAPITALEI**

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru în Capitală, pe șantierele de refacere și consolidare a imobilelor avariate de seismul de la 4 martie, precum și în comune suburbane, unde sînt prevăzute importante lucrări edilitare, în cadrul programului general de sistematizare și modernizare a Bucureștiului. Secretarul general al partidului a vizitat, de asemenea, Expoziția de tehnologii moderne pentru manipularea mărfurilor, organizată în complexul expozițional din Piața Scintei.

La Expoziția de tehnologii moderne pentru manipularea mărfurilor

În lumina hotărîrilor
Congresului consiliilor oamenilor muncii

CREȘTEREA INDICILOR DE UTILIZARE A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

● Producții peste plan – prin mai buna folosire a zestrei tehnice ● De ce la unele tipuri de mașini și utilaje nu se ating indicii de utilizare planificați? ● Priorități ale creșterii eficienței prin mobilizarea mai largă a rezervelor interne.

DOTAREA unităților industriale cu mașini și utilaje moderne, de înalt randament, creează posibilitatea dar și necesitatea obținerii unor însemnate sporuri de producție prin utilizarea acestei zestre tehnice la nivel înalt, intensiv și extensiv. În acest scop este necesar să se acționeze pe multiple căi, cu mijloace variate, pentru organizarea științifică a producției și a muncii, promovarea celor mai înaintate tehnologii de fabricație, aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă, calificarea cadrelor corespunzător dotărilor tehnice etc.

În documentele de partid s-a subliniat, de nenumărate ori, că **de modul în care se utilizează zestrea tehnică a întreprinderilor, depinde nivelul producției ce se realizează, eficiența întregii noastre activități economice și sociale.** Recent, la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia că: „**Însemnate posibilități de creștere a producției au reieșit, de asemenea, din acțiunea pentru utilizarea intensivă a mașinilor și instalațiilor, redarea în circuitul economic a utilajelor nefolosite, încărcarea mai bună a schimbulilor de producție.**”

Pornind de la amploarea acestor necesități, analizăm în acest număr modul în care s-a acționat la **Întreprinderea de mecanică fină București** pentru folosirea deplină, cu eficiență ridicată, a capacităților de producție. Investigația întreprinsă a reliefat că în semestrul I al anului întreprinderea a obținut rezultate pozitive în îndeplinirea principalilor indicatori economico-financiar. Astfel, la producția globală și producția marfă prevederile planului au fost realizate în proporție de 104,07% și, respectiv, 107,78%. La aceste rezultate bune și-a adus contribuția, în principal, realizarea planului productivității muncii pe fiecare angajat în propor-

ție de 100,9%, respectiv 100,54% pe muncitor. Sînt realizări evidente, care reliefează preocuparea pentru utilizarea eficientă, cu randament înalt a capacităților de producție, atît în ansamblul lor, cît și pe structură.

Semnificația unor realizări cu plus și minus față de prevederi

SITUAȚIA existentă la diferite categorii de mașini și utilaje reflectă preocuparea întreprinderii pentru utilizarea în grad înalt a timpului planificat, în special la strunguri, freze, mașini de rectificat, prese. În acest scop, încă din prima lună a anului a fost elaborat și adoptat un amplu program de măsuri menit să valorifice în mai mare măsură rezervele existente. Pentru folosirea integrală a capacităților de producție s-au prevăzut acțiuni, în special în direcția perfecționării organizării producției și a muncii, promovării de noi tehnologii de înalt randament, scăderii relative a cheltuielilor cu reparațiile capitale, precum și a celor cu întreținerea utilajelor și scurtării duratelor de execuție a acestora, îmbunătățirii coeficienților de utilizare a mașinilor și utilajelor.

Ca urmare a materializării măsurilor preconizate (pregătirea pieselor de schimb pentru reparații la cele 39 de mașini-unelte din atelierele secției mecano-energetică, constituirea unor echipe specializate, pe secții, ateliere și grupe de mașini în vederea îmbunătățirii activității de întreținere și reparații, îmbunătățirea indicelui de deservire a utilajului de la 1 : 1 la 1 : 3 calificarea și recalificarea la locul de muncă a unui important număr de strunguri și rectificatori, precum și trecerea unor muncitori cu calificare superioară pe ma-

șini și utilaje de înaltă tehnicitate etc.), s-a ajuns la îmbunătățirea indicilor de utilizare a timpului disponibil de lucru al utilajelor pe principalele secții de producție (tabelul).

Preocupările s-au axat, de asemenea pe sporirea potențialului productiv, ceea ce a determinat, îmbunătățirea structurii capacităților de producție, în sensul creșterii ponderii mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru (cu 0,2%), concomitent cu reducerea ponderii mașinilor de forță și utilajelor energetice (cu 0,1%). Cu toate acestea, cu prilejul analizei efectuate la nivelul primului semestru din 1977, s-au desprins noi posibilități de acțiune în direcția utilizării mai bune a capacităților de producție. Astfel, față de timpul maxim de lucru disponibil mediu (calculat pentru două schimburi), timpul efectiv lucrat este mai mic în medie cu 900 ore mașină, ceea ce înseamnă o serioasă rezervă de capacitate nefolosită. La aceste nerealizări globale, aportul diferitelor categorii de utilaje a fost diferențiat. Dacă la strunguri, de exemplu, timpul mediu efectiv lucrat este cu 43 ore mașină mai mare decît prevederile, la freze s-a înregistrat un minus de folosire a timpului de 3597 ore mașină. Fenomenul se repetă, din păcate, și în cadrul aceleiași familii de utilaje. La mașinile de rectificat, timpul mediu total efectiv lucrat, mai mic cu 284 ore mașină ascunde faptul că anumite utilaje din această categorie au funcționat bine, prevederile fiind depășite în timp ce la alte indicii realizați s-au situat cu mult sub sarcina de plan.

Există, desigur, în aceste condiții, certe posibilități de creștere a timpului de lucru al mașinilor, în primul rînd prin utilizarea lor în trei schimburi, prin încărcarea corespunzătoare a uti-

Situația folosirii timpului de lucru în principalele secții de producție, în primele șase luni din 1977

Indice (%) (realizări față de plan)	Trim. I		Trimestrul II		Semestrul I (cumulat)
	Total între- prinde- dere	Total între prinde- dere	din care :		
			Mai	Iunie	
			Secții de bază (pro- ductive și scu- lărie)	Secții de bază (pro- ductive și scu- lărie)	
	85,59	102,10	100,07	103,33	93,84

lajelor și asigurarea mai bună a locurilor de muncă cu materii prime și materiale; creșterea productivității muncii pe fiecare schimb, măsuri ce pot conduce, în final, la obținerea unor rezultate superioare.

Importante rezerve de îmbunătățire a utilizării capacităților de producție pot fi mobilizate prin micșorarea timpului de stagnare a utilajelor din cauza defecțiunilor în funcționare. Astfel, timpul lunar neutilizat datorită reparațiilor accidentale reprezintă aproape 0,9% din totalul fondului disponibil de lucru al utilajelor, în condițiile în care timpul afectat reparațiilor planificate reprezintă 1,4%. Măsurile luate de întreprindere, atât în sensul calificării la locul de muncă în specialitatea lăcătuș reparații-întreținere, policalificării muncitorilor din montaj și alte meserii auxiliare, meserii din grupa prelucrărilor mecanice, cât și polideservirii utilajelor, au avut efecte pozitive.

Pe de altă parte, îmbunătățirea coeficientului de schimburi al mașinilor, analizat numai pe două luni ale acestui semestru (aprilie și mai), este reflectată de creșterea ponderii mașinilor-unelte folosite în trei schimburi (de la 618 mașini la 680). Trebuie însă menționat că nu în totalitate îmbunătățirea indicelui de utilizare al mașinilor-unelte se datorează efortului propriu al colectivului întreprinderii. Astfel, disponibilizarea mașinilor — ca urmare a modificării structurii de plan a producției — a determinat creșterea indicelui total de utilizare al mașinilor pe întreprindere, fără a reprezenta o contribuție directă a acesteia.

În ce privește influența structurii producției, asupra utilizării capacităților de producție, din studiul efectuat a rezultat o neîndeplinire a planului (și deci și o utilizare necorespunzătoare a utilajelor aferente) la produsele de mecanică fină de 2,38%, precum și de 4,47% la mașini de așchiat metal. Aceste nerealizări sînt datorate, printre altele, și folosirii necorespunzătoare, la unele grupe de utilaje, a timpului planificat. Rezultatele nefavorabile menționate se reflectă în nivelul general al

utilizării întregii capacități de producție a întreprinderii, în valoarea coeficientului mediu de sortiment (0,99%) și a coeficientului mediu de structură (0,97%). Faptul că acești coeficienți sînt, subunitari, evidențiază existența unor posibilități suplimentare de folosire intensivă a capacităților de producție, care trebuie atrase operativ în circuitul producției pentru a asigura, la nivelul întreprinderii, realizarea structurii planificate a producției, fabricarea fiecărui sortiment prevăzut, în special la produsele de bază.

Factorul uman și utilizarea eficientă a capacităților

CORELAREA factorului material cu cel uman în procesul de producție reprezintă o condiție esențială a utilizării superioare a capacităților de producție. Analizînd structura personalului întreprinderii se observă o pondere ridicată a muncitorilor, de aproximativ 90%, față de totalul personalului, corespunzător unei ponderi normale a personalului TESA, față de total muncitori de circa 7-7,28%.

Modificările în structura personalului în sensul creșterii ponderii muncitorilor direct productivi și, în special, a celor de înaltă calificare, sînt o urmare firească a sporirii numărului mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru de înalt randament și cu parametri tehnico-funcționali ridicați.

În analiza gradului de folosire intensivă a utilajelor trebuie urmărită și economia relativă de personal analizată în corelație directă cu creșterea gradului de deservire a utilajelor (de la 1:1 la 1:3), polideservirea utilajelor cu complexitate ridicată (strunguri automate, freze danturate, mașini de rectificat plan, mașini de divizat etc.), precum și policalificarea muncitorilor din montaj și alte meserii auxiliare în cele din grupa prelucrărilor mecanice (cea

ce a însemnat o reducere de 5% a muncitorilor indirect productivi, o îmbunătățire în sensul reducerii decalajului prelucrare-montaj, precum și a ritmicității asigurării pieselor de montaj, reflectată într-o creștere de aproximativ 2% a productivității muncii).

Pe linia optimizării raportului dintre utilizarea forței de muncă și gradul de folosire a capacităților de producție există totuși rezerve importante atât în ceea ce privește reducerea timpilor auxiliari pe fiecare loc de muncă, cât și eliminarea stagnărilor tehnologice datorate reparațiilor accidentale ale utilajelor. Este vorba, deci, de o eliminare a timpilor „morți” în procesul de producție. În legătură cu aceasta, o altă direcție de creștere a productivității muncii, prin utilizarea completă a capacităților de producție o constituie asigurarea cu forță de muncă specializată, (lăcătuși de reparație și întreținere), în condițiile în care întreprinderea este dotată cu utilaje complexe și de înaltă tehnicitate. În această direcție există unele greutăți, problema fiind soluționată cu eforturi mari, prin atragerea muncitorilor de alte specialități și recalificarea acestora. Faptul în sine, are și urmări nedorite în ce privește modificarea structurii personalului, asigurarea cu forță de muncă calificată, folosirea capacităților de producție, nivelul productivității muncii.

Evident, optimizarea corelației presupune luarea în considerare și a altor mijloace cu efecte directe asupra producției și a utilizării capacităților de producție: îmbunătățirea structurii producției, deservirea simultană a utilajelor și locurilor de muncă, îmbunătățirea normelor de muncă, reducerea absențelor, eliminarea tuturor cauzelor subiective care au condus la stagnări în fluxul tehnologic.

Folosirea mai deplină și cu maximum de randament a capacităților de producție are efecte pozitive asupra costurilor de producție, inclusiv a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, reprezentînd în același timp și una din principalele rezerve interne ale întreprinderii. Este evident că reducerea volumului cheltuielilor în trimestrul al II-lea față de realizările primului trimestru cu 35,8 lei la 1 000 lei producție marfă reprezintă și un rezultat al utilizării superioare a mașinilor și utilajelor, asigurînd, în final, obținerea unor economii anuale la costurile de producție, prin efort propriu, de aproape 29 milioane lei.

REZULTATELE obținute pînă acum, precum și măsurile adoptate în întreprindere pentru mai buna folosire a capacităților de producție creează premise favorabile pentru îndeplinirea exemplară a planului de producție pe 1977, pentru creșterea productivității muncii și reducerea costurilor pe unitatea de produs.

Corneliu BĂRNEA

TEHNOLOGII EFICIENTE, RITM ÎNALT AL LUCRĂRILOR DE CONSTRUCȚII (I)

REALIZAREA exemplară a vastului program de investiții destinat dezvoltării economico-sociale a țării presupune — fie că este vorba de capacități de producție sau de construcții de locuințe — o creștere în ritm înalt a productivității muncii pe șantiere, scurta termenelor de punere în exploatare a noilor obiective. În acest context, introducerea largă a progresului tehnic, extinderea tehnologiilor moderne, utilizarea noilor materiale de construcții reprezintă pirghii acceleratoare, cu profunde implicații economice favorabile. În cadrul lucrărilor Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia

că „eforturile vor trebui orientate spre realizarea integrală a programului producției de ciment, asimilarea sortimentelor superioare de ciment, precum și dezvoltarea în ritm înalt a producției de materiale de construcții ușoare, ieftine și rezistente”. Alături de producătorii de materiale de construcții se cer intensificate eforturile tuturor factorilor implicați pentru ca inovațiile în materiale și tehnologii să se regăsească cit mai rapid de pe planșeta proiectanților pe șantier, oferind beneficiarilor noilor locuințe estetică, funcționalitate și confort, iar constructorilor eficiență și operativitate în activitatea desfășurată.

Argumente economice evidente în favoarea procedeelelor moderne...

AVANTAJELE noilor tehnologii în lucrările de construcții sînt multiple și evidente: ele aduc o contribuție hotărîtoare la sporirea productivității muncii, asigurarea continuității lucrărilor, îmbunătățirea calității acestora, reducerea termenelor de punere în funcțiune și creșterea eficienței economice.

Desigur, **utilizarea unor tehnologii moderne de mare productivitate trebuie gîndită și prevăzută încă din faza de concepție a construcțiilor.** În acest sens specialiștii trebuie să introducă din faza de proiect soluții care să favorizeze creșterea gradului de industrializare, reducerea continuă a consumului de manoperă, mai ales dacă ținem seama că în sectorul de construcții se resimte o cerere deloc neglijabilă de forță de muncă calificată. Fără îndoială, preocuparea proiectanților în această direcție nu reprezintă o noutate. Și pînă în prezent la unele construcții industriale au fost găsite și utilizate soluții avansate, eficiente, ca: înlocuirea pereților exteriori din zidărie de cărămidă cu panouri ușoare (din beton celular autoclavizat, beton cu agregate ușoare, plăci din azbociment, panouri din profil, din ghips-beton etc.), extinderea pe scară largă a betoanelor monolit aparente etc., procedee noi care au condus la creșterea productivității muncii constructorilor, la importante economii de forță de muncă.

Cu toate rezultatele bune obținute în modernizarea lucrărilor de pe șantiere în general și în cele privind construcțiile industriale în special, se poate aprecia că **procedeele amintite sînt mai puțin dezvoltate în construcția de locuințe și de obiective social-culturale.** sector care ar trebui să beneficieze mai din plin de avantajele inovațiilor. În acest sens, industrializarea înaltă a lucrărilor de construcții este de neconceput fără îmbunătățirea concepției de proiectare privind alcătuirea unora din-

tre sistemele constructive ce se folosesc în prezent, deoarece se constată că se menține încă la un nivel ridicat ponderea secțiunilor cu consum mare de manoperă pe m² arie desfășurată care, pe ansamblul construcțiilor social-culturale, depășește în multe cazuri (în municipiul București, în județele Argeș, Vaslui, Botoșani) un total de 35 ore. Ce soluții tehnologice ar putea fi luate în considerare, ce eficiență economică ar declanșa în activitatea constructorului și a beneficiarului?

Din analizele efectuate în cadrul Centralei de construcții-montaj din București privind posibilitățile de reducere a consumului de manoperă pe șantier la execuția clădirilor de locuit rezultă că se pot obține rezultate foarte bune prin introducerea și **extinderea folosirii prefabricatelor de beton armat de dimensiuni mai mari** (cu grad ridicat de finisare și echipare în industrie),

Asemenea soluții, pe lângă avantajele economice care constau în reducerea costurilor, oferă avantaje funcționale deoarece elimină îmbinarea de pe întreaga înălțime a încăperii din zona de colț greu de tratat. Totodată, fațadele blocurilor fiind realizate din elemente de diferite dimensiuni, se creează o largă diversificare a acestora. În tabelul nr. 2 sînt prezentate cîteva soluții care, folosite pe scară largă, ar putea conduce la o reducere substanțială a consumului de manoperă în medie cu 35—75% la acest gen de lucrări față de tehnologiile utilizate pînă în prezent.

Considerăm de asemenea necesară **extinderea pe scară largă la un volum cit mai mare de construcții de locuințe a băilor spațiale prefabricate, soluție aplicată pe șantierele de construcții din municipiul București.** Argumente? Consumul de timp pentru executarea unei băi în acest sistem este cu 120 ore

Tabelul nr. 1
Economia de manoperă realizată prin introducerea unor noi soluții tehnologice

Secțiunea și tehnologia	Reducerea consumului de manoperă pe m ² arie desfășurată față de soluția veche %
Clădiri P + 4 cu structura din panouri mari	30—40
Clădiri P + 4 cu structura din diafragme fagure	35—43
Clădiri P + 4 cu structură din diafragme celulare	35—42
Clădiri P + 8 cu structura din panouri mari	35—43
Clădiri P + 10 cu structură din diafragme fagure	35—45
Clădiri P + 10 cu structură din diafragme celulare	40—47

a structurilor mixte și a cofrajelor spațiale etc. **Prin îmbunătățirea soluțiilor tehnologice la actualele secțiuni se poate reduce consumul de manoperă pe m² arie desfășurată cu 30—45%** (tabelul nr. 1).

Rezerve însemnate de creștere a productivității muncii, de reducere a greutateii clădirilor în construcția de locuințe pot fi atrase în circuitul productiv prin **îmbunătățirea soluțiilor tehnologice la realizarea parapetilor de balcoane și a panourilor de fațadă gata finisate.**

manoperă pe bucată mai redus față de soluția clasică. Eficiența unei asemenea soluții ar putea fi și mai mare dacă cercetarea și proiectarea, industria materialelor de construcții și-ar concentra eforturile pentru a reuși ca, în scurt timp, să realizeze în serie asemenea băi spațiale din materiale ușoare.

Un alt procedeu, utilizarea corpurilor de ventilație din beton prefabricat pe înălțimea unui nivel în locul soluției clasice, poate aduce o economie de 2 om ore/buc. De asemenea, merită studiată

soluția execuției acestor corpuri din materiale plastice. În fine, cercetarea și proiectarea trebuie să-și aducă o contribuție mai mare la elaborarea de noi procedee de eliminare a șapelor, execuția scârilor gata finisate în fabrică, a parapetelor de terase și balcoane etc.

O problemă de cea mai mare importanță o reprezintă **extinderea utilizării cimenturilor superioare**, care conduce la reducerea consumului cu 10—15%, permite reducerea ciclului de fabricație cu 30% și a consumului de căldură la tratamentul termic cu 20—30%, asigură de asemenea obținerea unor betoane de calitate superioare (450—600 kg/cmp), conducând la reducerea termenului de decofrare cu 7—10 zile. Preocupările pentru obținerea și folosirea pe scară largă a unor sortimente superioare de ciment trebuie să aibă în vedere cu mai multă pregnanță și generalizarea utilizării **betonelor ușoare** cu granolit. Prin folosirea acestui procedeu la construcțiile de locuințe din județele Timiș, Argeș etc. a fost redusă greutatea construcțiilor cu 15—20%, consumul de manoperă cu 6,02%, s-au obținut mărirea gradului de confort hidrotehnic și o economie de combustibil de 15—20% în exploatarea construcției. În ceea ce privește viteza de glisare, aceasta se reduce cu 3—5 ore pe nivel față de soluția clasică. O astfel de tehnologie se cere extinsă în viitor și în alte județe ale țării, precum și la realizarea de noi tipuri de prefabricate cum sînt: panouri de fațadă pe două nivele sau pentru două nivele alăturate, panouri termoizolante pentru acoperiș, balcoane, scări, pereți despărțitori etc.

nele de punere în funcțiune — nu se desfășoară încă cu viteza necesară. De ce?

Rămănerile în urmă în ceea ce privește adoptarea unor sisteme mai eficiente se datoresc în principal următoarelor **cauze**: insuficienței preocupării a cercetătorilor, proiectanților. (Institutul de cercetări în construcții, din București, unele sectoare de proiectare din județe) pentru realizarea unor secțiuni cu un grad înalt de prefabricare la noile construcții de locuințe din Suceava, Tulcea, Dimbovița, Vilcea ș.a.; faptului că industria materialelor de construcții nu a pus la dispoziție o gamă mai mare de materiale eficiente, care folosite în construcții, ar fi adus un aport mai mare la creșterea productivității muncii; uneori dezvoltarea capacităților de producție nu a fost corelată cu necesitățile creșterii ponderii apartamentelor integrale prefabricate, precum și cu cerințele impuse de creșterea gradului de industrializare a lucrărilor de construcții ș.a. Pentru eliminarea neajunsurilor existente în pregătirea de perspectivă a bazei materiale, consider foarte utilă **elaborarea la nivelul ramurii, pentru fiecare județ, a unui program privind sistemele constructive ce se vor folosi în perioada 1978—1990**. Aceasta ar da posibilitatea studierii din timp de către unitățile de construcții a necesarelor de cofraje; dezvoltării de către industria materialelor de construcții a capacităților de prefabricare și pregătirii măsurilor ce se impun pentru extinderea tehnologiilor moderne de execuție; pregătirii cadrelor în funcție de nece-

în fabrică — peste 70% din consumul de manoperă la panouri mari se realizează în șantiere cu o productivitate scăzută. Această situație se datorește faptului că producătorii de prefabricate nu livrează constructorilor produsele gata finisate și determină în principal consumul mare de manoperă ce se înregistrează pe șantiere.

Obținerea unor rezultate și mai bune, mai ales în ce privește reducerea consumului de manoperă în execuția clădirilor de locuit și social-culturale, este strîns legată și de punerea în aplicare a unor măsuri menite să ducă la **perfecționarea tehnologiilor de realizare a pereților despărțitori** din alte materiale mai eficiente decît cele folosite în prezent. De asemenea, se impune o acțiune mai energică, de perspectivă, pentru creșterea gradului de prefabricare a școlilor, grădinițelor și a altor obiective social-culturale, ale cărei coordonate să se regăsească într-un program de perspectivă bine fundamentat din vreme.

Creșterea continuă a volumului de investiții în construcții impune găsirea și dezvoltarea unor **noi metode și mijloace de producție și în sectorul instalațiilor**. Subliniem faptul că lipsa de forță de muncă calificată în sectorul instalațiilor se resimte ca și în domeniul construcțiilor propriu-zise, datorită dificultăților ce intervin în calificarea muncitorului instalator, al cărui timp minim necesar pentru însușirea cunoștințelor teoretice și îndemnării tehnologice este mai lung decît pentru alte meserii. Pe de altă parte, ritmul obținut în construcții prin aplicarea unor tehnologii noi cere ca instalațiile să se realizeze în timp foarte scurt. La montajul instalațiilor se întâmpină dificultăți datorită faptului că nu întotdeauna sînt respectate indicațiile de corelare firească a lucrărilor de construcții și instalații, deoarece primele se desfășoară uneori pe întreaga durată normată pentru clădire, rămîind pentru realizarea instalațiilor un timp redus. În foarte multe cazuri execuția unor lucrări care condiționează montajul instalațiilor nu se face coordonat cu lucrările de instalații, fapt ce conduce la nerespectarea proceselor tehnologice, în mod deosebit a prevederilor din proiecte privind respectarea golurilor pentru instalații. Analizînd stadiul actual al extinderii tehnologiilor moderne de execuție la realizarea instalațiilor, se constată că sînt rezerve serioase în ceea ce privește concepția de proiectare, cît și metodele de execuție.

Prin extinderea experienței bune dobîndite de întreprinderea de instalații-montaj și izolații a Centralei de construcții-montaj din București în **aplicarea unor tehnologii noi cum sînt cabinete spațiale, instalațiile electrice aparente în plinte, se poate reduce manopera în acest sector cu 35%, iar generalizarea sistemului cu tubulatură pre-montată în panouri poate conduce la o diminuare a manoperei cu 45%**. Pentru instalațiile de gaze, în situația folosirii sistemului cu noduri prefabricate se obține o creștere a productivității muncii de circa 75—80%. Trebuie luate asemenea măsuri încît execuția instalațiilor în șantiere să reprezinte în proporție de 80% doar montaj de prefabricate.

Tabelul nr. 2
Efectele unor soluții tehnologice noi în execuția parapetelor, a panourilor interioare și exterioare la locuințe %

Soluția propusă	Reducerea greutateții față de soluția existentă	Reducerea costului pe m ²	Reducerea consumului de manoperă pe m ²
Parapet cu fiși ceramice cu rama din beton armat	51	22	75
Parapet cu fiși ceramice aparent cu nervuri din beton armat	51	11	75
Parapeți din PAS pentru balcoane de locuințe	96	—	51
Parapet terasă prefabricată gata finisată	48,7	50,1	7,1
Panou de perete interior din PAL	81	—	53
Mască sanitară din beton cu fibre de sticlă	75	15	12
Scară prefabricată gata finisată	48,7	29,3	51
Acoperiș balcon la care se folosește geam armat	50	18,8	5,5
Parapet prefabricat de balcon (pentru structura celulară)	62	67	5,5
Parapet balcon prefabricat gata finisat	25	24	5,5

...și totuși extinderea lor se desfășoară uneori lent. De ce?

EFICIENȚA noilor procedee prezentate este într-adevăr tentantă, iar avantajele extinderii lor operative apar mai mult decît evidente. Și totuși generalizarea lor — în ciuda faptului că ar conduce la o economie substanțială de manoperă, că ar reduce cu mult terme-

sitățile creșterii gradului de industrializare, introducerea materialelor noi etc. Întrucît în prezent cofrajele metalice se execută de foarte multe unități fără o dotare tehnică corespunzătoare, consider necesar să se creeze unități specializate care să execute cofraje pentru toate sistemele constructive la prețuri care să cointerezeze unitățile de execuție.

Serioase rămăneri în urmă se înregistrează pe șantierele noastre în domeniul creșterii ponderii executării operațiilor

Gheorghe GHIȚULICĂ

DEZBATERE „R. E.”

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

ÎNNOIREA ȘI MODERNIZAREA PRODUSELOR (I)

● O participare activă a cercetării științifice și tehnologiei ingineresti la înlăturarea programelor de asimilare și modernizare a produselor

● Planurile tehnice și obligațiile întreprinderilor și centralelor industriale

● Ce elemente impiedică asupra realizării unor prevederi ale planului de stat și departamental

PROMOVAREA consecventă a progresului tehnic, folosirea avantajelor pe care le oferă revoluția tehnico-științifică contemporană reprezintă condiția esențială a dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră; este și motivul pentru care această activitate constituie o preocupare centrală a politicii economice a partidului și statului „în centrul preocupărilor tuturor întreprinderilor, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la Congresul consiliilor oamenilor muncii, trebuie să se situeze permanent ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Se cer luate măsuri ferme pentru realizarea riguroasă a sarcinilor de asimilare a noi produse, asigurarea capacității necesare de concepție și execuție, pregătirea tehnică a fabricației”.

Complexitatea problemelor pe care le ridică introducerea progresului tehnic în toate sferile producției impune o activitate bine organizată, o strategie care să asigure o informare asupra a tot ceea ce știința și tehnica contemporană a realizat, asigurarea

condițiilor care să stimuleze activitatea creatoare, să materializeze în practică cât mai repede ideile și noutățile cu cea mai înaltă eficiență.

Industria județului Sibiu, puternic dezvoltată și diversificată în anii socialismului, aduce an de an o contribuție importantă la realizarea unor produse de înaltă complexitate tehnică. În acest cinciinal al revoluției tehnico-științifice, sarcinile ce-i revin pe linia înnoirii și modernizării produselor sînt deosebit de mari, corespunzător capacității tehnice, experienței și posibilităților multiple existente. Ținînd seama de importanța obiectivelor de asimilat și modernizat din acest an, redacția „Revistei economice” a organizat, cu sprijinul **Comitetului județean Sibiu al P.C.R.**, o dezbatere cu participarea specialiștilor din marile întreprinderi și filiale ale institutelor de cercetări și proiectări din județ, avînd ca temă: „**Înnoirea și modernizarea produselor — de la cerințe la realizări**”. Publicăm în continuare cîteva idei conturate în cadrul dezbaterii.

Ce loc ocupă în întreprinderi planurile de modernizare a producției ?

ÎN SISTEMUL NOSTRU de planificare, planul tehnic, conceput ca una din secțiunile de bază ale planului de stat, are menirea de a așeza pe baze moderne producția bunurilor materiale, de a deschide larg porțile progresului tehnic, de a orienta fabricația către produse de înaltă tehnicitate și economicitate, capabile să satisfacă exigențele consumatorilor interni și externi. În această optică se pune legitim întrebarea dacă mărimea și dinamica planurilor tehnice din fiecare unitate și, îndeosebi, în cele constructoare de mașini, din județul Sibiu, sînt de natură să asigure nevoile de modernizare a producției ?

Una din pirghiile principale pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic al produselor fabricate o constituie **activitatea de cercetare tehnico-științifică** și de inginerie tehnologică desfășurată în întreprinderi și institute. În anii din urmă, ca urmare a măsurilor luate de partid, această activitate s-a îmbogățit atît sub raportul volumului de probleme studiate, cît și sub cel al conținutului și eficienței economice. La Sibiu există în prezent un institut central de cercetări și proiectări, 7 filiale ale institutelor de cercetare centrale și numeroase centre de cercetare uzinale. Este de menționat, totodată, faptul că s-au făcut pași importanți în atragerea cadrelor din întreprinderi la soluționarea diferitelor activități tehnico-științifice, prin colaborarea lor tot mai strînsă cu cadrele din institutele de cercetări centrale, filiale locale și din diferite secții ale Academiei R.S.R. Dezvoltarea acestei colaborări a permis rezolvarea unor teme tehnico-științifice complexe, găsirea de soluții originale în execuția unor tipuri de utilaje și instalații. Merită relevat, de asemenea, faptul că în anii din urmă au fost create condiții mai bune pentru materializarea cercetărilor.

Referindu-se la condițiile de desfășurare a muncii de concepție, proiectare și execuție a noilor produse asimilate sau

modernizate, participanții la dezbateră au făcut o serie de observații a căror studiere și eventual luare în considerare se poate dovedi utilă pentru îmbunătățirea cadrului de realizare a acestei activități.

EFORTURI CONJUGATE — REZULTATE ÎNSEMNATE

— „**ACTIVITATEA** deosebită desfășurată de organele și organizațiile de partid din întreprinderi și de la nivelul județului pentru înlăturarea prevederilor din planurile tehnice s-a soldat cu bune rezultate. La sfîrșitul anului 1976 ponderea produselor noi și reproiectate în volumul total de fabricație în industria județului a reprezentat 62,4% (din care mai mult de jumătate o constituie produsele noi). Și în primul semestru al acestui an au fost asimilate produse și familii de produse cu un înalt grad de tehnicitate necesare economiei naționale și exportului. La aceste realizări și-a adus contribuția atît cercetarea științifică, cît și întreprinderile beneficiare.

Colaborarea strînsă între Întreprinderea mecanică și filiala Institutului de cercetări și proiectări mașini-unelte și agregate a determinat, de pildă, **asimilarea în fabricație a unor mașini și linii complete de extrudere pentru mase plastice**, produse de înaltă tehnicitate destinate echipării noilor unități din sectorul chimiei prelucrătoare. De asemenea, filiala de cercetare-proiectare de mecanică fină ce activează pe lângă întreprinderea „Balanta” a realizat studii și proiecte pentru 45 de produse din domeniul aparatelor de cîntărit, cu efecte economice remarcabile: **reducerea importurilor cu 2,58 milioane lei valută**. O activitate susținută s-a desfășurat și în cadrul filialei de cercetări și proiectări tehnologii sectoare calde, unde s-a realizat în bună parte acțiunea de **tipizare constructivă a cupetoanelor și agregatelor de tratament termic**, materializată pînă în prezent în 45 de proiecte de execuție pentru asemenea utilaje și instalații. De menționat că la realizarea acestora s-au refolosit — la unele tip-dimensiuni — pînă la 94% din proiectele executate. La rîndul său, Institutul de cercetări produse auxiliare organice Medias a rezolvat un număr important de teme,

cărea resurselor de materii prime din țară, cît și extinderea folosirii de înlocuitori. Prin realizarea unui număr de 33 de lucrări de cercetare din domeniile amintite se obține o **eficiență de 1,8 miliarde lei pe an**.

Firește, sînt și alte realizări importante; cum însă obiectivul dezbaterii noastre îl constituie și găsirea unor elemente și modalități de accelerare a procesului de asimilare, să ne oprim puțin asupra acestei chestiuni. Fată de sarcinile de asimilare la nivelul industriei județului, au rămas nerealizate, în primul semestru, din planul tehnic circa 30 de faze. Cele mai multe rămîneri în urmă se localizează la întreprinderile mecanice din Sibiu, Medias și Mirșa care, deși au realizări importante, nu au reușit să rezolve în timpul prevăzută unele sarcini. Neajunsurile constau mai ales în **ritmul lent de realizare a unor obiective, tergiversări în atacarea unor faze de lucrări, schimbările uneori dese ale obiectivelor din partea beneficiarilor, neegalitatea rațională a obiectivelor prioritare, lipsa unor instrumente de analiză economică etc.** Desigur, despre acestea vor vorbi cei prezenți la dezbateră în funcție de situația existentă în unitatea pe care o reprezintă.

În ce ne privește, trebuie să arăt, că activitatea de asimilare de produse noi și modernizare a celor din fabricație, a făcut obiectul unei ample analize în trimestrul I și, în funcție de constatări, au fost stabilite și măsuri. Cu cît înaintăm însă în anul de plan, sarcinile sînt și mai mari, termenele scadente de finalizare și punere în producție de serie se micșorează tot mai mult. De aceea, mobilizarea tuturor forțelor, așa cum o cer Hotărîrea și Chemarea Congresului consiliilor oamenilor muncii, de a face totul pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor planului tehnic, se va concretiza în viitor în realizări și mai însemnate.” (Din cuvîntul tov. Ioan Inecu).

PRIORITATE REALIZĂRI PLANULUI TEHNIC

— „**PLANUL TEHNIC** al Întreprinderii cuprinde la punctul 1. deci prioritar, asimilarea unui număr însemnat de produse noi de înaltă tehnicitate și randament, pre-

cum și modernizarea aproape în întregime a celor aflate în fabricația de serie. Planul tehnic este corelat cu cererile beneficiarilor de utilaje pentru prelucrarea maselor plastice; el are în vedere, totodată, o anumită strategie a întreprinderii de a lansa pe piață unele utilaje noi care să satisfacă o gamă de trebuințe, pentru care în prezent se recurge la import.

Pentru a răspunde acestor cerințe, care depășesc cu mult prevederile inițiale, au fost luate măsuri de reorganizare a atelierului de proiectare care, în prezent, cuprinde patru grupe (presare-debitare, presare-injecție, linii tehnologice-mase plastice, proiectare S.D.V.-uri), precum și a atelierului de prototipuri. Noul mod de organizare a permis o specializare a cadrelor tehnico-ingenerești pentru proiectarea tehnologiilor și a S.D.V.-urilor la noile produse, creșterea răspunderii personale în realizarea producției de serie etc.

Realizarea prototipurilor și seriei zero la noile produse este asigurată prin formații speciale de execuție (care cuprind lucrători cu o înaltă calificare și experiență) organizate afiș în secția de școlărie, cit și în cea de montaj (specializate în asamblarea și montarea noilor produse). Această formă de organizare ne-a permis să obținem randamente înalte, să executăm în termene relativ mai reduse diferite produse noi însoțite, să asigurăm o înaltă calitate pe întregul flux de execuție". (Din cuvîntul tov. Gh. Stănică).

„Și la întreprinderea „Balanta” asimilarea de produse noi și modernizarea celor aflate în producția de serie ocupă primul loc în planul tehnic. Dealtfel, trebuie să arăt că, numai în ultimii 3 ani, circa 70% din producția unității au reprezentat-o produsele noi și modernizate. Pentru acest an sînt înscrise în planul tehnic 144 obiective cu 315 faze.

Avem creată a puternică bază de materializare a cercetărilor și proiectelor, colaborăm strins cu institutele de specialitate, folosim tehnologii moderne în realizarea prototipurilor și, în continuare, a producției de serie. Avem o strategie proprie bine pusă la punct în selectarea produselor noi ce urmează a fi însoțite, astfel că în momentul trecerii la producția de serie avem asigurată și desfacerea acestora. Am în vedere, în special, produsele specifice întreprinderii „Balanta”, întrucît prin planul departamental noi executăm prototipuri și pentru alți beneficiari”. (Din cuvîntul tov. Gh. Măndea).

— „PROCESUL de înnoire și modernizare a producției, efect concret al introducerii progresului tehnic, diferă în limite destul de largi de la o întreprindere la alta. Modul de planificare a asimilării de produse noi, prin planul de stat și planul departamental, conduce la distribuirea de sarcini uneori nerationale, peste posibilitățile unor întreprinderi, lucru ce are repercusiuni negative.

RAȚIONALITATE ÎN DISTRIBUIREA SARCINILOR DE ÎNSUȘIRE A PREVEDERILOR NOI

— „Cu toate îmbunătățirile aduse în planificarea sarcinilor de asimilare și modernizare a produselor, mai apar, din păcate, și unele carente. Faptul că se intervine pe parcursul derulării sarcinilor inițiale, schimbîndu-se prioritățile de execuție, fie din planul de stat fie din cel departamental, ne-a condus la situația de a întrerupe lucrări de asimilare în diferite faze, pentru a începe lucrări noi, care, de cele mai multe ori, nu au avut asigurată documentația sau baza materială. Avem din anii trecuți zeci de proiecte — executate, care nu au fost introduse în lucru. Întîrzierile au condus la deprecierea lor întrucît pe plan mondial au apărut noi soluții, și astfel eforturile depuse ca și fondurile materiale cheltuite, s-au irosit”. (Din cuvîntul tov. Gheorghe Dogaru).

Fapte asemănătoare au fost relatate și din alte unități. Insuficiența selecției a obiectivelor prioritare, schimbările dese de

plan, au adus și aduc prejudicii prin „îngustarea” posibilităților de concentrare a forțelor de cercetare, proiectare și execuție spre realizarea celor mai necesare și utile obiective. De altfel, asemenea neajunsuri au condus la realizarea a 32 proiecte de execuție pentru diferite utilaje și linii de fabricație în perioada 1971—1975 care nu au fost puse în producție nici pînă în acest an. Indiferent de natura

LA DEZBATERE AU PARTICIPAT :
Günther GROS și Mihai COSTEA, șefi de atelier de proiectare — Întreprinderea „Independența”; **Ștefan CARABULEA**, inginer șef — Întreprinderea de piese auto; **Gheorghe STĂNICĂ**, inginer șef — Întreprinderea mecanică; **Gheorghe MĂNDEA**, inginer șef — Întreprinderea „Balanta”; **Ioan DICU**, șef atelier proiectare — Întreprinderea de utilaje și piese de schimb; **Gheorghe DOGARU**, inginer principal la filiala Sibiu a Institutului de cercetări și proiectări mașini-unelte; **Ioan POPA**, șeful filialei Sibiu a Institutului de cercetări și proiectări pentru mecanică fină și secole; **Ioan TUDOR**, inginer proiectant la filiala Sibiu a Institutului de cercetări și proiectări tehnologice pentru sectoare calde; **Ioan MUNTEANU**, inginer proiectant la filiala Sibiu a Institutului de inginerie tehnologică și proiectări pentru industria chimică; **Mihai NEGUS**, șeful filialei Sibiu a Institutului de cercetări mecano-energetice; **Ioan MOLODEȚ**, șeful filialei Sibiu a Institutului de cercetări și proiectări utilaje și piese de schimb; **Nadia RÎNȚĂȘ**, șef compartiment proiectare — Întreprinderea „Dumbrava”; **Ioan BUSUIOC**, șef atelier proiectare — Întreprinderea „Flamura Roșie”; **Ion GOJINEVȘCHI**, inginer șef — Întreprinderea „7 noiembrie”; **Maxim SIMPĂLEANU**, inginer șef — Întreprinderea „Sticla” Avrig; **Kurt FRÜHN**, șef atelier proiectare — Întreprinderea „Textila” Cisnădie; **Mircea IONESCU**, șef serviciu organizarea producției și a muncii — Întreprinderea „Steaua Roșie”.
 Din partea Comitetului județean Sibiu al P.C.R. au participat tovarășii **Ioan INCEU**, vicepreședinte al Consiliului județean de control muncitoresc, **Constantin ILIE**, directorul Cabinetului de organizare și **Maria ÎNDREICA**, activist cu probleme de sinteză economică.

cauzelor, se pune întrebarea dacă proiectele elaborate cu cîțiva ani în urmă reprezintă și acum o nouă tehnică, dată fiind dinamica înnoirii în fabricația de mașini unelte pe plan mondial. Firește, s-au depus eforturi și s-au cheltuit bani, care nu mai pot fi recuperate. De ce oare se planifică asimilarea unor asemenea obiective care nu interesează producția?

Ritm accelerat pe filiera cercetare — proiectare — execuție

PROCESUL DE ASIMILARE în fabricația a produselor noi este complex, necesitînd un important volum de muncă, în special în secțiile de concepție și de pregătire tehnologică a fabricației. Fiind vorba de produse noi, indiferent că se execută după licență sau concepție proprie, întreaga perioadă de urmărire, de la documentare-cercetare pînă la punerea în fabricație, constituie un drum de cele mai multe ori anevoios de căutare și studiere continuă a celor mai eficiente soluții constructive. Ceea ce apare pregnant în această activitate este ritmul încă prea lent, în unele întreprinderi ciclul de asimilare prelungindu-se nejustificat. De ce acest lucru?

— „În domeniul auto durata de asimilare a unui produs este formată în jumătate din timpul pentru prestarea activității tehnologice, execuției S.D.V.-urilor, realizării seriei zero, iar restul de jumătate de timp, și uneori mai mult, pentru încercări de duranță în vederea omologării produselor. Mă refer la unele produse din care fac parte organele de direcție, de frînă ale autovehiculelor — și pentru care sînt necesare zeci de kilometri de folosință. Or, trece mult timp, un an sau peste, pînă cînd o autobasculantă

care are asemenea organe, parcurge distanța necesară. Pentru a înlătura cit de cit acest inconvenient va trebui pe viitor să găsim o corelație mai strînsă în timp între încercarea de autovehicul și cea din laborator pe stand”. (Din cuvîntul tov. Ștefan Cărbulea).

— „O cauză a ritmului necorespunzător în realizarea produselor noi, consider că este și aceea a unui insuficient discernămint în planificare. Bunăoară, sîntem puși adesea în situația de a executa lucrări de însușire a noi produse, care, pe parcurs, sînt oprite în diferite faze, întrucît beneficiarii nu mai sînt de acord de a le mai menține în plan, deoarece nu au asigurată desfacerea respectivelor produse. Pe de altă parte, din lista de asimilări rămîn nereșolvate o serie de obiective, care ar fi avut condiții pentru desfacere, dar centrala sau ministerul le-au planificat a fi însoțite mai tîrziu. Apare astfel risipă de forță de cercetare-proiectare-execuție-prototip. Socot, de aceea, că ar trebui ca cei ce comandă produse noi (beneficiarii), cei ce prevăd prin plan însușirea de noi produse, să fie obligați să prezinte și contracte ferme de desfacere. Aceasta ar evita situațiile în care sîntem puși adesea, de a lucra la produse care sînt sortite să rămînă doar în documentație sau ca prototip”. (Din cuvîntul tov. Gh. Măndea).

— „Se întîmplă în decursul derulării planului tehnic să constăți o neconcordanță între sarcinile de cercetare-proiectare și posibilitățile reale de execuție. La filiala Institutului de cercetări și proiectări utilaje și piese de schimb în acest an, de pildă, am ajuns la crearea de „locuri înguste” atît la proiectare, cit și în atelierul de prototipuri. Astfel, dacă reușim să pregătim proiectele — lipsa de capacitate la atelierul de prototipuri conduce la întîrzieri de 5—6 luni la executarea noului produs; sau chiar de la proiectare — din lipsă de proiectanți (ne lipsesc circa 50) — nu reușim să executăm documentațiile la unele produse noi decît cu întîrzieri de luni de zile. Este cazul, consider, să se tîină mai mult seama în transmiterea sarcinilor, în primul rînd de capacitățile existente, de produsele ce fac obiectul întreprinderii în care lucrăm și, în funcție de rezervele constatate, să ni se dea sarcini suplimentare”. (Din cuvîntul tov. Ioan Molodeț).

— „O situație cu totul de excepție prezintă din punctul de vedere al ritmului de asimilare, întreprinderea „Independența”. Socotită și în prezent drept una din unitățile mecanice șef al ramurii construcțiilor de mașini și se repartizează prin planul de stat cit și prin cel departamental (mai ales de acesta din urmă) tot felul de asimilări de produse, cu destinații foarte diverse. Executăm cam 7—800 de tipuri de utilaje într-un singur an. Sînt situații cînd realizăm produse în faza de prototip și apoi se așteaptă luni de zile pînă ce se ajunge ca acestea să treacă la producția de serie. Sînt și cazuri cînd se renunță la prototip. Avem și produse la care am efectuat diferite faze, dar a căror execuție a fost întreruptă pe motiv că au intervenit alte priorități. Toate aceste neajunsuri au împietăit și împietăiază asupra activității de cercetare, proiectare și execuție, îngustează posibilitățile de realizare a prevederilor de plan, conduce la irosirea unei părți din muncă și bani”. (Din cuvîntul tov. Günther Gros).

Este evident că, în asemenea situații, atenția trebuie îndreptată asupra tuturor factorilor interni și din afara întreprinderilor, care condiționează ritmul și eficiența muncii programului de asimilare. În mod concret, referindu-ne la etapele pe care le parcurge un produs, de la concepție pînă la organizarea fabricației de serie preîntîmpinarea și evitarea unor neajunsuri, ar avantaja scurtarea ciclului de asimilare sau de modernizare a produselor.

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
I. SOARE

**Experiențe în actualitate —
generalizări care se impun**

Optimul tehnic și optimul economic în campania agricolă de vară

**— Din nou s-au dovedit „valențele economice“
ale inițiativei și organizării mai bune a muncii —**

INCHEIEREA LUCRĂRILOR DE RECOLTARE a cerealelor păioase — activitate foarte importantă pentru întreaga agricultură și pentru fiecare unitate agricolă în parte — impune, prin ceea ce are general și specific, executarea unor analize, formularea unor concluzii, întocmirea unui bilanț al efortului depus și al rezultatelor înregistrate. Concluziile, bilanțul nu se pot mărgini numai la producția obținută, care cantitativ nu mai poate fi modificată. Deosebit de importante, așa cum rezultă din studiul de față, sînt analizele ce se întreprind de organele colective de conducere pentru a determina cît mai exact efortul tehnic și uman depus, cheltuielile efectuate cu producția, alegerea soiurilor și a tehnologiilor, efortul de organizare mai bună a producției și a muncii și rezultatele cu care se soldează acestea pentru economia unității. Din toate aceste teme, autorul îl analizează pe ultimul și demonstrează importanța sa economică deosebită.

Experimentarea unui nou flux tehnologic sau inițiativa împotriva rutinei...

CONDUCEREA DINAMICĂ a activității economice prezintă numeroase restricții; una dintre acestea este aceea de a îmbunătăți continuu metodele, concepția organizatorică, de a sintetiza și extinde ceea ce practica verifică, cu exigență și exactitate, ca valoros. Dacă am presupune că un cadru de conducere sau un consiliu al oamenilor muncii ar aplica continuu aceleași metode, fără un efort de imaginație, de creativitate, caracteristică muncii sale n-ar fi dinamismul, ci rutina. În agricultură, deși un nespecialist ar putea presupune că metodele de muncă sînt la fel de tradiționale ca și însăși agricultura, că puține lucruri noi mai pot fi aduse organizării producției vegetale sau animale, **posibilitățile de a inova, de a organiza mai bine munca sînt, practic, nelimitate.**

În favoarea acestei convingeri acționează numeroși factori: modificarea structurii de producție de la un an la altul, îmbunătățirea gradului de dotare cu mașini și utilaje agricole, introducerea în producție a noi soiuri de plante sau specii de animale, experiența — alta în fiecare an — a cadrelor de conducere în mai buna organizare a muncii și, desigur, condițiile naturale de producție diferite de la un an la altul dar și creșterea capacității noastre de a interveni și a anihila sau contrabalansa influența unor factori negativi.

În cazul campaniei agricole de recoltare — perioadă de mare impor-

tanță, conturată precis, cu o succesiune obligată și un ritm deosebit de intens de executare a lucrărilor — toți factorii menționați acționează concentrat, dens, însă specific. În agricultura noastră, datorită ritmului alert de dotare cu combine de mare capacitate, cu tractoare și mijloace de transport, ca și datorită creșterii capacității de depozitare și condiționare a recoltei, s-au obținut, în special la păioase, rezultate din an în an mai bune: s-a scurtat perioada de recoltare, s-au redus pierderile, în condițiile în care producțiile au crescut simțitor.

La I.A.S. Ograda (jud. Ialomița), fiecare campanie agricolă, de fapt fiecare lucrare constituie un test, o verificare, atît pentru cadrele de conducere, cît și pentru fiecare lucrător; satisfacțiile sau insatisfacțiile profesionale, în caz de reușită sau succes parțial, sînt resimțite de fiecare lucrător în dubla sa calitate de proprietar și producător. Campania de recoltare a grîului și orzului din acest an a constituit însă ceva mai mult decît o verificare a potențialului organizatoric. În campania recentă lucrătorii întreprinderii noastre au trecut un examen prin experimentarea unui nou flux tehnologic la arie. În aceste zile, cînd facem bilanțul realizărilor, constatăm că examenul a fost trecut cu succes, că noua tehnologie, cu unele corecturi, se dovedește superioară celei precedente.

Unitatea noastră a fost nominalizată pentru acest experiment din următoarele motive: a cultivat o suprafață mare cu cereale păioase (5 000 ha), are un grad de dotare reprezentativ pentru agricultura de stat, calitatea cadrelor și a organizării este de excepție. Trebuie menționat că experimentul s-a efectuat în condițiile în care producția

medie la hectar, atît la orz, cît și la grîu, fără irigare, a fost considerabil superioară celei din alți ani.

Condițiile impuse noii tehnologii au fost:

- să asigure stringerea recoltei într-un număr de zile mai mic decît se realiza în trecut, pe cît posibil fără pierderi, în condiții de eficiență economică superioare;

- să elibereze terenul într-un timp record, așa încît în aceeași zi cu recoltarea să se efectueze și însămînțarea culturii a doua pe cea mai mare parte a suprafeței respective.

Așa cum am menționat, experimentul a reușit, toate obiectivele urmărite fiind îndeplinite. Cum s-a procedat?

Pregătirea campaniei de recoltare sau importanța „măsuratului“ înainte de a „croi“

ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA recoltatului, noua tehnologie a fost analizată cu toată răspunderea, la toate nivelurile de conducere din întreprindere. Un sprijin important am primit din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, a Departamentului Agriculturii de Stat care, prin reprezentanți autorizați, competenți au analizat zilnic mersul lucrărilor. (Cunoașterea, la nivelul conducerii agriculturii, a problemelor ridicate de noua tehnologie este de mare importanță în vederea generalizării acesteia). În întreprindere, **obiectivele urmărite au fost explicate în detaliu pînă la nivelul ultimului lucrător**, potrivit atribuțiilor acestuia și în funcție de posibilitatea lui de înțelegere. Acest mod de pregătire, de înțelegere și abordare profesională s-a dovedit a fi eficient. Printre **măsurile pregătitoare** trebuie menționate:

- efectuarea unor reparații de bună calitate la combine și tractoare;

- verificarea etanșeității tuturor mijloacelor de transport;

- asigurarea spațiului de depozitare a recoltei în ritmul de recoltare previzibil;

- încheierea contractelor de aprovizionare cu întreprinderile specializate pentru a suplimenta capacitatea de transport la nivelul capacității de recoltat;

- asigurarea tuturor mașinilor agricole, în perioada campaniei, pieselor de schimb necesare a carburanților și lubrifianților;

- asigurarea unor condiții bune de muncă, hrană la arie, cantități îndestulătoare de răcoritoare etc;

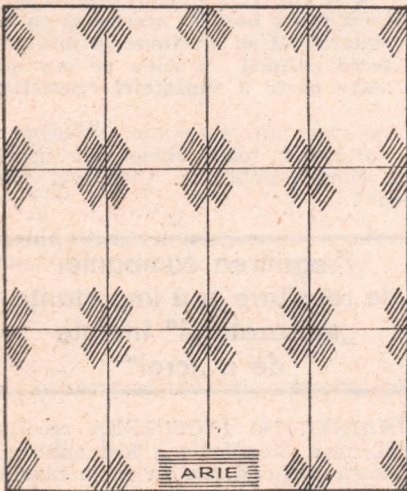
- asigurarea la creșă, căminul și grădinița întreprinderii a mesei și îngrijirii copiilor;

- combinierii, categoria de lucrători cea mai solicitată, au avut la dispoziție două zile libere pentru a-și rezolva toate problemele de ordin personal înainte de începerea campaniei. În special această măsură s-a dovedit a fi bună, în timpul recoltării neînregistrîndu-se absențe, nici motivate, nici nemotivate.

Desfășurarea campaniei de recoltare sau cum se poate câștiga timp...

PENTRU A CÂȘTIGA TIMP (1—2 zile, recoltarea orzului și a grâului a început atunci când umiditatea boabe-

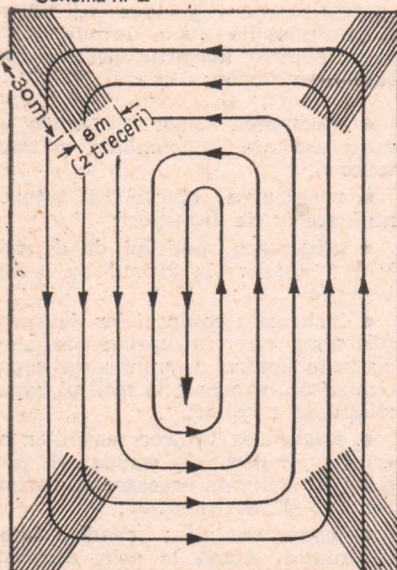
Schema nr 1

Organizarea unei suprafețe de 300 ha cultivate cu cereale păioase în parcele de câte 25 ha

lor era de circa 20%. În mod normal, umiditatea boabelor trebuie să fie de circa 16%, pentru ca bazele de recepție să preia recolta fără a mai efectua operații de reducere a umidității; dar, de comun acord cu bazele de recepție,

Schema nr 2

Suprafețe recoltate anticipat. Intrarea combinei în lan (trecerea I-a)

OPERAȚII (TRECERI)

I-Combina C12. II-Preșa. III-Tractor cu încărcător baloți. IV-Fertilizare cu MA 315 cu dispozitiv pneumatic (asigură uniformitatea în administrarea îngrășămintelor). V-Arat, grăpat. VI-Semănat.

Organizarea și fluxul operațiilor pe o parcelă de 25 ha

care au amenajat spații de uscare, stringerea recoltei a putut începe mai devreme.

Schema tehnologică experimentată în acest an impune, în primul rând, **parcelarea suprafeței ce urmează a fi recoltată**. Criteriul după care s-a efectuat parcelarea a fost ca, în aceeași zi, o parcelă deservită de 3 combine să fie recoltată și, în proporție de 70% din suprafață, reinsămîntată; diferența, de 30%, este semănată a doua zi. Pentru mai multe parcele, în cele mai multe cazuri 12 (schema nr. 1), s-a organizat o singură arie. Ceea ce se recoltează se transportă la arie, unde se fac determinările necesare și de unde, cu ajutorul mijloacelor cu dispozitiv de încărcare hidraulic, recolta se încarcă și se livrează către bazele de recepție.

Trebuie remarcat că la succesul experimentului au contribuit esențial și bazele de recepție, care au luat măsuri de reducere a timpilor de staționare și imobilizare a mijloacelor de transport, fiecare mijloc efectuând, în medie pe zi, circa 4 curse, față de 1,5—2 curse, câte făcea în trecut.

De regulă, au fost delimitate parcele de câte 25 ha (schema nr. 2). Înainte de recoltatul propriu-zis, combinele recoltează în cele patru colțuri ale parcelei câte o fișie de 30 m lungime și 8 m lățime (din două treceri). Rolul acestor fișii este de a evita așa-zisele bucle, pe care în vechea tehnologie combina trebuia să le efectueze când ajungea la capăt.

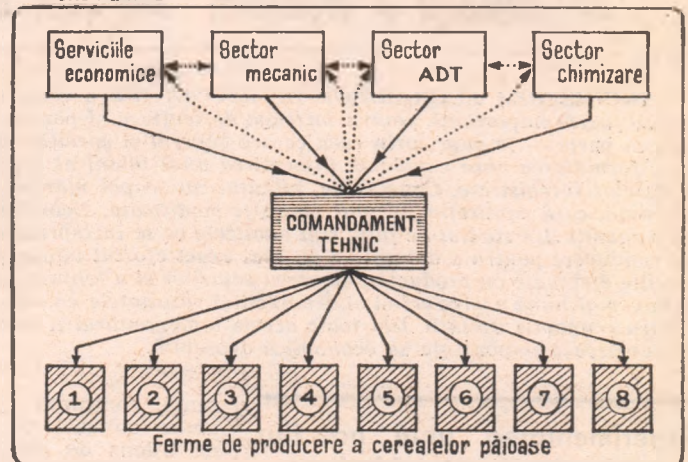
Recoltatul propriu-zis începe odată cu intrarea combinei în lan într-una din extremitățile parcelei și continuă, prin mers în suveică, până la recoltarea deplină a parcelei. Pentru a nu întrerupe lucrul combinei în timpul pauzei de prînz, s-au organizat din rîndul mecanicilor, echipe de rezervă. Cînd numărul acestora s-a dovedit a fi insuficient, au fost mobilizați studenții din anii III și IV de la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu” din București. Este locul să arătăm că buna lor pregătire profesională le-a permis să se înscrie în randamentul mecanicilor cu experiență.

O parcelă de 25 ha, pe care acționează simultan 3 combine, este recoltată pînă seara. Aceasta echivalează cu un randament zilnic pe combină de cca. 8 ha. Dacă starea de funcționare a combinelor nu este satisfăcătoare, dacă reparațiile nu s-au făcut de bună calitate, nu se poate realiza randamentul menționat, ceea ce perturbă întregul flux tehnologic. Dovada că pregătirea combinelor pentru recoltat a fost temeinică ne-o dă faptul că ele au lucrat cu un randament de peste 95% față de cel teoretic.

Aceasta este prima trecere. După combine urmează presele de balotat paie (trecerea a II-a); apoi, tracto-

rul cu încărcătorul de baloți (trecerea a III-a); se fertilizează parcela (trecerea a IV-a); se ară — sau se efectuează numai discuitul, după caz (trecerea a V-a) și se seamănă (trecerea a VI-a). În felul acesta se realizează obiectivul propus inițial, de a se însămînta în aceeași zi cca. 70% din suprafața recoltată. Pentru aceasta este însă necesar să se stabilească formații mecanizate complexe, corelate sub aspectul capacității și randamentului cu capacitatea de lucru a combinelor. Rezultă de aici că **elementul tehnic determinant în organizarea campaniei agricole este combina și că celelalte operații și mijloace i se subordonează**. În tabelul nr. 1 redăm modul cum au fost corelate capacitățile acestor formații.

Schema nr 3

Fluxul informațional în perioada campaniei agricole de vară la I.A.S. Ograda

Pentru ca recoltarea să se efectueze întocmai cu tehnologia experimentată **stabilirea unui flux informațional op-**

Tabelul nr. 1

Organizarea formațiilor mecanizate de lucru

Grupa	Nr. de combine C 12	Nr. de tractoare (T) și remorci (R)
1-a	12	5 T + 10 R
a II-a	21	9 T + 18 R
a III-a*)	12	5 T + 10 R

*) Grupa a III-a, formată din combinele primite de la alte I.A.S.-uri, s-a constituit ca o formație de sinestătătoare.

tim, operativ, constituie o condiție foarte importantă (schema nr. 3). De subliniat că acesta nu reprezintă, prin conținutul său, doar o raportare statistică, cifrică; conținutul de bază, îl constituie luarea deciziilor și aplicarea lor, așa încît obiectivele propuse să fie realizate zilnic și orar. Rezultă că, practic, toate cadrele de conducere sînt

drd. Constantin GIB,
directorul Intreprinderii agricole de stat Ograda,
județul Ialomița

(Continuare în pag. 10)

ÎN PRIMA PARTE a studiului („R.E.”, nr. 25 din 24 iunie a.c.), autorul a tratat aspecte legate de cadrul unitar al gospodăririi terenurilor în țara noastră — structura, repartizarea acestora și legislația actuală în domeniu — și de îmbunătățirile funciare, ca una din condițiile ameliorării și conservării pământului, problemă economică de importanță covârșitoare. Această parte a studiului se referă la modalitățile și activitățile propriu-zise de sistematizare și organizare a teritoriului*, și la principalele elemente ale programului unitar de perspectivă în domeniul valorificării resurselor funciare.

Rolul sistematizării și organizării teritoriului

ÎN CONDIȚIILE dezvoltării economico-sociale rapide a țării, se afirmă tot mai pregnant concepția avansată a conducerii partidului nostru privind **rolul organizării teritoriului în amplasarea coordonată și echilibrată a forțelor de producție, în valorificarea optimă a resurselor.** Pe baza studiilor de sistematizare teritorială elaborate în lumina indicațiilor date de conducerea partidului nostru, se armonizează dezvoltarea diferitelor ramuri și localități, având în vedere utilizarea cât mai economică a fiecărei suprafețe de teren. În același timp, pentru agricultură se stabilesc măsurile de valorificare optimă a întregului fond funciar, în condițiile aplicării unui complex de măsuri și lucrări de conservare și ameliorare. Este vorba de o concepție de importanță deosebită pentru coordonarea procesului de dezvoltare, cu implicații profunde și multiple asupra evoluțiilor viitoare ale numeroaselor componente ale progresului economico-social al țării.

Schițele de sistematizare a localităților — definind densitatea și regimul de înălțime a construcțiilor în cadrul unor perimetre optim dimensionate, amplasarea noilor obiective economice și social-culturale pe terenuri neproductive sau slab productive, precum și raționala distribuție a rețelelor de dotare și echipare tehnică, — realizează, în condiții de eficiență superioară, organizarea teritoriului interunități și în cadrul unităților, asigură o gospodărire constantă mai bună a fondului funciar.

În prezent, un rol deosebit revine acțiunii de sistematizare și organizare a

teritoriului în legătură cu lucrările de îmbunătățiri funciare. Este cunoscut că nu întotdeauna traseele lucrărilor de îmbunătățiri funciare au satisfăcut cerințele exploatării agricole. Or, înțelegerea unilaterală, îngustă a eficienței lucrărilor de îmbunătățiri funciare, ținând seama numai de criteriul asigurării unui nivel minim al volumului de terasamente și al investiției specifice, creează greutăți în exploatarea terenurilor necorespunzător amenajate, limitând pe zeci de ani economicitatea producției agricole. Practica a arătat că executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare trebuie realizată în corelare cu întreaga echipare tehnică a teritoriului (așezări populate, căi de comunicație etc.), cu limitele naturale obligate (păduri, fire de văi, cursuri de ape etc.), cu orografia terenului, totul subordonat întregii dezvoltări economice și sociale a teritoriului și, în principal, a agriculturii.

Măsura luată, de a nu se mai aviza nici o documentație pentru investiții în lucrări de îmbunătățiri funciare fără sistematizarea și organizarea teritoriului, creează obligativitatea ca **proiectele respective să fie elaborate concomitent.** În acest sens, în conformitate cu prevederile legislației actuale (Decretul nr. 420/18 decembrie 1976) corelarea se realizează în ambele faze de proiectare: notă de comandă și proiect de execuție. Acest fapt are două implicații esențiale:

a) **rețeaua de distribuție a lucrărilor de îmbunătățiri funciare va avea la bază optica mai cuprinzătoare a cunoscutului creat de sistematizarea și organizarea teritoriului, pe ansamblul sistemului și la fiecare unitate în parte** — ceea ce dă posibilitatea unei mai bune integrări a noilor echipamente la cerințele producției agricole. De ase-

menea, aplicarea proiectelor de organizare a teritoriului interunități și în cadrul unităților, premergător execuției în teren a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, va crea obligativitatea respectării elementelor teritoriale de organizare (hotare, drumuri, sole, parcele) la trasarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare. În legătură cu aceasta, subliniem că natura nu este întotdeauna „rectangulară”, că stabilirea unor perimetre, trasarea unor rețele de drumuri, canale, debușee, antene etc., în mod cât mai ordonat pe teritoriu — corelat cu totalitatea elementelor obligate existente și cu relieful — este o cerință a promovării unei agriculturi moderne;

b) în cadrul aceleiași optici largi, se stabilește, încă din faza de proiectare, **întregul complex de măsuri agro-pedameliorative și investițiile necesare pentru a asigura amenajarea integrală a teritoriului și valorificarea rațională a resurselor funciare.**

În această concepție vor fi realizate, inițial — de către Institutul de geodezie, fotogrammetrie, cartografie și organizarea teritoriului și Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare — proiectele pentru o suprafață de 2,1 mil. ha. Totodată, oficiile de cadastru și organizarea teritoriului urmează să realizeze proiecte de organizare a teritoriului la unitățile din zonele în care s-au executat lucrările de îmbunătățiri funciare. Vor fi elaborate astfel, încă în acest an, proiectele pentru unitățile agricole situate în sistemele de irigații, cu o suprafață de 440 mii ha, ca și pentru unități cu terenuri în pantă, cu o suprafață de 740 mii ha.

În același timp, extinderea acțiunilor de profilare a producției la nivelul consiliului intercooperatist oferă posibilitatea ca pe baza inventarierii resurselor funciare, a potențialului de producție să se asigure o **distribuție optimă a culturilor**, în contextul unei raționale organizări a teritoriului, în concordanță cu prevederile zonării producției agricole.

Având în vedere că resursele naturale, economice și sociale sînt repartizate neuniform pe teritoriu, zona de producție agricole a conturat structura de producție, adaptată condițiilor de care dispun unitățile. Procesul de zonare a producției agricole, printr-o mai bună structurare teritorială și, deci, folosirea condițiilor de producție, creează premise pentru realizarea unui spor de producție fără investiții suplimentare, cu costuri de producție cât mai scăzute. Delimitarea în fiecare județ a 8—22 de zone (pe întreaga țară — peste 500 de unități zonale) face ca **zonarea producției agricole să aibă un caracter concret**, legat direct de nevoile practice ale dezvoltării producției agricole atît pe ansamblul, cît și în cadrul fiecărui județ, al fiecărei unități, asigurînd folosirea optimă a resurselor funciare.

Programul unitar pentru valorificarea resurselor funciare

STUDIUL fundamental privind producția și îmbunătățirea capacității de producție a fondului funciar va permi-

* În numărul viitor al revistei vom relata experiența practică din două județe în ce privește valorificarea resurselor funciare.

te o fundamentare științifică a prognozelor și programelor de măsuri privind folosirea rațională și eficientă a pământului în perspectiva anului 2000. Acest studiu reflectă, într-o formă unitară, politica partidului și statului cu privire la gospodărirea tuturor resurselor funciare, pe baza următoarelor principii, care au o valoare de indicații obligatorii și pentru modul în care se gîndește și se acționează pe plan local, la nivelul unităților economice:

• suprafața arabilă trebuie să crească pe seama categoriilor inferioare de folosință agricole și neagricole;

• suprafața agricolă nu poate fi diminuată, iar ieșirile — pe orice cale — de suprafețe agricole din circuitul producției vegetale să fie recuperate din terenuri neagricole și neproductive;

• terenurile care, prin degradare, și-au pierdut total sau parțial capacitatea de producție pentru agricultură sau silvicultură se constituie în perimetru de ameliorat;

• patrimoniul viticol și pomicol se menține la nivelul existent, urmînd să fie modernizat și dezvoltat cu prioritate în podgoriile și bazinele consacrate, în contul suprafețelor

rezultate din defrișarea parcelelor de vii și pomi, răzeși și dispersate în tarlale de teren arabil, precum și a plantațiilor îmbătrînite sau în declin;

• pășunile împădurite compact, situate în condiții favorabile de sol și pantă, urmează să fie transformate în pașisti, iar acolo unde vegetația forestieră are rol de protecție a solului, se va constitui ca fond forestier;

• amenajările piscicole se dezvoltă pe seama terenurilor mlăștinoase, sărăturoase și a altor terenuri neproductive, inapte pentru folosințe agricole;

• terenurile din fondul agricol degradate prin alunecări și eroziuni excesive pot constitui surse și pentru împăduriri (pentru dezvoltarea fondului forestier);

• obiectivele industriale, agrozootehnice și social-culturale se amplasează pe terenurile libere din perimetrul constructibil al localităților, cu precădere pe terenuri degradate sau impropriei producției agricole, ce trebuie pregătite în prealabil, în vederea realizării construcțiilor;

• în domeniul agriculturii, inves-

țițiile fiind îndreptate în special spre realizarea vastului program de îndiguirii, descăeri, regularizarea cursurilor de apă, irigații și combaterea eroziunii solului, se vor defini-tiva suprafețele care necesită asemenea lucrări.

În această viziune, ideea generală este că pentru orice teren neproductiv trebuie să se stabilească o soluție de punere în valoare, astfel încît să fie re-aduse în circuitul economic, pentru agricultură, silvicultură, piscicultură, stuficultură, amplasamente pentru investiții sau fond de vînătoare.

Concepția înaintată, stadiul avansat al măsurilor întreprinse în țara noastră pentru gospodărirea pământului au efecte economice pozitive asupra menținerii fertilității acestuia și, mai mult, asupra posibilităților largi de care dispune socialismul pentru a transmite — îmbunătățită — această avuție de preț generațiilor următoare. Realizările dobîndite pînă în prezent reprezintă mai mult decît un exemplu grăitor al modului în care, pentru prima dată în istoria dezvoltării forțelor de producție, o societate în ansamblul său se poate ocupa global și unitar de conservarea și innobilarea resurselor sale naturale.

dr. Ion BOLD

CAMPANIA AGRICOLĂ DE VARĂ

(Urmare din pag. 8)

angrenate în perioada campaniei de recoltare — și poate că este de prisos să reamintim că în aceste zile în mod logic, obiectiv munca nu poate fi dimensionată și organizată pentru 8 ore pe zi.

Concluzii sau încă o „formulă” de apropiere a muncii agricole de cea industrială — organizarea

DESCRISĂ în acest spațiu restrîns, noua tehnologie impune cîteva considerații:

În primul rînd, este evident că noul mod de organizare a lucrului la arie a devenit mai exact, că acesta seamănă mult cu organizarea muncii în industrie (de exemplu, banda de producție sau de montaj).

În al doilea rînd, această tehnologie dovedește că organizarea producției și a muncii în campania agricolă este extrem de „sensibilă” la efortul de inovație și, mai mult, că este încă susceptibilă de îmbunătățiri continue.

Noua tehnologie are ca efect direct reducerea perioadei în care se efectuează recoltatul și, odată cu aceasta, reducerea pierderilor la recoltat. La I.A.S. Ograda, întreaga suprafață cultivată cu cereale se recoltează în 15 zile bune de lucru, cu circa 5 zile mai

puțin decît în cazul în care am fi aplicat metodele de organizare și tehnologie obișnuite. Această economie de timp înseamnă evitarea unor pierderi de recoltă (prin scuturare, transport, depozitare) de circa 1000 tone de cereale. Perfecționarea, în continuare a acestei tehnologii și creșterea gradului de dotare al întreprinderii vor face posibilă reducerea perioadei de recoltare pînă la limita a 10—12 zile, ceea ce ar reprezenta un optim pentru randamentele planificate în 1980.

În aparență, singurul neajuns al tehnologiei ar fi acela că reduce numărul de zile de utilizare a combinelor, în timp ce sarcina de utilizare a tehnicii din dotare impune ca acest număr să crească. Este un aspect foarte important, atît sub raport tehnic, cît și economic. Neajunsul este însă numai de ordin formal, deoarece sînt suficiente activități și modalități prin care să se realizeze acest obiectiv major, esențial pentru progresul agriculturii, pentru utilizarea cît mai eficientă a unei importante componente a fondurilor fixe. În tabelul nr. 2 redăm un inventar al modalităților de utilizare mai deplină a parcului propriu de combine; considerăm că timpul actual de utilizare, de 93 zile, deși bun, poate fi prelungit. Pentru unele activități, poate că utilizarea combinelor nu este recomandată (de exemplu, baterea porumbului la fabrica de nutrețuri combinate) — dar activitatea în sine este necesară și este realizată de către combină în condiții de bună calitate.

Tabelul nr. 2

Structura utilizării parcului de combine la I.A.S. Ograda *) (în zile)

Număr de zile utilizate pentru :	
— recoltarea păioaselor	16
— „ plantelor tehnice	10
— „ porumbului	25
— „ fasolei	3
— „ mazărei	3
— „ sfeclei pentru sămînță	3
— „ lucernei pentru sămînță	3
— baterea porumbului (la F.N.C.)	15
— închirieri către alte unități (cooperare)	15
Total zile de utilizare medie anuală pe combină	93 zile

*) La unele lucrări nu este utilizat întregul parc propriu de 33 combine, de aceea s-a calculat în echivalent zil/combină

În concluzie, noua tehnologie folosește mai rațional capacitatea mașinilor afectate campaniei, fiecare minut de lucru al lucrătorilor, contribuie la înțărirea ordinii și disciplinei la toate locurile de muncă. Generalizarea acesteia în anul următor va scurta perioada de recoltare a cerealelor păioase, va echivala cu o reducere însemnată a pierderilor pe traseul recoltare-transport-depozitare și, deci, o importantă contribuție la transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului consilierilor de conducere din unitățile agricole.

ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAȚIE — MIJLOC DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE (I)

ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAȚIE constituie unul din criteriile fundamentale ale dimensionării raționale a normelor de stoc și normativelor mijloacelor circulante. Ea este în același timp un mijloc de sporire a eficienței economice a activităților productive în procesul de utilizare a fondurilor materiale și bănești puse la dispoziția întreprinderilor. Această dublă calitate a fenomenului de accelerare reflectă, de fapt, esența indicatorului „viteză de rotație” care reprezintă atât un instrument de calcul al necesarului de stocuri și respectiv de mijloace circulante, cât și un indicator prin care se exprimă gradul de eficiență al utilizării acestor mijloace în procesele economice.

Căile de accelerare a vitezei de rotație a stocurilor și a mijloacelor circulante vizează aspecte numeroase ale acti-

vității de producție privită ca un proces continuu. Pentru identificarea acestora sînt de reținut în primul rînd doi parametri principali :

1. costurile de producție necesare pentru realizarea produselor ;
2. timpul în care se încheie un circuit economic complet (mijloace bănești — materiale pentru producție — producție în curs de fabricație — produse finite — mijloace bănești) sau numărul de circuite ce se realizează într-o perioadă de timp.

În cele ce urmează ne vom referi la unele căi și metode de optimizare a influenței celor doi parametri arătați mai sus asupra vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Rolul normelor de consum în dimensionarea optimă a normativelor mijloacelor circulante

SÎNT CUNOSCUTE efectele deosebit de favorabile ale reducerii costurilor de producție asupra sporirii eficienței economice a activității productive. În acest cadru se înscrie și accelerarea vitezei de rotație pe seama reducerii costurilor de producție. Trebuie însă precizat că reducerea costurilor nu este urmată în mod automat de o accelerare a rotației stocurilor și mijloacelor circulante, ci oferă doar posibilități în această privință. Problema este ca aceste posibilități să fie utilizate în mod real.

De exemplu, în practica multor întreprinderi se întîlnesc situații de natura următoare :

a) Prin programele de măsuri privind asigurarea reducerii costurilor de producție în anul de plan se identifică noi posibilități de reducere a normelor de consum la materii prime și materiale ; de economisire a combustibililor și energiei ; de perfecționare a proceselor tehnologice ; de creștere a productivității muncii etc. Aportul fiecăruia din factorii arătați în reducerea, pe total, a costurilor de producție este, de regulă, diferit, ca pondere, de la un an la altul. Cu toate acestea, unitățile, la care normativul mijloacelor circulante se determină pe total, pe baza vitezei de rotație planificată, defalcă în mod automat uneori normativul total pe elemente, ținînd seama numai de ponderea pe care au avut-o

aceste elemente în totalul normativului din anul de bază, nu fac o analiză critică a modificărilor ce intervin în diferite compartimente ale cheltuielilor de producție. Vom demonstra necesitatea unei asemenea analize critice cu următorul exemplu pentru elementul de normativ : materii prime și materiale (vezi tabelul).

producție, dar se menține ponderea în totalul normativului de mijloace circulante, fondurile imobilizate prin plan se disponibilizează în parte sau integral în execuție, iar la elementele la care ponderea crește în totalul costurilor se creează imobilizări față de normativele stabilite.

Pentru evitarea unor asemenea situa-

Influența modificării ponderii elementului materii prime și materiale în costuri și normativ

Indicatori	An de bază		An de plan		Diferențe	
	Valori totale	Din care materii prime și materiale	Valori totale	Din care materii prime și materiale	La valori totale (col. 2—4)	La materii prime și materiale (col. 3—5)
1	2	3	4	5	6	7
1. Costuri de producție	3 600	1 200	3 000	900	— 600	— 300
2. Normativ mediu anual	100	30*)	83,3	25*)	— 16,7	— 5
3. Viteză :						
— în număr de circuite	36	40	36	36	—	— 4
— în zile pentru un circuit	10	9	10	10	—	+ 1

*) Ponderea normativului pentru acest element reprezintă 30 %

Rezultă că viteza de rotație a mijloacelor circulante pentru materii și materiale a fost încetinită cu o zi din cauză că nu s-a ținut seama de un factor esențial, apărut în anul de plan, și anume că reducerea pe total a costurilor de producție este de cca. 17%, în timp ce la materii și materiale aceasta reprezintă 30%, ceea ce modifică ponderea materialelor în costurile de producție de la 33,3% în anul de bază la 30% în anul de plan. Consecințele unei asemenea situații se întîlnesc frecvent în practică sub un dublu aspect, și anume : la elementele la care în anul de plan scade ponderea în costurile de

ții se impune ca unitățile economice care aplică metoda calculului sintetic pentru stabilirea necesarului de mijloace circulante în anul de plan să respecte întocmai reglementările legale în vigoare potrivit cărora trebuie să se țină seama de factorii noi care apar în comparație cu anul de bază, iar în cazul materiilor prime și materialelor de bază, combustibililor, pieselor de schimb, produselor finite și altor elemente la care sînt prevăzute norme de stoc să determine în continuare aceste norme pe baza criteriilor aprobate și să țină seama de ele la elaborarea planurilor de aprovizionare tehnico-mate-

rială și a normativului mijloacelor circulante.

b) Corelația necesară între reducerea costurilor de producție și evoluția stocurilor trebuie să fie urmărită mai atent și pe parcursul execuției planului. Foarte adesea, cu ocazia analizei propunerilor făcute de unitățile economice și de titularii de plan pentru elaborarea planurilor de credite, se prezintă solicitări de creditare a unor stocuri de materiale formate ca urmare a reducerii consumurilor față de normele aprobate. Este de la sine înțeles că în asemenea situații, economisirea unor valori materiale prin eliberarea lor din consumul unor unități economice, nu este finalizată printr-o redare efectivă în circuitul economic. ci, dimpotrivă, se transformă într-o imobilizare atât la nivelul unității economice respective, cât și pe ansamblul economiei. Pentru ca eforturile de reducere a consumurilor și costurilor materiale de producție să aibă eficiență scontată, **unitățile economice trebuie în astfel de cazuri să ia măsuri din timp pentru evitarea majorării stocurilor, fie prin creșterea mai accentuată a productivității muncii și ca urmare a producției și desfacerii acesteia, fie prin adaptarea planurilor de aprovizionare la necesitățile reale de consum și de stoc.**

Trebuie menționat că necesitatea corelării volumului aprovizionărilor cu necesarul de consum și de stoc dobândește dimensiuni noi în contextul acțiunilor ample ce se întreprind în economie pentru creșterea suplimentară a productivității muncii și reducerea costurilor materiale.

Pornind de la o asemenea necesitate, criteriile de dimensionare a normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante aprobate de conducere au — printre altele — în vedere reflectarea în mărirea acestor norme și normative a reducerii sistematice a consumurilor materiale pe baza revederii și re-proiectării constructive a produselor și tehnologiilor, modificărilor intervenite în structura producției și consumurilor, adâncirii continue a procesului de tipizare a materialelor și produselor, care influențează favorabil costurile de producție și nivelul stocurilor.

c) Situațiile de natura celor arătate mai sus confirmă în mod clar rolul pe care-l au normele de consum în dimensionarea optimă a stocurilor și respectiv a mijloacelor circulante. Este cunoscut faptul că stocurile fizice normale nu în vedere asigurarea consumului pe un anumit timp. Dacă consumul nu este stabilit pe bază de norme fundamentate tehnic, nici stocurile normale nu pot fi stabilite la nivelul necesar. Or, în practică se mai întâlnesc situații în care la încheierea contractelor cu furnizorii de materii și materiale, sau la elaborarea calculelor pentru determinarea normativului mijloacelor circulante, nu sînt încă definite norme de consum, măsurile necesare pentru reducerea acestora față de anul de bază nu sînt elaborate,

calculul costurilor de producție este încă provizoriu. Desigur, planificarea este un proces care durează în timp, dar nu trebuie nici un moment pierdută din vedere necesitatea corelării — în fiecare etapă de planificare — a tuturor secțiunilor de plan care se intercondiționează. De altfel, Legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României — art. 58 — prevede obligația unităților socialiste ca la elaborarea planurilor să asigure „planificarea... necesarului de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică, determinat pe bază de norme de consum și norme de stocuri fundamentate tehnic, stabilind măsurile necesare pentru reducerea sistematică a consumurilor specifice și valorificarea superioară a resurselor materiale“.

Măsuri corelate pentru asigurarea continuității producției

TIMPUL, ca noțiune inseparabilă de viteză de rotație a mijloacelor circulante, trebuie înțeles în primul rînd în sensul accelerării succesiunii formelor funcționale în care se găsesc mijloacele circulante (din mijloace bănești în stocuri pentru producție, din stocuri pentru producție în producție propriu-zisă și apoi din producție finită în mijloace bănești), ceea ce dă garanția închiderii mai rapide a unui circuit complet de producție și ca urmare a sporirii numărului de circuite complete într-o perioadă determinată.

Iată de ce, pentru accelerarea vitezei de rotație au importanță hotărîtoare perfecționările care se aduc activității

în fiecare din momentele legate de circulația mijloacelor materiale și bănești care deservesc producția, perfecționări care să conducă în final la recuperarea cât mai rapidă a fondurilor avansate în acest proces și reluarea lui continuă. În legătură cu aceasta aș dori să subliniez doar o singură idee și anume.

Am fost și sintem cu toții martori al activității complexe de perfecționări ce s-au adus și se aduc proceselor de aprovizionare, producție și desfacere în toate unitățile economice. Într-o bună măsură acestea se reflectă și în accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Ceea ce mai frînează încă accelerarea rotației este că — în frecvente cazuri — măsurile de perfecționare nu sînt corelate în timp pe întregul flux al activității. Acțiunea de recalculare analitică a mijloacelor circulante, începută în anul 1976, cit și analizele periodice care se fac la toate nivelurile în legătură cu gospodărirea mijloacelor circulante au scos în evidență faptul că în cadrul fiecărei unități economice se combină, în practică, influențe multiple ale unor situații reale care în anumite momente produc discontinuitate în circulația fondurilor.

Pentru accelerarea vitezei de rotație este necesară statornicirea unei ordini perfecte în toate compartimentele unei activități productive, angajarea corelată a eforturilor tuturor organelor de resort : de conducere și de execuție ; tehnice și economice ; de planificare și de urmărire a execuției, în așa fel ca diferitele momente funcționale care marchează discontinuitatea obiectivă a procesului unic de producție să se succedă neîntrerupt, asigurînd continuitatea.

Vasile GHEORGHIU

director în Ministerul Finanțelor

TÎRGURI DE SPECIALITATE (extras)

Tîrgul vienez de specialitate

„Ceasuri-podoabe-bijuterii“

Messepalast, Wien 7 2. - 4. 9. 1977

W. D. W. - internațional

Săptămîna vieneză a modei pentru femei

Messepalast, Wien 7 25. - 27. 9. 1977

IE - electronică industrială

Centrul expozițional
Rotundengelände 9 - 12. 11. 1977
Wien 2

Informații și permise

Consilierul comercial al Ambasadei austriece în București.
Strada Londra 6
7000 București

10-18 SEPTEMBRIE 1977 TIRGUL INTERNATIONAL VIENA

Rotundengelände, Wien 2

2 sfîrșituri de săptămîină, 9 zile

**Tîrgul conține mai multe informații
decît oricînd**

PUBLICOM

Opiniile consumatorului

PRESTĂRILE DE SERVICII

Cum se asigură satisfacerea cerințelor populației?

SARCINILE tot mai sporite ce revin sectorului de servicii în satisfacerea nevoilor de consum ale populației, atenția acordată dezvoltării acestui sector prin politica partidului și statului nostru se regăsesc în obiectivele și ritmurile stabilite pentru actualul cincinal de programe privind dezvoltarea prestărilor de servicii către populație, integrate în complexul de măsuri de ridicare a nivelului de trai elaborat sub direcția îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Continuând seria de articole publicate de revista noastră cu privire la modul de îndeplinire a programelor privind asi-

gurarea populației cu bunuri de consum și servicii, prezentăm în acest număr concluziile unei investigații în rețeaua unităților din Capitală ale întreprinderii de spălătorie și curățătorie chimică „Nufărul”.

Cercetările întreprinse sub coordonarea catedrei de marketing a Academiei de studii economice au evidențiat o serie de corelații economice, de necesități și preferințe ale consumatorilor pe care le considerăm utile pentru orientarea dezvoltării în continuare a activității cu acest profil în municipiul București, ca și în alte centre ale țării.

CREȘTEREA cantitativă și sortimentală continuă a producției de țesături cu grad ridicat de lavabilitate și neșifonabilitate, gama largă de detergenți, sporierea vânzărilor de mașini de spălat rufe contribuie substanțial la ușurarea uneia din muncile cele mai grele și mai mari consumatoare de timp din gospodărie, permițând femeii să-și folosească mai bine bugetul de timp liber. În același sens acționează și extinderea serviciilor de spălătorie-curățătorie, care fac azi parte din atributele unei vieți moderne, civilizate, ca un mod superior de satisfacere a cerințelor populației în acest domeniu. Solicitarea tot mai accentuată a acestor servicii de către populație este legată de ridicarea generală a nivelului de trai, exprimată printre altele prin creșterea gradului de dotare cu lenjerie, obiecte de garderobă, produse textile de decorare a locuinței etc.

Din sondajele efectuate în rîndul beneficiarilor unor unități reprezentative ale întreprinderii „Nufărul” a rezultat că marea majoritate a cetățenilor care apelează la serviciile acestora sînt satisfăcuți de calitatea și structura prestațiilor. În același timp, au fost semnalate o serie de aspecte care prezintă o deosebită importanță pentru orientarea în continuare a prestațiilor de servicii din domeniul spălătoriei și curățătoriei chimice.

Un prim aspect care s-a relevat constă în aceea că în general aceste unități nu sînt solicitate numai de către populația cu domiciliul în imediata apropiere, ci și de multe persoane domiciliat în alte cartiere, dar care preferă unitățile respective fie datorită apropierii de locul de muncă, fie datorită calității serviciilor prestate, fie datorită unor obișnuințe. Datele prezentate în

**PROGRAMUL PRIVIND DEZVOL-
TAREA SERVICIILOR CĂTRE POPULAȚIE** prevede ca în actualul cincinal să se realizeze noi capacități de spălătorii și curățătorii chimice însumind circo 13 000 de tone, astfel ca în anul 1980 indicele de servire a populației urbane să atingă 3,6 kg/locuitor, față de 1,6 kg în 1975. La nivelul județelor și al municipiului București, consiliile populare și uniunile cooperativelor meșteșugărești au datoria de a lua măsuri organizatorice pentru utilizarea integrală a capacităților existente, ca și pentru amplasarea cit mai judicioasă a noilor capacități, în special în noile ansambluri de locuințe.

tabelul nr. 1 evidențiază în mod pregnant acest fenomen. De pildă, solicitatorii unității din str. Mendeleev nr. 2 sînt numai în proporție de 50% locuitori ai zonei respective, restul fiind din zona semicentrală sau din cartierele Balta Albă, Drumul Taberei, Giurgiului, Militari, Pajura, iar o parte destul de importantă (8,3%) din zonele periferice ale municipiului. Aceeași situație este întilnită și la unitățile din bulevardele Gh. Gheorghiu-Dej și Republicii. O asemenea structură a solicitărilor explică, dealtfel, și aglomerarea permanentă din aceste unități, care, coroborată cu spațiul destul de redus (de exemplu, la unitatea din str. Mendeleev), duce și la unele inconveniente subliniate de populație cu privire la termenele de execuție și, în unele cazuri, chiar la calitatea serviciilor prestate.

Un alt aspect foarte important pentru viitoarea orientare a activității din acest sector se referă la faptul că în marea ei majoritate populația rezidentă a noilor cartiere apelează la serviciile unităților create în cartierele respective. Așa, de pildă, populația din

Tabelul nr. 1

Repartizarea solicitărilor pe unități cercetate, în funcție de domiciliul populației

Unități „Nufărul”	Zone și cartiere în care locuiesc cei ce solicită serviciile unității									
	centrale	semicentrale	periferice	Balta Albă	Berceni	Drumul Taberei	Giurgiului	Militari	Pajura	Pantelimon
Str. Liviu Rebreanu	1,6	1,6	—	93,3	—	—	—	—	—	3,5
Bd. Republicii	33,3	47,6	19,3	—	—	—	—	—	—	—
Str. Hrisovului	5,9	11,9	13,4	—	—	—	—	—	68,8	—
Bd. Gh. Gheorghiu-Dej	48,6	18,6	11,4	1,4	—	17,4	1,4	1,5	—	—
Șos. Mihai Bravu	—	—	8,0	92,4	—	—	—	—	—	—
Șos. Giurgiului	1,7	—	13,3	—	—	—	85,0	—	—	—
Str. Emil Racoviță	—	1,6	—	—	96,8	—	1,6	—	—	—
Str. Mendeleev	50,0	20,0	8,3	3,3	—	11,6	1,6	1,6	3,6	—
Str. Emil Bodnaraș	8,5	1,6	5,1	—	—	79,7	—	5,1	—	—

cartierul Balta Albă apelează la serviciile unității din str. Liviu Rebreanu în proporție de 93,3%, cea din cartierul Drumul Taberei solicită serviciile unității din str. Emil Bodnaraș în proporție de 79,7%, iar locatarii ansamblurilor din șos. Giurgiului se adresează în proporție de 85% unității din zona respectivă. Aceasta demonstrează că acolo unde au fost create unități moderne, bine utilate și încadrate cu personal corespunzător populația din zonă se adresează cu încredere unităților din cartier, renunțând treptat la serviciile unităților din zona centrală.

Căi importante de îmbunătățire a calității serviciilor de spălătorie și curățătorie chimică au rezultat în urma cercetării motivelor care orientează solicitările populației către anumite unități amplasate excentric față de domiciliu, precum și a cauzelor supraaglomerării sau lipsei de solicitări, a reclamațiilor, a nerealizării volumului de prestări prevăzut prin plan.

Coroborând cifrele prezentate în ta-

tea, gradul redus de aglomerație, apropierea de locul de muncă, lipsa unităților de profil în cartierul sau zona în care locuiesc (tabelul nr. 2).

Concluziile principale ce se desprind

populația altor cartiere va apela în continuare la serviciile unităților din această zonă, ea urmând a faptului că își au locul de muncă în imediata apropiere ;

Tabelul nr. 3

Distribuția preferințelor populației privind structura actuală și viitoare a serviciilor oferite	Tipuri de servicii					
	Număr persoane în componența familiilor	Servicii la termen normal în unitate	Servicii de urgență în unitate	Acces liber la mașini ; auto-serv. pe bază de jetoane	Abonam. cu ridicarea comenzii de la domiciliu	
1 persoană		39,3	29,9	11,1	6,6	13,1
2 persoane		30,3	31,3	10,1	3,8	24,5
3 persoane		32,5	34,5	9,0	2,4	21,6
4 persoane		37,2	31,4	8,4	4,0	19,0
5 persoane		47,2	24,3	4,1	1,4	23,0
6 persoane și peste		36,0	36,0	16,0	0	12,0
Ierarhizarea preferințelor		I	II	IV	V	III

Din propunerile făcute de cetățeni în cadrul sondajului de opinie

● **Îmbunătățirea calității serviciilor :** măsuri tehnologice și de organizare la locul de muncă, prin care să se elimine deteriorarea în timpul spălării sau curățării (negerantarea de către prestator a integrității nasturilor, de pildă, diminuează mult din atractivitatea serviciului), ca și cazurile de spălare sau călcare neglijentă (confecțiile și mai ales căptușelile acestora) ; generalizarea ambalării în polietilenă ; organizarea unor servicii efectuate pe loc - curățirea de pete, coaserea nasturilor etc. ; etichetarea cu mijloace moderne (benzi adezive), practică în prezent numai de unele unități, în locul marcajelor cusute, care duc la pierdere de timp și pentru lucrătorii unităților, și pentru beneficiari.

● **Perfecționarea organizării serviciilor :** ridicarea comenzilor de la domiciliul consumatorilor ; asigurarea permanentă în toate unitățile a serviciilor cu statut de „urgență” și restituirea diferenței de tarif în cazul (încă frecvent) al nerespectării termenelor ; elasticizarea formațiilor de lucru din unități, pentru a putea face față în mod corespunzător solicitărilor din perioadele de vîrf ; operativitate mai mare în prelucrarea și predarea produselor supuse spălării sau curățării ; realizarea unor acțiuni de reclamă funcțională, care să informeze marea public cu privire la noi tipuri de servicii introduse, noi unități deschise, noi facilități create pentru populație ; înființarea unor unități cu program continuu ; înființarea unor unități pentru călcare pe loc a produselor.

● **Diversificarea serviciilor :** curățirea obiectelor din piele sintetică ; introducerea unor servicii parțiale - curățire fără spălare, spălare fără călcare etc.

belul nr. 1 cu ordinea de preferință indicată de populația cercetată prin chestionarele de sondaj, s-a conturat următoarea ierarhizare în motivația preferințelor consumatorilor pentru anumite unități : apropierea de locuință, calitatea serviciilor executate (gradul de curățire și modul de călcare), operativita-

te de aici pentru activitatea viitoare a unităților de spălătorie și curățătorie chimică sint :

● **în proiectarea și dimensionarea capacității noilor unități ce vor fi amplasate în zona centrală să se aibă în vedere că o mare parte din**

Tabelul nr. 2

Structura motivațiilor solicitării de servicii în cadrul unităților din eșantionul cercetat

Unități „Nufărul“	Motivul pentru care este preferată unitatea					
	Calitatea serviciului	Operativitatea serviciului	Lipsa de aglomerație	Apropierea de locuință	Apropierea de locul de muncă	Lipsa de unități de profil în cartier
Str. Liviu Rebreanu 14	24,1	28,4	16,3	24,7	6,5	—
Bd. Republicii 57	15,2	27,1	21,2	29,3	4,1	3,1
Str. Hrisovului 12	21,1	21,9	20,2	21,9	5,0	9,9
Bd. Gh. Gheorghiu-Dej 52	26,4	20,9	14,7	28,2	9,2	0,6
Șos. Mihai Bravu 20	24,6	20,0	25,7	18,3	2,3	9,1
Șos. Giurgiului 19	27,7	14,7	16,9	31,0	5,7	4,0
Str. Emil Racoviță 1	21,5	23,9	23,9	26,4	4,3	—
Str. Mendeleev 2	27,4	24,8	1,8	27,4	13,3	5,3
Str. Emil Bodnaraș 23	25,8	26,4	10,7	26,4	3,4	7,3
Ierarhizarea motivațiilor	II	III	IV	I	V	VI

● **în orientarea amplasării teritoriale a noilor unități să se urmărească acoperirea integrală a nevoilor populației în acele zone sau cartiere unde capacitatea existentă este deficitară (de exemplu clienții unităților din Calca Griviței, șos. Mihai Bravu și str. Emil Bodnaraș - Titan în proporție de 9,9%, 9,1% și respectiv 7,3% și-au motivat preferința pentru unitățile respective prin faptul că în cartierul sau zona în care locuiesc nu sînt organizate servicii).**

Mergînd în întîmpinarea unor preocupări ale întreprinderii „Nufărul” în ceea ce privește diversificarea prestărilor pentru populație, a fost sondată opinia cetățenilor și în legătură cu tipurile de servicii ce se preconizează a fi introduse în anii viitori. Analiza acestor preferințe a fost efectuată în funcție de mărimea familiei (tabelul nr. 3).

Este de relevat faptul că populația este deosebit de receptivă la noutate și a primit cu satisfacție informațiile cu privire la viitoarele activități.

După cum se poate observa din datele tabelului nr. 3, cu interes sînt așteptate organizarea unor servicii de spălătorie și curățătorie chimică pe bază de abonament, cu ridicarea comenzii de la domiciliul consumatorilor, accesul liber la mașini sau autoservirea pe bază de jetoane. În același timp, este necesar să se aibă în vedere că populația nu renunță la serviciile clasice ale spălătoriilor și curățătoriilor chimice (în termen normal sau cu urgență), care, așa cum au scos în evidență cercetările, vor continua să constituie principalele căi de satisfacere a nevoilor din acest domeniu. Important pentru cei care se ocupă de stabilirea viitoarelor coordonate ale structurii acestor prestări este și faptul că preferințele populației pentru diversele tipuri de servicii preconizate sînt strîns legate de mărimea familiei, aceasta generînd anumite deplasări în cerințele diferitelor segmente de populație.

conf. dr. Dumitru PATRICHE
asist. univ.
Gabriela STĂNCIULESCU

1 : 2 nu înseamnă întotdeauna 1/2

Măsurile de raționalizare a consumului de hirtie au avut efecte pozitive și în ce privește corespondența oficială a întreprinderilor și instituțiilor. A fost atenuat excesul de adrese, învățăm să le formulăm mai concis, ceea ce e și un câștig de timp, de claritate.

Se pune însă o întrebare : de unde ne procurăm „jumătățile de coală ?” Fabricile de hirtie nu s-au aliniat, din acest punct de vedere, la acțiunea de economii : nici la depozitele cu ridicata, nici în papetării nu se găsesc coli format A5. Și atunci dactilografele sînt nevoite să înjumătățească, prin rupere sau tăiere, coli A4 ; deseori linia de secționare iese strîmbă și hirtia e sacrificată, se consumă și timp.

Nu văd ce dificultăți tehnologice deosebite la producători ar putea justifica lipsa de pe piață a hirtiei de scris și pelur format A5, a hirtiei carbon de dimensiuni adecvate acesteia. Oricum, un cit de sumar calcul al eficienței la consumator ar evidenția necesitatea unor măsuri urgente pentru rezolvarea problemei.

Florea VASILIU
Botoșani

Stocuri

Unitatea în care lucrez are în stoc diferite materiale care depășesc normativul legal. Nu este locul să arăt cauzele, mai ales că ele sînt, în general, cunoscute. Doresc însă să menționez că reducerii acestor stocuri i se acordă o atenție sporită în ultima vreme. Între principalele măsuri se înscrie și întocmirea listelor pentru depunerea materialelor la bază de aprovizionare din județul nostru. Trebuie să arătăm însă că B.J.A.T.M. lași a preluat numai o foarte mică parte din disponibilități, fără a aduce și motivările de rigoare.

Consider că bazele județene de aprovizionare ar putea comunica între ele pentru preluarea și expedierea materialelor — în cazul de față de construcții și instalații — ce sînt deficitare în alte localități.

Luca VICTOR
Iași

N.B. Un instrument extrem de util în accelerarea atragerii în circuitul economic a unor valori materiale importante îl constituie suplimentul „Revistei economice”, care publică cu regularitate liste de stocuri și capacități de producție disponibile.

Baze specializate

Pentru îmbunătățirea activității de întreținere și reparații a mașinilor și utilajelor, propunem înființarea unor baze de piese de schimb specializate, organizate pe tipuri de mașini, teritorial. În măsura în care întreprinderile furnizoare de utilaje nu pot satisface cererile de piese de schimb, să se creeze secții specializate care să deservească grupuri de întreprinderi. Aceste secții specializate, dotate corespunzător, ar putea completa lipsurile de piese, ar putea recondiționa în bune con-

diții și în mod operativ piesele recondiționabile.

Acțiunea ar contribui la reducerea efortului valutar ce se face pentru importul pieselor de schimb, la micșorarea timpului necesar aprovizionării lor, la eliminarea unor formalități, deplasări la casele importatoare și la organele ce avizează importuri sau dau negații pentru a se aviza apoi importul.

Ioan MUREȘAN

Întreprinderea de cazane mici
și arzătoare Cluj-Napoca

Adeverințele sînt costisitoare...

Zilnic sînt solicitate și eliberate adeverințe în scopuri diferite, numărul acestora fiind mereu în creștere. Actuala formă în care este rezolvată problema adeverințelor necesită timp mult și este costisitoare. Se eliberează dovezi pentru cumpărări cu plata în rate, adeverințe pentru împrumut de la cooperativele de credit, pentru spitalizare, stabilirea chiriei, pentru creșe și grădinițe.

Consider posibile măsuri radicale în acest domeniu. Astfel, s-ar putea elabora un singur formular pentru toate unitățile menționate. Din conținutul acestora să fie eliminat textul cu caracter general (inutil, de exemplu, la cumpărări în rate). Adeverințele pentru abonamentele de transport ar putea fi eliminate dacă organizațiile de transport s-ar servi numai de legitimațiile de serviciu ale solicitanților, vizate la zi. Prin tipizare, după părerea mea, s-ar ușura activitatea aparatului TESA, s-ar scurta durata eliberării și s-ar elimina consumul de timp afectat obținerii formularelor.

Gheorghe P. LAZANU
Cluj-Napoca

Evidență

În condițiile actuale, cînd în întreaga economie se introduce mijloace de calcul mecanizate și o parte din evidența contabilă — sectorul gestiunilor — este afiliată la diferite stații de calcul în vederea prelucrării mecanizate și automate a datelor, opinăm pentru introducerea și în cooperarea de consum a evidenței cantitativ-valorice la depozitele cu ridicata și la secțiile de prestări servicii în general, pentru mărfuri, materiale, produse și ambalaje.

Gh. ARVATU
economist la U.J.C.C. Dolj

Cheltuieli

Normele de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale au contribuit în mod cert la stabilirea și delimitarea exactă a rolului și locului pe care îl ocupă cheltuielile administrativ-gospodărești în cadrul cheltuielilor de producție. Avînd în vedere

practica activității economice, propunem ca în cadrul poziției „Alte cheltuieli de birou” să se cuprindă și următoarele :

- cheltuieli pentru legatul actelor ;
- cheltuieli de dactilografie și multiplicare.

Stabilirea în cadrul cheltuielilor de birou a unei poziții distincte privind legatul arhivei are ca scop precizarea volumului de cheltuieli necesar pentru această activitate. A doua propunere vizează asigurarea unui cadru unitar pentru înregistrarea unui volum foarte mare de cheltuieli și clarificarea modului de încadrare a acestora în cele administrativ-gospodărești.

Teodor VIOREL
Paraschiv ALEXANDRU
economisti în Centrala industrială
siderurgică Galați

ECOURI

Cursuri de perfecționare în analiza valorii

În legătură cu scrisoarea cititorului dv. Mircea Nicolae, din Mediaș, publicată în nr. 5/1977 al revistei sub titlul „Analiza valorii”, vă informăm că Uniunea Centrală a Cooperativei Meșteșugărești are în vedere aplicarea acestei metode în concepția produselor realizate în unitățile noastre. În perioada 1974—1975 au fost pregătite ca instructori în analiza valorii, prin cursuri organizate la Academia „Ștefan Gheorghiu” și Centrul de perfecționare a lucrătorilor din cooperarea meșteșugărească, 55 de cadre. În continuare, în acest an, în cadrul centrului nostru de perfecționare sînt prevăzute cursuri pentru proiectanții de produse, tehnologii și dispozitive de lucru ; urmează să participe 120 de lucrători din colectivele de cercetare-proiectare de la uniunile județene și cooperative, care au sarcini concrete pe linia realizării de produse noi, rentabilizării produselor și serviciilor ce înregistrează pierderi, reducerii consumurilor de materiale (în special în ramura metal și lemn) ; în planul de învățămînt al acestor cursuri, ponderea principală o deține modulul de „analiză a valorii”. Se studiază posibilitatea de a iniția în acest domeniu și alți lucrători, din diferite activități ce se regăsesc în cooperative. Considerăm că modul de organizare a colectivelor de specialiști în „A.V.” este și trebuie să fie diferit în funcție de caracteristicile produselor realizate, precum și de numărul specialiștilor din fiecare uniune și din cooperativele afiliate. Astfel, la unele uniuni se justifică organizarea unor astfel de colective la nivelul unor cooperative, în timp ce la altele se impune soluția organizării colectivelor la nivel județean.

ing. Dumitru RISTEA
vicepreședinte al UCECOM

„R. E.“ militează pentru generalizarea analizei valorii

O PLEDOARIE ȘI ARGUMENTE PENTRU EXTINDEREA RAPIDĂ A METODEI

20 de absolvenți ai unui curs de specializare propun la masa rotundă:

- Valorificarea maximă a capacității cadrelor special instruite
- O problemă de conducere: organizarea complexă a acțiunii
- Atitudine activă în relațiile cu beneficiarii produselor
- Rolul de coordonator al centralei industriale și ministerului

P RIMUL CONGRES al consiliilor oamenilor muncii a relevat în mod pregnant îndatorirea organelor de conducere din ministere, centrale și întreprinderi de a urmări permanent îndeplinirea riguroasă a programelor de reducere a costurilor, în condițiile unei preocupări intense pentru ridicarea calității produselor. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia: „O atenție deosebită trebuie acordată reducerii cheltuielilor materiale, îndeosebi a consumurilor de materii prime și materiale care se mențin ridicate datorită în special supradimensionării unor produse și pierderilor mari în procesul prelucrării. Este necesar să se acționeze mai hotărât pentru reproiectarea produselor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, utilizarea rațională a materialelor, extinderea inlocuitorilor“.

În lumina acestei indicații, argumentele în favoarea generalizării analizei valorii la reproiectarea produselor existente și la conceperea celor noi devin extrem de actuale în sprijinul urgentării acțiunii.

U NUL DINTRE EFECTELE urmărite și realizate ale cursurilor de perfecționare a cadrelor l-am putea numi „schimbarea de dioptrie“. Absolventului îi apar mai clare problemele de perspectivă, cele imediat apropiate nu-i mai ocupă întregul orizont, accentuarea senzației de relief îl ajută să distingă mai bine situația lor reciprocă.

În cadrul unei discuții organizate de redacție cu absolvenții celui mai recent curs de analiza valorii de la Centrul de perfecționare profesională din Bușteni al Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcție, o astfel de viziune înnoitoare s-a afirmat prin observațiile judicioase, propunerile susținute de argumente peremptorii în legătură cu tema abordată:

CE CONDITII SE CONSIDERĂ CA TREBUIE ASIGURATE ÎN UNITĂȚILE ECONOMICE ȘI LA NIVELUL RAMURII PENTRU CA METODA „A.V.“ SĂ POATĂ FI GENERALIZATĂ RAPID ȘI CU EFICIENȚĂ MAXIMĂ ?

ADOPTÎND IPOTEZA de lucru că organul colectiv de conducere al întreprinderii este edificat asupra eficienței „A.V.“ și interesat să o introducă (de altfel, primul loc ca frecvență și insistență între propunerile formulate în cadrul dezbaterii l-a ocupat tocmai asigurarea condițiilor de propagandă, organizatorice și normative pentru stimularea acestui interes), este de datoria sa să creeze și să pună în funcțiune mecanismul adecvat implementării.

Condiția nr. 1 este ca toate cadrele specializate în analiza valorii să fie utilizate efectiv în acest domeniu, contro-

lindu-se modul în care ele sînt utilizate. Cu premisa sa: toate cadrele trimise la specializare să aibă — prin funcție, pregătire, experiență, preocupări co-

● „PÎNĂ ÎN PREZENT, centrul nostru a pregătit în tehnicile analizei valorii peste 130 de specialiști din întreprinderile ramurii, în cadrul a 6 serii — de la una la alta asigurîndu-se, după opinia noastră, un nivel mai elevat al instruirii, al bazei documentare, al calității rezolvărilor din lucrările de absolvire. Avem, de asemenea, realizate sau în pregătire programe privind metode și tehnici moderne în cercetare și proiectare, ce cuprind și module de «A. V.». Fiind însă vorba de un domeniu în care activitatea celor direct responsabili nu poate fi viabilă decît susținută de un climat de preocupare colectivă, intenționăm să introducem scurte cicluri (4—12 ore) de sensibilizare în analiza valorii și în alte programe de perfecționare a cadrelor de conducere și a diferitelor categorii de specialiști.“ (Dumitru CURELEA, directorul Centrului de perfecționare profesională Bușteni)

nexe domeniului în care lucrează, disponibilități psihice — aptitudinile necesare pentru a deveni analiști. Problema, prin incidentele deosebit de favorabile pe care le poate avea asupra reducerii costurilor, este deosebit de importantă, așa încît se cere înlăturată orice urmă de formalism în rezolvarea ei. Nu totdeauna se face selecționarea cursanților potriviți pentru cursul

potrivit — și de aceea, după expresia unuia dintre participanții la discuție, „lansăm în spațiu module nerecuperabile“. (S-a citat cazul concret al unui inginer trimis la curs după numai trei luni de activitate în proiectare și care pînă atunci nici nu auzise de metodă, deși ea fusese aplicată în întreprinderea respectivă la 5 produse, cu economii anuale de peste un milion !) Deci: unitatea să cunoască destinația programului de specializare, să facă selecția adecvată a cursanților și să acorde bunei folosiri a absolvenților aceeași grijă pe care trebuie să o dea introducerii în exploatare și încercării judicioase a unui utilaj nou.

O muncă prin excelență colectivă

O ASEMENEA BUNĂ FOLOSIRE nu se poate rezuma la a stabili specialiștilor respectivi sarcinile de rezolvat și parametrii de atins. Dacă lansarea metodei este o problemă de organizare a conducerii, dacă valorificarea ei este în primul rînd o problemă de proiectare, reușita — înțelegînd prin aceasta proporțiile extinderii și nivelul calitativ al soluțiilor — nu poate fi obținută decît prin muncă colectivă, de către o echipă multidisciplinară (de unde și ideea ca la cursurile de perfecționare în programele „A.V.“ să fie introdus și un modul referitor la munca colectivă de creație). Cu sau fără o „diluare“ a rigidității organizărilor, cooperarea mai multor compartimente interesate este indispensabilă — atribuția de coordonator, în calitate de responsabil de proiect, revenind analistului pregătit în acest sens. În logica aceeași abordări multilaterale se înscrie și propunerea ca temele și soluțiile de principiu ale proiectelor „A.V.“ să fie dezbătute în „ședințe de idei“ mai largi, cu participarea unor șefi de sectoare, maștrii s.a., informați în prealabil despre obiectivul, metodologia și avantajele analizei valorii. O astfel de introducere în temă, de sensibilizare a unui larg activ de lucrători din întreprindere, potențiali cola-

boratori ai procesului de creație, ar putea-o realiza chiar absolvenții cursurilor de „A.V.”.

Responsabilul principal —

consiliul oamenilor muncii

O ALTĂ CONDIȚIE este eliminarea ideii preconcepute că, în condițiile caracterului prezent al sarcinilor de înnoire a produselor, efectuarea analizei valorii ar reprezenta o întârziere, o muncă în plus. Înlocuirea lucrărilor destul de laborioase, privind fundamentarea necesității de re-proiectare a unui produs, printr-un studiu „A.V.” are toate șansele să ofere un raport optim între timpul consumat și eficiența obținută. Apare însă necesar ca în programarea bugetului de timp al proiectanților de produse și tehnologii din întreprinderi să se aibă în vedere nevoia unor cercetări legate de aplicarea metodei.

În cel puțin două etape ale utilizării analizei valorii — momentul declanșării și momentul avizării soluției — decizia aparține conducerii colective a unității. Dar consiliul oamenilor muncii își poate exercita atribuția și în fazele intermediare, intervenind prin sprijin în sensul celor arătate mai sus, prin control. În unele întreprinderi, problema e rezolvată repartizându-se unui membru al C.O.M., familiarizat cu problema, sarcina de a conduce întreaga acțiune „A.V.” — responsabilitate ce a antrenat rezultate pozitive.

Cum instituim climatul favorabil

promovării noului — sau noțiunea

„proiectat prin A.V.”

NUMEROASE PROPUNERI s-au referit la o problemă de tactică a întreprinderilor — instituirea în relațiile cu

● „ÎN FIECARE ÎNTEPRINDER... de prelucrare a lemnului există, la ora actuală, 2—4 absolvenți de cursuri „A.V.”. Ținând seama de acest potențial și pentru a rezolva sarcina din programul special, de a încheia generalizarea aplicării analizei valorii în cursul trimestrului II al anului viitor, centrala noastră a inclus elaborarea și implementarea proiectelor de „A.V.” în acțiunea de ansamblu privind organizarea științifică a producției și a muncii. Programele unice de studii și măsuri în acest domeniu, stabilite la nivelul fiecărei unități, cuprind grafice pentru cel puțin 2—3 produse noi sau re-proiectate concepute pe baza analizei tehnice a valorii — cu termene pentru elaborarea proiectelor, aprobare, realizarea prototipurilor, obținerea avizului beneficiarului, intrarea în producție de serie a soluțiilor acceptate. Totodată, centralele își propun să sprijine și conducă elaborarea unor proiecte complexe, organizând colective de „A.V.” din specialiști de la mai multe întreprinderi care execută același produs sau produse similare.” (Mihai-Dumitru DIMITRIU din Centrala de prelucrare a lemnului)

beneficiarii produselor a unui climat favorabil promovării noului. Până când vom ajunge ca mențiunea „proiectat prin „A.V.” să fie unanim înțeleasă și apreciată ca o garanție a calității și economicității produselor, e nevoie ca beneficiarii (reprezentanții adesea la nivelul unui merceolog) să fie convingși de la caz la caz de veridicitatea acestor atribuții. De pildă, celui ce se prezintă pentru o comandă, înarmat cu schițe și cu caracteristici bine definite ale produsului pe care-l dorește, uneori cu modele de referință sau fișe tehnice de import, să i se ofere analiza de preț conformă acestor documentații și, comparativ, cea realizată prin „A.V.”, explicându-i-se câștigul din punctul de vedere al valorii de întreținere.

La fel, beneficiarii cu atitudine conservatoare trebuie ajutați să-și înțeleagă corect necesitățile, pentru a nu preținde produse mai proaste — sau mai bune (dar mai scumpe, cu cheltuieli materiale supradimensionate) — decât nivelul calitativ rezultat dintr-o analiză strictă a funcțiilor corespunzătoare acestor nevoi. Utilitatea prezentei active, în colectivul „A.V.”, a unui specialist în marketing rezultă, deci, în mod evident.

Încă o propunere ce ni se pare demnă de reținut este aceea ca personalul întreprinderilor exportatoare, al inspectoratelor de control al calității să fie înarmat cu noțiuni elementare de analiza valorii, pentru a urmări și a sesiza creșterea valorii de întreținere a produselor și a nu acționa în sens invers, blocând ideile privind modificări care ar duce la îmbunătățirea acestora.

Ce fac și ce trebuie să facă

centralele și ministerele?

ÎN OPINIA PARTICIPANȚILOR la discuții, întemeiată pe experiența pozitivă a Centralei de prelucrare a lemnului, un rol important în promovarea analizei valorii, în transformarea acesteia într-un instrument curent de lucru revine centralelor industriale și ministerelor, care-și pot exercita atribuțiile de coordonare în următoarele direcții:

● elaborarea, împreună cu instituțiile de cercetări și proiectări, a unor normative de condiții minimale ce trebuie realizate prin proiectele „A.V.”;

● încredințarea responsabilității de coordonator metodologic pe ramură (subramură) institutelor de cercetare și proiectare, care să fie și depozitarele datelor privind caracteristicile tehnice, pe funcții, ale produselor fabricate în cadrul acesteia;

● prevederea expresă, în planurile anuale de cercetare, a problemelor ce să fie rezolvate prin „A.V.”;

● inițierea, pe aceeași filieră, a unor studii și cercetări care să ofere o bază documentară pentru analiza tehnică a valorii (de pildă, proiectanților de mobilier le-ar fi deosebit de utile date antropometrice, date asupra gradului de dotare a gospodăriilor cu articole vestimentare, obiecte de menaj, biblioteci personale etc.);

● „ÎN CADRUL CURSURILOR de perfecționare, al aplicațiilor practice, ne străduim să-i înarmăm psihologic pe specialiști pentru a evita și combate două pericole ce pot apărea — cum s-a și dovedit — în cazul unei aplicări formale a analizei valorii.

Primul: tendința de a rezuma analiza la partea documentară, la comparația cu produse de referință și de a le imita, efortul propriu reducându-se cel mult la înlocuirea unor materiale, fără certitudinea că înlocuitorii vor răspunde la fel de bine funcțiilor ce solicită anumite caracteristici. „A.V.” trebuie să însemne nu a copia, nici măcar a compila, ci a crea; adică a exploata în mod optim posibilitățile noastre, pentru a satisface optim necesitățile noastre.

Al doilea pericol: «trucul» — tendința de a disimula, de a ambala în calcule și diagrame foarte elaborate soluții uneori bune, dar care nu-s fundamentate pe gândire, pe o analiză tehnică, ci țin de inspirație și, deci, nu epuizează posibilitățile. Consider «lupta împotriva trucului» ca o obligație etică elementară a analistului.” (Alexandru POPESCU, instructor)

● urmărirea folosirii „A.V.” la revizuirea normelor interne și a standardelor (cel puțin pentru bunurile de consum, ar fi bine ca STAS-urile să fie completate și cu liste de funcțiuni);

● crearea unui sistem informațional prin care măcar titlurile proiectelor „A.V.” elaborate în cadrul fiecărei unități a unei centrale să fie comunicate și celorlalte întreprinderi din sistemul acesteia, pentru evitarea unor cercetări paralele;

● asigurarea unei baze documentare asupra metodei, la nivelul centralelor de perfecționare profesională și al institutelor de cercetare și proiectare (cărora să li se încredințeze și sarcini de consultanță), al marilor întreprinderi;

● organizarea unor simpozioane și schimburi de experiență pentru cunoașterea și generalizarea rezultatelor obținute în institute și în unitățile de producție (n. red.: Revista economică își pune larg paginile la dispoziția centralelor și întreprinderilor, pentru prezentarea experiențelor pozitive);

● urmărirea acestor rezultate, în profil departamental, așa cum se urmărește și realizarea indicatorilor planului tehnic — și, bineînțeles, intervenția regulatorie pentru ameliorarea lor continuă.

Anvergura implicațiilor economice ale aplicării pe scară largă a acestei metode de o eficiență extrem de ridicată se măsoară în cifre de ordinul milioane și miliardelor. Este un argument suficient pentru polarizarea înțregii ambiții profesionale a tuturor celor ce răspund de reducerea consumurilor specifice și de înnoirea nomenclatoarelor de producție. Generalizarea largă a analizei valorii constituie un adevărat test al nivelului de conștiință politică și pregătire profesională a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale.

Dorin CONSTANTINESCU

CONDUCERE POLITICĂ ȘI DEMOCRAȚIE

„Societatea noastră dispune, la toate nivelurile, de un larg sistem de conducere a activității de către oamenii muncii înșiși, de un larg cadru democratic de tip nou, superior oricărei forme de democrație burgheză. Esențial este ca activitatea organismelor de conducere colectivă să capete un conținut tot mai profund, să devină tot mai eficientă, asigurând exercitarea plenară a dreptului oamenilor muncii de a participa la conducerea producției, la luarea hotărârilor în toate sectoarele vieții economice și sociale”.

NICOLAE CEAUȘESCU

CONDUCEREA POLITICĂ în societate a reprezentat, întotdeauna, un proces dintre cele mai complexe și dificile. Societatea socialistă nu face excepție. Această misiune de mare însemnătate revine în țările socialiste partidelor clasei muncitoare, comunistilor. Mărețele realizări obținute de țara noastră pe drumul construcției noi orînduirii, prezentul și perspectivele luminoase ale făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și ale înaintării României spre comunism, realizările obținute în direcția afirmării și infloririi personalității umane demonstrează pe deplin, cu puterea de neclintit a faptelor, că în țara noastră partidul comunistilor se dovedește la înălțimea exigențelor pe care le implică această misiune de conducător politic.

Grija pentru conducerea științifică, democratică, realistă a societății, a națiunii se află în centrul preocupărilor partidului ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Partidul asigură cu consecvență așezarea întregii conduceri pe temeiurile științei și democrației, pe principii care sînt permanente perfectionate în raport cu dezvoltarea științei, a forțelor de producție, în raport cu acumularea de noi cunoștințe de către întreaga omenire.

Este o convingere a partidului nostru că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, „Pentru a fi conducător într-un domeniu sau altul al societății noastre socialiste nu sînt suficiente numai cunoștințele căpătate în anii de studiu într-o facultate sau alta, sau într-o școală de partid sau alta. Preocupîndu-se de însușirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, activiștii cu munci de răspundere trebuie să depună permanent eforturi pentru ridicarea continuă a nivelului politic-ideologic, pentru însușirea și stăpînirea temeinică a concepției marxist-leniniste și înțelegerea legităților general-valabile, astfel ca să poată aplica în mod creator hotărârile de partid și de stat, să-și aducă contribuția atât la elaborarea liniei generale, cit și la înfăptuirea în viață a politicii interne și internaționale a Partidului Comunist Român”¹. În Programul partidului nostru, referitor la contribuția cadrelor de conducere, a personalităților politice la organizarea și conducerea activității revoluționare, la progresul societății se precizează că aceasta este condiționată de măsura în care cadrele și personalitățile respective se identifică cu idealurile maselor, cu interesele națiunii, se ridică la nivelul înțelegerii cerințelor obiective ale dezvoltării sociale, al cunoașterii științifice a legităților care guvernează procesul edificării societății socialiste și comuniste.

IDENTIFICAREA CONDUCĂTORILOR societății noastre cu idealurile și năzuințele oamenilor muncii are la bază și faptul că însuși poporul, clasa muncitoare, țărănimea muncitoare, intelectualitatea sînt chemați direct, efectiv, prin forme largi, reprezentative, să-și exercite pe larg dreptul de conducători în societate. În concepția partidului nostru dezvoltarea vieții economico-sociale, studiile asupra viitorului sînt asociate în permanență cu preocuparea de a așeza societatea pe baze noi, echitabile, cu preocuparea de a promova principii democratice, progresiste în viața socială, care să ofere maselor largi de oameni ai muncii — proprietari ai mijloacelor de producție și făuritorii tuturor bunurilor materiale și spirituale — posibilitatea de a lua parte activă la conducerea statului, la crearea propriei lor istorii, și aceasta în mod conștient, la clă-

direa liberă și neatîrnată a propriului destin, corespunzător intereselor și aspirațiilor lor vitale.

Faptul că în socialism specialiștii sînt consultați pe întreg parcursul procesului de elaborare și aplicare a deciziilor, că în organele de conducere sînt aleși specialiști cu înaltă calificare, că în concepția partidului nostru problema participării eficiente și reale a maselor la viața economică și socială este legată implicit de creșterea competenței lor politice și de specialitate nu înseamnă că a fost cedată tehnicienilor conducerea politică. Dimpotrivă, în toată această perioadă istorică **rolul politic conducător revine partidului, ca exponent fidel al celor mai înalte năzuințe ale întregului popor.**

Condițiile fundamentale ale participării oamenilor muncii la hotărîrea și înfăptuirea dezvoltării țării — vizînd întregul efort pe linia dezvoltării democrației, printre care avem în vedere structura conducerii socialiste, sistemul și regimul politic specifice societății socialiste, cadrul larg democratic atestat în însăși Constituția României, sistemul organizațiilor politice, sociale, obștești, culturale, științifice — sînt realități vii, incontestabile în România contemporană. Totuși, ele nu generează automat democrația și perfecționarea vieții economico-sociale. Ele constituie **fundalul** — foarte important și indispensabil — al acestor procese. Pentru că ridicarea pe acest fundal a „piramidei” democrației, amplificarea în tot mai mare măsură a participării oamenilor muncii la conducere cer perfecționarea permanentă a instituțiilor existente, cer un „corpus” de metode și procedee corespunzătoare necesităților și posibilităților în continuă transformare, cer pe de altă parte **multiple și constante eforturi din partea tuturor categoriilor de cetățeni români, maghiari, germani și de alte naționalități de a utiliza un asemenea cadru tot mai perfecționat, la un nivel superior.**

Este o preocupare ce străbate **fundamental** întreaga politică promovată de partidul și statul nostru. Crearea a numeroase organisme de conducere colectivă, care au dus la adîncirea democrației muncitorești atât în sfera producției materiale, cit și în viața de stat, crearea la nivelul întreprinderilor și centrărilor, al tuturor unităților economice și instituțiilor sociale, de consilii ale oamenilor muncii, cărora li s-au conferit importante atribuții și răspunderi în organizarea și conducerea activității din unitățile respective, instituționalizarea congreselor oamenilor muncii, pe cele mai importante domenii ale vieții economico-sociale a țării, sînt doar cîteva din măsurile ce susțin temeinic activitatea partidului și statului nostru în această direcție.

În recenta expunere la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia din nou preocuparea consecventă a partidului nostru de a perfecționa cadrul organizatoric de participare efectivă și nemijlocită a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și adoptarea deciziilor care privesc mersul înainte al țării, la conducerea societății, considerînd aceasta una din problemele fundamentale ale făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării României spre comunism. Ca organe colective de conducere în întreprin-

¹ Nicolae Ceaușescu, Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă, de formare a omului nou, constructor devotat al societății socialiste multilaterale dezvoltate și al comunismului în România, Ed. politică, București, 1976, p. 64.

deri și centrale, în unități economice și sociale, ca organe ce au ca membri muncitori din producție, maeștri, ingineri și specialiști, reprezentanți ai organizațiilor de partid, sindicat și U.T.C., consiliilor oamenilor muncii le revin misiuni deosebit de importante pe linia amplificării democrației societății noastre, a sporirii participării efective a tuturor cetățenilor la conducerea treburilor din colectivele respective. Evidențiind faptul că societatea noastră dispune, la toate nivelurile, de un larg sistem de conducere a activității de către oamenii muncii înșiși, de un larg cadru democratic de tip nou, superior oricărei forme de democrație burgheză, secretarul general al partidului preciza: „Este necesar să acționăm hotărât pentru creșterea mai puternică a rolului și răspunderii consiliilor oamenilor muncii în conducerea fiecărei întreprinderi și instituții. Ele trebuie să determine ridicarea spiritului de răspundere al fiecărui muncitor, tehnician, inginer, pentru bunul mers al producției, îndeplinirea sarcinilor de plan, buna gospodărire a mijloacelor încredințate, sporirea eforturilor pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, a avuției naționale — baza creșterii continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor. Consiliile oamenilor muncii trebuie să dezbată și să soluționeze toate problemele activității economice și de producție din unitățile respective, să elaboreze planurile de dezvoltare și de producție, planurile financiare și bugetele unităților respective; practic, nu trebuie să existe nici un aspect al vieții acestora — inclusiv de ordin social — care să nu stea în atenția organismelor de conducere colectivă ale oamenilor muncii, care să nu fie soluționate în comun de cei ce muncesc”².

AM REDAT acest citat mai amplu din strălucita cuvântare a secretarului general al partidului spre a evidenția gama largă de atribuții, de drepturi, de răspunderi ale acestor organe colective de conducere. Este convingerea, sprijinită pe experiența practică, a conducerii noastre de partid că în aceste se exprimă participarea organismelor democratice la conducerea activă, la autoconducerea muncitorească. Reținem în acest sens că importante cerințe ale autoconducerii muncitorești sînt satisfăcute prin actualele organisme democratice. Pornind de la necesitatea perfecționării în continuare a democrației muncitorești, a creșterii rolului clasei muncitoare, al oamenilor muncii în conducerea nemijlocită a economiei, este semnificativă hotărîrea conducerii partidului de a instituționaliza Congresul consiliilor oamenilor muncii ca for supremă de conducere a activității în sfera industriei, construcțiilor și transporturilor (el urmînd să se întrunească periodic, o dată la cinci ani) și totodată de a se constitui un organism permanent de conducere, îndrumare și control al consiliilor oamenilor muncii — Consiliul național al oamenilor muncii din industrie, transporturi și construcții — alcătuit din consiliile de conducere ale unor ministere și organizații economice centrale, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Consiliul Central de Control Muncitoresc, Consiliul Organizării Economico-Sociale, reprezentanți ai Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliului Național al Femeilor și altor organizații de masă și obștești, precum și din circa 300 de reprezentanți direcți ai oamenilor muncii. Cum acest Consiliu Național se va întruni sistematic pentru a dezbate planul anual al producției industriale, măsurile de realizare a acestuia, urmărind totodată îndeplinirea hotărîrilor Congresului consiliilor oamenilor muncii, asigurînd conducerea permanentă a activității consiliilor oamenilor muncii și consiliilor de conducere din ministere și celelalte organe centrale, însăși autoconducerea muncitorească, manifestarea largă și pe această cale a democrației muncitorești capătă un caracter sistematic și astfel un caracter de continuitate.

Preocupările partidului și statului nostru de creștere a participării oamenilor muncii la conducerea societății și astfel a democrației societății noastre se relevă pe o serie de dimensiuni ample. O experiență inedită o oferă Frontul Unității Socialiste — organism politic, revoluționar, democratic care unește sub conducerea Partidului Comunist Român toate organizațiile politice de masă și obștești, consiliile oamenilor muncii ale naționalităților conlocuitoare și care este investit cu atribuții largi în asigurarea participării lor la conducerea vieții sociale, în dez-

² Nicolae Ceaușescu, Expunere cu privire la creșterea rolului clasei muncitoare, al consiliilor oamenilor muncii în conducerea activității economico-sociale, în realizarea programului partidului de dezvoltare a industriei socialiste, a întregii economii naționale, de ridicare a bunăstării poporului și perfecționare continuă a democrației socialiste, cuvîntare rostită la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi. „Știința” nr. 10/853 din 12 iulie 1977.

³ Nicolae Ceaușescu, Expunere cu privire la rolul și sarcinile Frontului Unității Socialiste în îndeplinirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a politicii externe a României de colaborare și pace — 23 mai 1974, în România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, București, Ed. politică, 1974, p. 268—269.

voltarea controlului obștesc, în coordonarea vieții educative, în formarea omului nou, în promovarea în viața socială a principiilor eticii și echității socialiste. Tot în această ordine de idei s-a încetățenit metoda organizării de congrese și conferințe cu caracter național în toate domeniile de activitate, dovadă elocventă a superiorității orînduirii noastre, formă nouă a democrației socialiste din România, modalitate superioară de manifestare liberă a opiniei maselor în problemele esențiale ale dezvoltării societății, de guvernare a statului de către popor, de conducere a țării pe baza și în spiritul voinței clasei muncitoare, a fărînimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

Formelor de largă participare democratică, obștească, educativă analizate li se adaugă firesc și altele a căror eficiență este incontestabilă. Avem în vedere în acest sens comitetele de cetățeni, organizate de comitetele executive ale consiliilor populare pe circumscripții electorale, pe lângă instituții social-culturale, precum și pentru efectuarea anumitor lucrări de interes obștesc. Aceste organisme ce antrenează mii de oameni se alege în adunări generale ale cetățenilor, față de care sînt răspunzători pentru încrederea conferită prin votul lor. Comitetele coordonate de deputații din circumscripțiile respective urmăresc îndeosebi mobilizarea cetățenilor la acțiuni cu caracter economic, social-cultural de interes pentru circumscripția în cauză: sprijinirea deputaților în soluționarea problemelor care presupun participarea largă a cetățenilor; buna desfășurare a activităților.

De asemenea, un rol dintre cele mai importante în dezvoltarea conștiinței morale și juridice, în atragerea colectivelor la soluționarea unor încălcări ale normelor de disciplină, de conduită, în general a unor litigii de mai mică însemnătate îl au consiliile de judecată — organe obștești de influențare și jurisdicție. Aceste organisme — bazate pe forța convingerii, pe forța opiniei publice, pe blamul colectivului — s-au dovedit cu mult mai eficiente, mai operative, mai educative decît formele de constrîngere mai vechi.

De real sprijin în antrenarea cetățenilor la o mai bună gospodărire și folosire a mijloacelor existente în scopul ridicării nivelului de trai sînt echipele de control obștesc — a căror activitate este condusă de către Frontul Unității Socialiste, cu sprijinul organizațiilor componente. Aceste echipe beneficiază de sprijinul și protecția legii. De asemenea, în întreprinderi se organizează, pe baza obștei, consiliile de control muncitoresc din cadrul sistemului Consiliului Central de Control Muncitoresc.

PRIN URMARE, căutările, formulele, soluțiile de perfecționare a democrației, de conturare a cadrului cel mai oportun pentru o și mai eficientă participare a cetățeanului la conducerea obștei sînt multiple, variate. Experiența dobîndită pînă în prezent evidențiază o vastă paletă de realizări, dar, evident, experiența viitoare poate conduce la soluții și mai adecvate, și mai eficiente.

Societatea socialistă multilateral dezvoltată presupune prin exigențele ei grade sporite de democrație, de adaptări. De altfel, democrația socialistă — în toate ipostazele ei — este o măsură a libertății, un barometru al libertății economice, politice, culturale. Umanismul socialist presupune cote tot mai înalte ale democrației participative, presupune piscuri tot mai înalte în civilizația materială și spirituală. „Umanismul socialist — arată secretarul general al partidului nostru — trebuie să se întemeieze pe o etică și echitate nouă, superioară, pe relații de colaborare și stimă reciprocă între toți membrii societății... Umanismul nostru trebuie să fie... umanism de omenie; omul să fie deplin liber și stăpîn pe destinele sale, să acționeze în mod conștient pentru făurirea propriului său viitor, care coincide cu viitorul comunist al omenirii. Trebuie să avem permanent în vedere că fericirea personală nu poate fi realizată decît odată cu bunăstarea, fericirea și libertatea întregului nostru popor”³.)

În concluzie, se poate afirma că modelarea conștiinței înaintate, depășirea mentalităților retrograde, deschiderea largă, democratică, oferită de societatea noastră sînt resurse ce răspund unor legități independente de voința oamenilor. În puterea oamenilor se află, totuși, intervenția în spiritul acestor legități, al cerințelor civilizației. Rolul acestor intervenții depinde considerabil și de măsura în care toți factorii de răspundere adaugă condițiilor obiective create de orînduirea socialistă efortul lor competent și responsabil de creare și manifestare plenară în viața economico-socială a unui om nou, cu o personalitate bogată și multilaterală.

prof. dr. Marin VOICULESCU

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

ECOUL INTERNAȚIONAL AL LUPTEI POPORULUI ROMÂN PENTRU INDEPENDENȚĂ (I)

— Opinii ale diplomației străine —

ÎN DECURSUL milenarei sale existențe poporul român a dus o luptă susținută pentru apărarea ființei sale naționale, a unității și independenței. Statele feudale românești au luat ele însele naștere în lupta pentru afirmarea lor ca entități europene de sine stătătoare. Nevoită să accepte suzeranitatea otomană, pentru a-și conserva existența lor ca state distincte, Țările Române și-au păstrat autonomia, ele nu au fost transformate în pašalcuri, își aveau administrația și legislația proprie și domnul lor. Suzeranitatea otomană a constituit însă în permanență o frână în calea progresului civilizației românești, iar înlăturarea ei a constituit un obiectiv permanent al luptei pentru libertate și independență. Lupta pentru unitate și independență s-a ridicat pe o treaptă superioară în epoca modernă a istoriei patriei noastre. Revoluția burghezo-democratică de la 1848 din Moldova, Transilvania și Țara Românească a pus pe prim plan eliberarea națională, înfăptuirea, după cum spunea și Nicolae Bălcescu, a încă două revoluții: Unirea Țărilor Române și cucerirea independenței.

„Unirea Principatelor înseamnă independența lor“

După revoluția de la 1848, lupta poporului român pentru unitate națională și independență s-a intensificat, lucru remarcabil și de diplomației străine. „Valahii toți aspiră la independență“¹⁾, spunea în anul 1853 Pujade, agentul și consulul general al Franței la București, iar cu numai doi ani mai târziu noul consul, Leon Beclard, considera că în reforma fundamentală ce trebuie introdusă în regimul principatelor ar trebui exclus orice fel de suzeranitate și orice fel de protectorat și aprecia că „suprimarea legăturilor ce unesc Moldo-Valahia cu Poarta otomană“ constituie un punct capital, o necesitate vitală. Analizând natura legăturilor de suzeranitate, el constată în mod just că „turcii nu guvernează și nici nu au dreptul să guverneze Principatele“²⁾. Autonomia existentă nu însemna încă independență. Poarta otomană încălca adesea drepturile Principatelor, consemnate în tratatele cunoscute sub denumirea de capitulații, încercând a le supune. Cucerirea independenței totale față de Poartă nu se putea realiza decât prin înlăturarea rămășițelor relațiilor de suzeranitate.

În acest sens unirea a reprezentat un pas însemnat. „Dubla alegere a lui Cuza — raporta ambasadorul extraordinar al Belgiei la Berlin, Nothomb — echivalează cu unirea Principatelor. Unirea Principatelor înseamnă independența lor“³⁾, astfel se aprecia evenimentele la Constantinopol și Viena. Poziția de independență a României s-a întărit în timpul lui Alexandru Ioan Cuza, care, așa cum arăta Nicolae Iorga, „nu se putea considera decât șeful unei națiuni, ale unei adevărate națiuni moderne, capabilă de a-și apăra toate drepturile ei, legătura cu Poarta nemaifiind decât o simplă condiție impusă de Europa garantă“⁴⁾. Politica și acțiunile lui Cuza erau considerate periculoase, deoarece domnitorul „putea să proclame independența principatelor dacă este scos din fire“⁵⁾.

Pași importanți au fost realizați în domeniul luptei pentru

independență pe plan economic, printre care trebuie menționate emiterea monedei naționale și încheierea de convenții comerciale cu alte state. Aceste măsuri aveau importanță nu numai economică, ci și un profund caracter politic, deoarece ele constituiau prilej de manifestare consecventă a unei politici independente în interes național și un mijloc de stabilire de relații bazate pe egalitate cu alte state, ceea ce a netezit calea spre obținerea ulterioară a independenței totale.

Sprijin substanțial mișcării de eliberare a popoarelor din Balcani

LUPTA POPORULUI NOSTRU pentru independență și suzeranitate a fost strâns legată de mișcarea de eliberare a popoarelor din Balcani. Poporul bulgar a primit un sprijin permanent și substanțial în lupta sa de eliberare din partea poporului român. Poarta atribuia principelui Cuza intenția de a proclama în curând independența completă a Moldo-Valahiei și chiar de „a face apel la populațiile creștine limitrofe pentru a le antrena într-o mișcare împotriva autorității statului“, raporta consulul general al Franței la București, Tillos⁶⁾. Mișcarea de eliberare bulgară s-a organizat de pe teritoriul României, aici își aveau sediul mai multe organizații ale revoluționarilor bulgari. Sprijinul acordat era atât de intens încât ambasadorul Porții la Londra, Musurus bei, considera că „principalele Cuza s-a hotărât să facă din Moldo-Valahia căminul tuturor revoluționarilor din Europa“⁷⁾.

Conducătorii români considerau că lupta pentru independență trebuie dusă în strânsă colaborare cu popoarele asuprite din Balcani. Astfel într-un discurs ținut în anul 1870, Ion C. Brătianu a declarat că „soarta noastră depinde doar de noi. Occidentul nu mai poate face nimic pentru noi. De acum Grecia, Serbia și România sînt chemate să rezolve problema Orientului“ și face apelul: „sacrificați totul pe altarul patriei“⁸⁾.

Redeschiderea problemei orientale la începutul anului 1875 prin insurecția din Bosnia și Herțegovina a dat noi dimensiuni luptei comune a popoarelor balcanice pentru libertate și independență. După o analiză judicioasă a situației țării și a raporturilor de forță pe plan extern, guvernul român adoptă o poziție de neutralitate față de conflictul turco-sîrb. Aceasta era prin ea însăși o nouă manifestare a politicii independente a României, contrară intereselor Imperiului otoman. Austro-Ungaria privea cu antipatie poziția României, din care cauză ministrul ei de externe a reproșat agentului României la Viena că „un stat vasal care aspiră la o politică de neutralitate indică dorința de a rupe legăturile cu puterea suzerană și pare a mîrosi a independență“⁹⁾. Observatorii străini au remarcat că promovind politica de neutralitate guvernul român este ferm hotărît să respingă orice prezență de trupe străine pe teritoriul țării. „Nici un turc nu va intra pe teritoriul românesc“, declara ministrul de externe N. Ionescu¹⁰⁾. Agentul României la Constantinopol, generalul Ioan Gr. Ghica, a făcut atent minis-

trul de externe al Turciei, Savfet Paşa, că România nu va permite prezența de trupe străine în țară. Savfet Paşa a apreciat acest demers ca o declarație de război adresată Porții¹¹⁾. Pentru apărarea politicii de neutralitate și respingerea unui eventual atac din partea Porții, guvernul român a luat măsuri în vederea întăririi armatei. „Întreaga armată română va fi chemată sub arme“, raporta consulul britanic Charles St. John, „o mulțime de torpile sînt pregătite ca să preîntîmpine operațiunile flotei turce“¹²⁾. Mobilul acestor măsuri era, după cum declara primul ministru al României, Ion C. Brătianu, faptul că „România se opune unui război agresiv din care cauză nu s-a gîndit niciodată să pună forțele românești la dispoziția Porții“¹³⁾.

În împrejurările politicii de neutralitate, în plină amenințare de sancțiuni ale Porții otomane, poporul român, cu ajutorul tacit al guvernului, a continuat să acorde sprijin susținut luptei de eliberare a sîrbilor și bulgarilor.

Revoluționarii bulgari continuă intens pregătirea luptei de pe teritoriul României. În anul 1875, comitetele revoluționare din Bulgaria și-au trimis reprezentanții la București, la o adunare generală. România a favorizat trecerea masivă a armelor și voluntarilor spre Bulgaria. Despre aceasta agentul diplomatic rusiei la București, baronul Stuart, relatează: „România nu opune nici o piedică trecerii voluntarilor ruși spre Bulgaria care continuă să curgă puhoi în grupe de 200—300 persoane și să se îndrepte cu arme și bagaje spre Turnu Severin“. Sprijinul acordat avea explicația — așa cum afirma N. Ionescu — în faptul că „românii s-au înțeles întotdeauna destul de bine cu bulgarii“¹⁴⁾. Această poziție de solidaritate și sprijin a fost apreciată deosebit și de conducătorii mișcării bulgare. „Bulgarii trebuie neîntîrziat să trimită guvernului român o adresă semnată de un mare număr de bulgari — se spune într-o scrisoare trimisă de Kalendji lui Grudov, unul din conducătorii mișcării revoluționare bulgare — prin care să mulțumească guvernului pentru marile binefaceri pe care românii le-au făcut bulgarilor în decursul timpului și să afirme că bulgarii sînt foarte îndatorați românilor pentru renașterea lor“. Cu zece zile mai tîrziu Zaharis Stoianov într-o scrisoare către poporul român scria în numele revoluționarilor bulgari „Tot ce a fost onest și nobil, cu inițiativa și cu chemarea de a-i sprijini pe frații săi bulgari, tot ce nu a putut respira și crede în Bulgaria de odinioară, înrobită, a trăit și acționat de pe sfîntul pămînt românesc... Da fraților români, pămîntul vostru a fost pentru noi, bulgarii, a doua patrie... La începutul renașterii noastre cei dinții care i-au trezit pe bulgarii adormiți s-au auzit din România. Ea a fost focarul luminii și al noului spirit“¹⁵⁾. Într-un memoriu al coloniei bulgare din București din anul 1879 se spune „ospitalitatea, sprijinul, mîngîierea pe care le-am găsit în România nu le vom uita niciodată și niciodată nu vom putea plăti singele pe care România l-a vărsat pentru noi“¹⁶⁾. Aceste mărturii sînt dovezi ale stimei și recunoștinței pe care poporul nostru și le-a cîștigat în sinul popoarelor balcanice, ca urmare a sprijinului acordat luptei lor de eliberare.

Proclamarea independenței României

ÎN TOAMNA ANULUI 1876, relațiile României cu Poarta otomană au devenit tot mai încordate. Acestea s-au înrăutățit și mai mult, odată cu promulgarea în decembrie 1876 a noii Constituții otomane, ca o încercare de a torpila Conferința reprezentanților puterilor europene la Constantinopol convocată cu scopul de a determina Poarta să acorde unele libertăți popoarelor supuse. În Constituție, România și Serbia erau proclamate „provincii privilegiate“ ale Imperiului otoman. Aceasta a provocat o puternică mișcare antiotomană. Colonelul C. Mansfield, agentul diplomatic al Angliei la București, scria: Știrea despre Constituția turcă „a provocat în sinul partidelor politice un sentiment puternic împotriva Porții“. Guvernul român, „cu ajutorul misiunilor în străinătate, al convențiilor comerciale, al recunoașterii de către Poartă a numelui de România și diferite alte chestiuni mărunte, s-a străduit să ajungă aproape la independență“, iar constituția turcă reprezintă o ripostă în sens contrar, „ceea ce este deosebit de jignitor“ pentru români¹⁷⁾. Iritarea produsă de acest fapt — scria agentul diplomatic al Italiei, baronul de Fava, ar putea să întrerupă în cazul unui război ruso-turc ezitățile guvernului român și să-l determine să intre în alianță cu Rusia¹⁸⁾. Guvernul român a înaintat un vehement protest Porții, declarînd că nu recunoaște aceste prevederi ale Constituției ce lezează nu numai autonomia țării, ci și demnitatea națională.

În aceste condiții se conturează tot mai mult necesitatea de a cuceri independența pe calea armelor. România urma să discute împreună cu Rusia și popoarele asuprite din Balcani la războiul împotriva Imperiului otoman. La 4/16 aprilie s-a încheiat convenția româno-rusă prin care se permitea armatelor rusești trecerea pe teritoriul României spre Balcani, guvernul rus obligîndu-se prin articolul doi al Convenției să mențină și să apere integritatea teritorială a țării, să respecte drepturile politice ale statului român. Între timp s-au intensificat acțiunile agresive ale Porții împotriva țării noastre „Continuînd să bombardeze orașe deschise — raportează baronul de Fava —, permițînd acte de piraterie și incursiuni ale circasiilor, care incendiază satele românești, Turcia va oferi în sfîrșit pretextul necesar domnului Kogălniceanu ca să se așeze, împreună cu principele, cu restul cabinetului, în fruntea celor care doresc să dobîndească independența României pe cîmpurile de luptă ale Bulgariei“¹⁹⁾.

În luna aprilie, s-au intensificat pregătirile pentru proclamarea independenței. La sfîrșitul lunii aprilie — rezultă din raportul baronului de Fava — s-a ținut la hotelul Herdan din București o ședință secretă a majorității parlamentare în care s-a discutat necesitatea proclamării independenței României. Cea mai mare parte a celor prezenți au opinat ca proclamarea să se facă imediat²⁰⁾. Agenții diplomatici ai Serbiei, Franței, Belgiei au raportat la sfîrșitul lunii aprilie ministerelor lor de externe despre proclamarea în viitoarele zile a independenței României. Colonelul C. Mansfield, comunică știrea că „timp de mai multe zile s-au ținut întruniri ale senatorilor și deputaților pentru discutarea chestiunii declarării independenței și a războiului împotriva Porții“²¹⁾.

La 9/21 mai 1877, proclamarea independenței de stat a României a devenit o realitate. Cuvintele istorice rostite de Mihail Kogălniceanu în Sesiunea extraordinară a Adunării Deputaților „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare..., sîntem o națiune liberă și independentă“ au dus la cunoștința întregii lumi intrarea României în rîndul statelor independente și suverane ale Europei. Actul istoric de proclamare a independenței a fost comunicat operativ de toți observatorii străini. Ziaristul Marius telegrafiază la Paris: „Camera a votat moțiunea pentru declararea oficială a războiului contra Turciei, ruperea relațiilor; independența absolută votată în unanimitate“²²⁾. Pongon, corespondentul agenției Hâvas, trans-

Iosif I. ADAM

cercetător principal

în Direcția Generală a Arhivelor Statului

(Continuare în pag. 21)

¹⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 3 (Ministère des Affaires Etrangères, Archives Diplomatiques, CPC Turquie, Bucarest, vol. 11, p. 33—35).

²⁾ Idem, rola 3 (f.c., vol. 16, f. 168—172).

³⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Belgia, rola 23, c. 14—16 (Ministère des Affaires Etrangères et du Commerce Extérieur, Correspondence Politique, Legations Prusse, vol. 19, doc. 38).

⁴⁾ N. Iorga, Războiul pentru independența României, Cultura Națională, Buc., 1927, p. 18.

⁵⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Belgia, rola 16 (f.c. Legations Russie, vol. 5¹, doc. 106).

⁶⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Belgia, rola 26 (f.c. Legations Russie, vol. 5¹, doc. 106).

⁷⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Turcia, rola 47, c. 75—78 (Dîstîr Bakanlîğı Arşivi, Istanbul).

⁸⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 14 (f.c. vol. 32, f. 271).

⁹⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 103 (Public Record Office London, Foreign Office, FO 78.Turkey, vol. 2846, f. 317—319).

¹⁰⁾ Ibidem, f. 325—328.

¹¹⁾ Ministero degli Affari Esteri, Roma, Archivio Storico, pacco nr. 1395, serie politica nr. 552.

¹²⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 103 (f.c., vol. 2846 f. 56—57).

¹³⁾ Ibidem, f. 366—368.

¹⁴⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme U.R.S.S., rola 67, c. 664—678 (Ministerstvo Inostranîh Del, Moskva, fond Canțelaria 1876 g, de N5).

¹⁵⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme din R. P. Bulgaria, rola 31, c. 219, 161—462 (f.c.).

¹⁶⁾ Arh. St. Buc., colecția xerografii Viena, pachet XC 18, 37—43 (Haus Hoff und Staatsarchiv Wien, Ministerium des Ausseren, Politisches Archiv XVIII, Rumänien, K, 13).

¹⁷⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 103 (f.c., vol. 2484, f. 366—368).

¹⁸⁾ Ministero degli Affari Esteri, Roma, Archivio Storico, pacco 1395, seria politica 635.

¹⁹⁾ Idem, seria politica nr. 696.

²⁰⁾ Ibidem, seria politica nr. 692.

²¹⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 106 (f.c., vol. 2608, f. 262—265).

²²⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 20 (f.c., vol. 41, f. 452).

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

IN ASPRELE CONDIȚII ale luptei de clasă și ale prigoanei antimuncitorești și anticomuniste, eforturilor marxști români și-au mobilizat eforturile teoretice pentru a combate nu numai concepțiile reacționare ale burgheziei indigene, ci și pe acelea ale burgheziei străine care răstălmaceau și denaturau procesele majore ale epocii. Ei și-au manifestat totodată receptivitatea față de fenomenele și procesele social-economice noi, pozitive din lume.

Așa se explică de ce unor concepții asemănătoare celor care se manifestă în prezent în lume punind sub semnul îndoielii posibilitățile obiective ale dezvoltării forțelor de producție li s-a dat adeseori în presa marxistă din România interbelică o replică fermă, științifică. Încă din 1919, în articolul „Belșug și mizerie” publicat într-unul din ziarele marxiste românești, realizându-se o investigare teoretică pătrunzătoare în conținutul reacționar al unor teorii neomalthusiene ale vremii, se dezvoltă convingător că mizeria unei mari părți a populației din țările capitaliste nu exprima în nici un chip „zgîrcenia” sau adversitatea naturii, ci numai raportul dintre forțele de producție și relațiile de producție în societatea capitalistă, faptul că în această societate aveau să se concentrează în minile unei minorități parazitare. „Nu natura e dușmanul nostru — se arată în publicația respectivă —, ci capitalismul! Natura ne dăruiește din belșug; o clică de oameni împart însă inegal darurile naturii”. Cunoscînd că cheia rezolvării acestei contradicții nu poate fi alta decît „exproprierea expropriatorilor”, autorul articolului arăta în continuare, îndemnînd la luptă: „Nu-i ordinea firească alcătuirea socială de astăzi și ce-i făcut de om poate fi dărîmat și înlocuit tot de om”.¹⁾

Pe măsură însă ce unii economiști burghezi din Europa occidentală au pus mai pregnant în circulație idei apocaliptice cu

Tradiții
ale intransigenței
doctrinarilor
marxști români
față de teoriile
burgheze

privire la viitorul societății omenesti în condițiile progresului tehnico-științific, replica gândirii marxiste românești a devenit și mai puternică. De pildă, într-un articol, publicat de ziarul „Socialismul” sub titlul „Malthus redivivus”, Petre Bejenaru, cunoscut gînditor și publicist marxist, a întreprins o analiză științifică fundamentată asupra concepțiilor economice formulate de Benedetto Croce, Guglielmo Ferrero și J. M. Keynes în lucrarea „Reconstrucția în Europa”. După cum se știe, lucrarea amintită postula ideea că ocuparea integrală a forței de muncă în țările capitaliste implică creșterea acumulării de capital și dezvoltarea producției, ceea ce ar fi avut ca urmare acutizarea problemei realizării producției și a crizelor economice, iar, pe de altă parte, imposibilitatea asigurării mijloacelor de subzistență pentru întreaga populație, datorită evidențierii unui decalaj crescînd între numărul acestora și volumul producției. „Pentru a putea tinde la același nivel de întreținere ca și pînă acum a numărului crescînd de lucrători — aprecia, de exemplu, Keynes în partea din volum ce-i revenea — ne tre-

buie nu numai noi ținuturi crescînde de plasare a mărfurilor, ci și o creștere crescîndă de capital... Că putem conta pe o asemenea creștere a economiei... este cel puțin îndoielnic”.²⁾ În concluzie, autorii „Reconstrucției în Europa” formulează soluția stopării dezvoltării, a stagnării progresului tehnic și adoptării unor măsuri inumane de politică demografică.

Unor asemenea teze pesimiste, neștiințifice P. Bejenaru le opune o concepție științifică, o concepție optimistă și rațională în același timp. El contestă cu fermitate premisele teoretice ale afirmațiilor lui Keynes, și anume decalajul considerat fatal dintre creșterea populației și a producției, arătînd că, în fond, este vorba de limitele obiective ale orînduirii burgheze de a rezolva contradicția dintre producție și consum, de faptul că în epoca crizei generale a capitalismului se agravează contradicția fundamentală a acestuia. „Criza de acum — grăta ei — nu este o criză de lipsă, de sărăcie în mijloace de producție a omenirii, ci este exprimarea, dacă putem zice astfel, a revoltei producției sociale contra apropierii individuale și a schimbului anarhic care caracterizează societatea burgheză”.³⁾

Analiza pe baza materialismului dialectic a acțiunii legilor obiective și, în acest cadru, contestarea argumentată atît a legii malthusiene a populației, cît și a celei cu privire la descreșterea fertilității solului și a productivității muncii, analiza consecințelor contradictorii ale progresului tehnic în capitalism a permis, deci, gîndirii marxiste românești să dea o ripostă fermă concepțiilor economice chiar ale unor mari economiști burghezi, de notorietate internațională, inclusiv de talia lui J. M. Keynes.

Argumentele aduse de Bejenaru, de alți economiști situați pe aceleași poziții pot fi considerate, după părerea noastră, de o deosebită valoare intrinsecă, bazate pe o viziune limpede, pe un puternic simț al rea-

FIȘE

PROF. UNIV. DR. ION GH. BULBOREA
CONF. UNIV. DR. IOAN I. CRISTESCU

DOCTRINE
ECONOMICE
CONTEMPORANE

PARTEA I

BUCUREȘTI
— 1977 —

mul, neoliberalismul, sinteza neoclasică, teoriile ale creșterii economice, esența teoriei „creșterii zero”, problematica subdezvoltării în gîndirea economică, concepția P.C.R. despre noua ordine economică și politică internațională, gîndirea economică burgheză contemporană cu privire la viitorul societății umane. Autorii au pornit de la considerentul că demersul critic în evoluarea gîndirii economice actuale presupune atît dialogul, cît și intransigența ideologică, atît receptivitatea față de ideile lucide, cît și combaterea concepțiilor retrograde din gîndirea universală.

Funcțiile științei

● În articolul *Funkții nauki v obcestvennom proizvodstve (Funcțiile științei în producția socială)*, apărut în nr. 6/1977 al revistei *VOPROSI EKONOMIKI, S.V.* Prirogov observă că funcțiile științei se realizează pe următoarele direcții: 1. dezvoltarea elementelor materiale ale forțelor productive

(funcția „tehologică” a științei); 2. dezvoltarea științei însăși (consumul intraștiințific); 3. dezvoltarea multilaterală a personalității umane (sfera progresului social); 4. știința ca mijloc de dirijare a unor variate procese de dezvoltare: tehnice, productive, de cercetare, naturale, sociale. În prezent, spune S.V.P., se pun pe primul plan direcțiile științei orientate nemijlocit spre dezvoltarea tehnicii. Totuși realizarea rapidă și efectivă a ideilor științifice de natură „netehnică” nu este adesea mai puțin actuală decît introducerea în producție a unei nouătăți tehnice. Ar fi necesar, scrie autorul, să se introducă și în domeniul științelor sociale planificarea pe bază de program-obiectiv și în genere metodele de conducere a științei aplicate folosite în sferele legate direct de avuția materială.

Obstacole politice, sociale și instituționale

● Sub titlul 1999, l'expertise de Wassily Leontieff, Pierre Drouin prezintă în *LE MONDE*

traducerea franceză (Editions Dunod, 258 p.) a raportului lui Leontieff și al echipei sale (A.P. Carter, P. Pietri) asupra „viitorului economiei mondiale”, apărut sub patronajul Organizației Națiunilor Unite, P.D. subliniază faptul că, spre deosebire de rapoartele către Clubul de la Roma, cu excepția celui al profesorului Tinbergen, lucrarea lui Leontieff are un caracter normativ, voluntarist — în sensul că ea prezintă „scenarii” legate de un obiectiv sau altul considerat prioritar. Esențialul mesajului acestui document ar fi că „principalele obstacole în calea creșterii susținute a țărilor în curs de dezvoltare nu sînt fizice (cum sugera primul raport către Clubul de la Roma), ci de ordin politic, social și instituțional”. Principala problemă este a alimentației, dar ea poate fi rezolvată prin creșterea suprafețelor cultivate și prin dublarea și apoi triplarea randamentelor, aceste progrese fiind tehnice realizabile. De asemenea, W.

lității. Surprinzind puncte nodale ale conflictului dintre apologetica burgheză și exigențele realității, ele au rămas **valabile în decursul timpului**, menținându-și chiar și astăzi aceeași forță de convingere în combaterea teoriilor de natură amintită „Pământul — afirma Bejenaru — conține bogății imense pe solul și în subsolul său; continente sînt nedestelenite și puțin populate, milioane de oameni abia acum ies din viața animalică. Este absurd să ne închipuim că progresul omenirii se va opri numai acolo, că dă unei infime părți de privilegiați toate roadele culturii și ale civilizației... Deci nu reglementarea producerii de noi vlăstare omeneste, ci o nouă reglementare a producerii de bunuri prin îndepărtarea modului de producție capitalist — iată imperativul categoric al vremii”.⁴⁾ Ce putere de penetrație, ce luciditate au aceste idei!

Literatura marxistă originală interbelică a luat poziție critică și față de **recidivele teoretice ale burgheziei internaționale pe aceeași temă, de după marea criză din anii '30**. Bunăoară, împotriva concepțiilor lui Georges Duhamel, care, exprimind îngrijorarea crescîndă a burgheziei față de consecințele economice și sociale ale progresului tehnic, propunea nici mai mult nici mai puțin, decît o intrerupere — este drept numai pentru cinci ani (?!) — a invențiilor! O asemenea idee reflectă grăitor decadența gîndirii burgheze din acei ani de criză generală a capitalismului, teama acesteia de progresul tehnic și tendința de reîntoarcere la un trecut pastoral. Într-unul din numeroasele sale articole comunistul Constantin Micu scria astfel: „Lacrimile încep să curgă abundant pe mormîntul imaginarii la civilizației. Ei (scepticii burghezi — n.n.) nu văd decît prăbușire, ruină. Și atunci, profesii improvizate... prevestesc ori sfîrșitul lumii, ori recomandă prudent o întoarcere la trecut, un salt înapoi la manufactura artizanală,

la micul atelier mecanic, la începuturile incerte și dubioase ale perioadei precapitaliste”.⁵⁾

Nu putem să nu descifrăm și în aceste cuvinte o strălucită prefigurare a criticii marxiste împotriva concepțiilor burgheze actuale de factură zegistă. Pe bună dreptate, C. Micu susținea că progresul tehnic n-are în sine nimic negativ, că nu mașina este vinovată de consecințele ei, ci cadrul social în care este utilizată, modul ei de folosire. Lamentării neputincioase, mic-burgheze, împotriva progresului tehnic, ca și celei naive a mișcării luddiste, i s-a adăugat în chip simptomatic, aceea a burgheziei și potrivit dorinței acesteia ar trebui să asistăm — scria C. Micu — la „scene de masacrare a mașinilor, de distrugere a lor cu pietre. Furia mulțimii va fi canalizată în această direcție. Un nou țap ispășitor a fost descoperit”.⁶⁾ — adică

forțele de producție și nu relațiile de producție anacronice.

Doctrinarii marxști români — C. Micu, O. Hallunga ș.a. — relevau limpede că toate aceste concepții burgheze aveau în ele **adînci semnificații de clasă și istorice**: teama față de implicațiile social-politice ale dezvoltării forțelor de producție, faptul că, în epoca contemporană, burghezia și-a pierdut funcția economică și socială progresistă. „Nici o intenție inovatoare nu o mai animă — scria Constantin Micu. Incapabilă de a mai stăpîni forțele enorme pe care le-a dezlănțuit, face eforturi gigantice pentru a-și menține nivelul ridicat al profiturilor în detrimentul maselor muncitoare”.⁷⁾ În aceeași ordine de idei se arată că în condițiile crizei generale a capitalismului, poziția reprezentanților marii burghezii față de dezvoltarea forțelor de producție, a științei și tehnicii moderne, converge către nihilismul mic-burghez, către critica romantică a civilizației moderne. Falimentul unor asemenea concepții

este însă același, se subliniază în numeroase articole.

Analizînd și criticînd asemenea idei, de aparență sceptică, dar care în fond urmăreau menținerea orînduirii capitaliste, doctrinarii marxști români au subliniat că în condițiile tot mai accentuate ale afirmării progresului tehnic, **revendicările proletariatului au devenit paralele cu ale științei, fiind, mai mult decît oricînd, necesară răsturnarea vechii lumi și edificarea unei lumi noi, a unei lumi capabile să permită avîntarea spiritului spre cele mai înalte zări**.

Evocarea intransigenței comuniștilor români față de ideologia unei burghezii cu teamă mai mult sau mai puțin mărturisită față de consecințele sociale ale progresului tehnic relevă puternicul exemplu de combativitate ideologică al gîndirilor noștri marxști. Este un exemplu ce ilustrează cu prisosință că, așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, „numărul mic de comuniști pe care îi aveam în ilegalitate era într-o măsură foarte mare compensat de poziția lor combativă împotriva concepțiilor străine, în propagarea concepției materialist-dialectice”.

lector univ. dr. **Gheorghe CIULBEA**

¹⁾ „Belșug și mizerie”. În „Tineretul socialist”, 7 octombrie 1919.

²⁾ Citat după P. Bejenaru, în „Socialismul”, nr. 201, 9 noiembrie 1922.

³⁾ Ibidem.

⁴⁾ Ibidem.

⁵⁾ Constantin Micu: „Progresul tehnic și contradicțiile lui”, în „Cuvîntul liber”, nr. 27, 11 mai 1935.

⁶⁾ Ibidem.

⁷⁾ Ibidem.

FIȘE

politică locuințelor ș.a. de natură să influențeze consumul de energie în diferiți moduli. S-au construit două scenarii referitoare la consumul energetic francez în anul 2000. Primul este o prelungire a politicilor anterioare. Al doilea presupune, dimpotrivă, o nouă ordine economică internațională, o politică riguroasă de economii, de reciclare și de transporturi colective și accentuează mai mult asupra calității vieții. Conform celui de-al doilea scenariu se face o economie de 100 milioane de tone echivalent petrol — aproximativ ceea ce urmează să producă în acea perioadă toate centralele nucleare, cam o pătrime din consumul previzionat în lucrările celui de-al VII-lea plan francez.

Leontieff pledează în cartea sa pentru o creștere în țările în curs de dezvoltare a ratei investițiilor la 30—35 la sută din produsul național brut, pentru a asigura dezvoltarea industriei grele.

în Editura Academiei Republicii Socialiste România, înscris în importantele preocupări de cercetare a psihologiei industriale, constituie prima lucrare apărută în țara noastră care studiază psihologia muncii în industria electronică — sector de „virf” al economiei — și care abordează rolul factorilor de personalitate în eficiența muncii din acest domeniu. În lucrare sînt studiați pe larg și în interacțiunea lor cu aptitudinile asemenea factori de personalitate ca motivația, stabilitatea emoțională, extraversiunea și introversiunea, activismul, satisfacția și insatisfacția în muncă, rezistența la monotonie. Se consideră că în interacțiunea amintită factorii de personalitate joacă rolul de „variabile moderate” (sau compensatoare) în prognoza profesională. Autoarea utilizează metode noi, originale pentru a obține o cuantificare sau scalare a factorilor studiați, precum și corelarea lor cu succesul profesional, punînd în evidență, chiar și sub aspectul

cantitativ, importanța factorilor de personalitate și valoarea lor pentru sporirea eficienței muncii.

Contestarea preziviunilor energetice clasice

Doi cercetători din Grenoble ai Institutului economic și juridic al energiei repun în discuție validitatea preziviunilor economice care presupun o relație cvasiconstantă între activitatea economică a unei țări și consumul ei de energie, procedeu care se bazează în esență pe extrapolarea trecutului. Propunerea celor doi cercetători, amplu elaborată, pornește de la descompunerea consumului unei țări, măsura în prezent grosso modo pe sectoare mari, într-o mulțime de „moduli” de consum omogen. Apar, de pildă, moduli de încălzire a locuințelor diferențiați după cîteva nivele de venit și cîteva tipuri de locuințe. Se integrează apoi diferiți factori, ca preț, inovații tehnologice,

INSTITUTUL DE CERCETĂRI
ECONOMICE ȘI PSIHOLOGICE

ROLUL FACTORILOR
DE PERSONALITATE
ÎN EFICIENȚA MUNCII
ÎN INDUSTRIA ELECTRONICĂ

dr. MARIA MAMALI

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

• Volumul Rolul factorilor de personalitate în eficiența muncii în industria electronică, de dr. Maria Mamali, apărut de curînd

● Cum concepeți dv. activitatea prezonală? Care sînt consecințele de ordin practic care decurg din această concepție?

— Cercetările prospective se caracterizează după părerea mea, prin trei postulate: pe primul l-aș numi postulatul libertății de alegere, pe al doilea postulatul puterii de decizie, iar pe al treilea postulatul opțiunii.

Ceea ce eu numesc postulatul libertății de alegere este convingerea pe care o am că viitorul nu este predeterminat și deja fixat, ci că dimpotrivă el rămîne deschis unei pluralități de viitori posibili. A afirma că viitorul este domeniul libertății de alegere înseamnă a susține în același timp că el este un domeniu al puterii de decizie. A afirma că viitorul nu poate fi niciodată domeniul unor evenimente predeterminate înseamnă a afirma că el este domeniul a ceea ce este dorit, nu a ceea ce trebuie suferit. Prin aceasta vreau să susțin dorința oamenilor de a interveni în mesul înainte al istoriei, de a defini ei înșiși structura progresului mai curînd decît de a lăsa toate echilibrele fundamentale în seama acțiunii unor forțe exogene.

Accelerarea ritmului schimbărilor înseamnă că și presiunea exercitată de întrebările care cer răspunsuri asupra celor care trebuie să ia deciziile sporește și ea. În acest caz este rezonabil ca asemenea întrebări să fie luate în considerare într-o ordine care depinde de gradul lor de urgență. În consecință, fiecare problemă apare pe agendă numai cînd a devenit o problemă arzătoare și cînd, în termenii jocului de șah, mișcarea a căpătat un caracter obligatoriu. Cei care iau la noi deciziile (în economia capitalistă de piață — n.n.) își justifică atunci acțiunile spunînd că ei nu aveau nici o alternativă. Este în mod cert adevărat că ei nu mai aveau nici o alternativă, ceea ce este altceva. Dacă ei pot fi absolviți de vină pentru o decizie care de fapt devenise inevitabilă, ei nu pot fi scutiți de răspundere pentru a fi lăsat o situație să evolueze pînă în punctul care îi lipsea de orice libertate de acțiune. Faptul că necesitatea obligă la asemenea acțiuni este dovada finală a lipsei de previziune. Pentru a evita un asemenea demers este în consecință necesar

CONVORBIRI ECONOMICE

CU

HUGUES DE JOUVENEL

directorul Asociației internaționale
„Futuribles”

Criteriile deciziilor nu pot fi numai de natură economică și conjuncturale

de a ne pune întrebări despre o situație sau alta în acea perioadă a evoluției lor cînd ele pot fi încă influențate, înainte de a lua o formă restrictivă.

Unul din aspectele cercetărilor prospective este cel al acțiunii. Cercetările prospective ne invită să privim viitorul nu numai ca un domeniu al incertitudinilor, dar și ca un domeniu al puterii de decizie. Convingerea noastră este că viitorul va rezulta, mai mult sau mai puțin, din acțiunile omului asupra istoriei sale. Postulatul puterii de decizie este credința pe care o avem în capacitatea de a influența cursul evenimentelor și de a valida, pe o scară mai mare sau mai mică, ceea ce ne-am propus. Exercițiul puterii de decizie presupune existența unui sistem de idei și de valori cu ajutorul cărora noi putem discerne și alege, din gama viitorilor posibili, pe cei care ne apar ca fiind de dorit (...)

● O serie de evenimente și lucrări apărute în lume în ultimii ani au pus în cauză nu numai consecințele unor decizii eronate, ci și însuși mecanismul care le-a generat...

— A devenit un loc comun a semnala că criteriile care guvernează deciziile astăzi (în lumea occidentală — n.n.) sînt esențialmente de natură economică și politică (conjuncturale). Ele pot fi rezumate sub forma a două întrebări: Ce trebuie să fiu eu văzut că am făcut între momentul actual și cel al expirării mandatului meu, ca să încurajez pe alegători să mă realegă? Ce măsuri ar trebui eu să iau pentru a obține un maximum de profit economic imediat? Cită vreme aceste două tipuri de criterii sînt singurele implicate în luarea deciziilor va fi zadarnic să se încerce să se introducă în mîntea celor care iau deciziile orice preocupări calitative sau pe termen lung. Multe exemple pot demonstra absența unor asemenea conflicte. Este totuși un fapt că prețul eliminării poluării nu este neglijabil și că sistemul economic existent nu încurajează luarea costurilor externe în calcul. Este de asemenea un fapt că nimic nu încurajează pe deținătorul unei păduri să planteze stejari mai curînd decît plopi.

● Ce rațiuni au condus la crearea Asociației internaționale „Futuribles”?

— Am resimțit nevoia unui organism de discuții deschise, a unui forum în care să fie dezbătute diferite păreri asupra a ceea ce se poate întimpla și a ceea ce se poate face. Deoarece trecerea timpului scoate mereu la lumină noi situații și noi germeni de schimbare, este clar că un asemenea forum trebuie să rămînă în continuu operațional; nu se pune problema de a avea o imagine asupra viitorului o dată pentru totdeauna, ci de a menține o discuție continuă. A permite fiecărui cetățean, prin sprijinul său personal, să contribuie la inventarea și dezvoltarea de noi soluții la toate nivelele, ia un obiectiv de o imensă importanță.

Interviu realizat de
Dinu DRAGOMIRESCU

ECOUL INTERNAȚIONAL AL LUPTEI POPORULUI ROMÂN PENTRU INDEPENDENȚĂ NAȚIONALĂ

(Urmare din pag. 21)

mite: Ruperea relațiilor cu Poarta și independența absolută au primit o consacrare oficială²³⁾. Rapoartele diplomatice au relatat de asemenea despre entuziasmul și bucuria cu care poporul a primit proclamarea independenței.

Correspondența diplomatică străină ne dă o imagine clară asupra poziției marilor puteri față de proclamarea independenței. Ele au primit acest act istoric al poporului român cu surpriză și rezervă. Adolph Stern, agentul consular al S.U.A. la București raporta că „reprezentanții străini de aici sînt instruiți de guvernele lor să păstreze o totală rezervă în această problemă²⁴⁾ și că el va adopta aceeași conduită. Fred Debains, consulul general al Franței la București considera proclamarea independenței ca un rezultat al politicii de a pune Europa în fața unui fapt împlinit: „În 1859 unirea Principatelor, în 1862 secularizarea averilor minăstirești, în 1866 alegerea unui prinț străin, aproape imediat după aceasta suprimarea regimului capitulațiilor, proclamarea unei constituții diferite de cea pe care le-o acordase Europa prin Convenția din 1858; schimbarea denumirii însăși a țării în România în loc de Moldo-Valahia;

revendicarea dreptului de a încheia tratate; atît în chestiunile mari cît și în cele mici românii au putut să treacă peste voința puterilor garante²⁵⁾. Ministrul de externe al Franței ducele Decozes considera că „votul camerelor române și declarația principelui Carol, prin care proclamă independența României, n-ar putea schimba situația de drept creată României prin tratate”. Cancelarul Germaniei Otto von Bismarck a dat instrucțiuni ca să se comunice la București că Germania „este în imposibilitatea de a recunoaște în fața opiniei publice independența statului român²⁶⁾, pînă nu se rezolvă litigiul dintre guvernul român și acționarii germani ai căilor ferate din România.

Toate acestea constituie tot atîtea dovezi ale luptei neînfriccate purtate de poporul român pentru cucerirea independenței sale, ale faptului, subliniat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea sa consacrată independenței că „Dobîndirea independenței de stat a României nu a fost deci rezultatul unor împrejurări întîmplătoare sau al unei conjuncturi politice, nu a reprezentat un dar primit din afară, ci este rodul luptelor purtate timp de veacuri de înaintași”.

²³⁾ Ibidem, f. 453.

²⁴⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme S.U.A., rola 18 (National Archives and Record Service, Washington, D.P., Despatsches from United States, consuls in Bucharest, T. 285, roll. 2, doc. 114).

²⁵⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 20 (f.c., vol. 41, f. 481—482).

²⁶⁾ Arh. St. Buc., colecția microfilme R.F.G. rola, 8, c. 1232—1233 (Politisches Archiv des Auswärtigen Amts, Bonn, Turkey, IAB, c. 104, vol. 3).

RECRUDESCENȚE PROTECȚIONISTE PE FONDUL DIFICULTĂȚILOR ECONOMICE OCCIDENTALE

ECONOMIA țărilor capitaliste dezvoltate cunoaște în prezent o perioadă caracterizată printr-o utilizare redusă a capacităților de producție și o insuficiență creștere a investițiilor productive, prin existența unor rate ale șomajului foarte ridicate și a unei inflații persistente, prin menținerea unor dezechilibre substanțiale ale balanțelor de plăți. Relansarea mult așteptată a economiilor țărilor capitaliste după criza economică din 1974—1975 rămâne în acest context sub semnul incertitudinilor, fiind confruntată cu dificultăți considerate de unii experți occidentali ca insurmontabile.

Pe fondul unei conjuncturi fără elan...

DUPĂ CUM SE ARĂTA recent în studiul anual al Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa, relansarea activității economice în Europa occidentală și-a pierdut elanul în cursul celui de-al doilea trimestru al anului trecut. Cît despre evoluția în prima jumătate a acestui an, ea nu indică intrarea într-o fază de expansiune susținută în perioada imediat următoare. Politicile economice puse în aplicare în țările capitaliste dezvoltate nu au reușit să mențină ritmul relansării economice inițiale fără un risc foarte serios de a declanșa din nou accelerarea creșterii prețurilor de consum.

În aceste condiții, cu puține excepții, balanțele de plăți ale țărilor capitaliste dezvoltate, după ce înregistrează o tendință de ameliorare în 1975, s-au deteriorat în 1976, evoluție determinată în mare parte de deteriorarea situației balanțelor comerciale (vezi tabelul).

Problemele ridicate de evoluția nefavorabilă a balanțelor de plăți curente sînt exacerbate în contextul ritmului lent al creșterii economice în majoritatea țărilor capitaliste, menținerea unor rate încă ridicate ale inflației în aceste țări frînind punerea în aplicare a unor măsuri energice de politică economică pentru stimularea activității economice.

Evoluția balanțelor de plăți curente ale principalelor țări capitaliste dezvoltate

— miliarde dolari —		
	1975	1976
S.U.A.	+11,700	-0,604
Japonia	-0,680	+3,690
R.F.G.	+3,851	+3,000
Franța	+0,300	-6,074
Anglia	-3,700	-2,569
Italia	-0,553	-2,700

...o terapie primejdioasă

IMPOSIBILITATEA în care se află autoritățile de a rezolva problemele grave cu care este confruntată în prezent economia țărilor capitaliste dezvoltate, face ca în ciuda numeroaselor angajamente formale luate pe plan internațional de a nu se recurge la măsuri protecționiste — ca, de exemplu, cunoscutul Angajament în acest sens al țărilor membre ale O.C.D.E. din 1974 și reînnoit anual în 1975—1977, declarațiile și comunicatele întîlnirilor la nivel înalt ale liderilor principalelor țări capitaliste de la Rambouillet (1975), San Juan (1976) și Londra (1977) — să fim, în ultima vreme, martorii unei reale recrudescențe a protecționismului în comerțul internațional.

Potrivit analizei la care au fost supuse aceste tendințe în cel de al 27-lea raport anual al Fondului Monetar Internațional cu privire la restricții valutare și comerciale, în 1975 și 1976 au început să fie aplicate în țările capitaliste din ce în ce mai multe controale selective ale importurilor, reflectare a dorinței țărilor respective de a ameliora cel puțin temporar, prin intermediul unor astfel de paliative, situația existentă în anumite secțiuni și ramuri ale economiilor naționale.

Manifestarea în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate a unor presiuni în direcția eliminării sau reducerii importurilor care concurează produsele naționale din sectoarele mai grav afectate de recenta criză economică, precum și de modificările structurale care au loc în economia acestor țări, au făcut ca — în ciuda declarațiilor ofi-

cială privind susținerea în continuare a tezelor despre liberalizarea comerțului internațional — relațiile comerciale interoccidentale să fie supuse unor tensiuni protecționiste crescînde. Situația este în continuare înrăutățită de faptul că țările relativ avantajate de balanța plăților lor externe, ca R. F. Germania și Japonia, sînt, așa cum a demonstrat-o întîlnirea la nivel înalt de la Londra, reticente în a stimula mai substanțial creșterea cererii interne. Astfel țările cu balanțe deficitare ale plăților curente au de făcut față unor dificultăți din ce în ce mai serioase.

Întîlnirea la nivel înalt a principalelor comunicat final al acestei întîlniri se sublinia că „în procesul de negociere a lor țări capitaliste dezvoltate de la Londra a adăugat noi dimensiuni tendințelor protecționiste manifestate în relațiile comerciale interoccidentale. În reducerii barierelor comerciale trebuie să se țină cont de modificările structurale care au loc în economiile naționale“. Or, amendarea angajamentului de a continua liberalizarea comerțului internațional cu rezerva luării în considerare a modificărilor structurale care au loc în economiile țărilor capitaliste dezvoltate reflectă, în special, îngrijorarea crescîndă care se manifestă în legătură cu criza prelungită din unele sectoare tradiționale ale industriei acestor țări. Este vorba de ramurile producătoare de oțel, nave, autoturisme, textile, încălțăminte etc.

Identitatea avansată, cu prilejul aceleiași întîlniri la nivel înalt, între „comerț liber“ și „comerț internațional ordonat“ semnifică, de fapt, o încercare de a oficializa tendințele protecționiste deja manifestate, în vederea salvării măcar pe această cale primejdioasă — și cel puțin temporar — a anumitor sectoare „bolnave“ ale industriei țărilor respective de primejdia pe care o reprezintă în aceste condiții importurile mai competitive.

În timp ce liderii principalelor țări capitaliste dezvoltate dezavauau în comunicatul întîlnirii de la Londra orice măsură protecționistă, reafirmînd necesitatea reducerii barierelor comerciale tarifare și netarifare și impulsivitatea desfășurării actualei runde de negocieri comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T., evoluția relațiilor comerciale interoccidentale demonstrează proliferarea într-un ritm susținut a măsurilor protecționiste.

Gherila restricțiilor comerciale

ÎN MAJORITATEA țărilor capitaliste dezvoltate, în ultimii doi-trei ani au devenit tot mai frecvente măsurile destinate, direct sau indirect, să reducă sau să limiteze importurile care concurează produsele naționale. Evoluția relațiilor comerciale interoccidentale a fost afectată în această perioadă de conflictele și fricțiunile de natură comercială care au avut loc mai ales între S.U.A., Japonia și Piața comună vest-europeană (C.E.E.). Numeroasele contacte și negocieri privind aceste probleme, amenințările cu luarea unor măsuri protecționiste și măsurile protecționiste puse în aplicare au putut fi caracterizate ca un adevărat „război comercial de gherilă” între cele mai mari puteri comerciale din lumea capitalistă.

Astfel, măsurile protecționiste luate în C.E.E. în ultimii doi ani afectează în primul rând exporturile americane și japoneze. Cazuri concrete au constituit investigațiile antidumping împotriva exporturilor japoneze de nave, punerea în funcțiune a unei scheme de ținere sub observație a importurilor de produse textile, calculatoare electronice și magnetofone (noiembrie 1975); impunerea unei autolimitări exportatorilor japonezi de oțeluri speciale; complexul de măsuri pentru îmbunătățirea situației pe piața produselor lactate în țările C.E.E., măsură care prin majorarea taxelor fiscale asupra uleiurilor vegetale afectează interesele exportatorilor din S.U.A. și alte țări.

Performanțele exporturilor japoneze au declanșat într-un mare număr de țări vest-europene și în S.U.A. presiuni politice, în direcția înălțării unor bariere protecționiste. În noiembrie 1975, Italia a introdus obligativitatea notificării prealabile a volumului importurilor de televizoare în culori japoneze și a cerut Japoniei să își limiteze voluntar exporturile de motociclete. În urma tergiversării de către Japonia a punerii în vigoare a unor măsuri de autolimitare a exporturilor de motociclete, Italia a contingentat în 1977 importul de motociclete japoneze de peste 300 cc. Țările membre ale Benelux au impus Japoniei limitarea exporturilor de radiouri și magnetofone în perioada 1974—1975. Marea Britanie a cerut în 1975 Japoniei să-și reducă exporturile de autoturisme și a introdus cu începere din martie 1976 un mecanism de ținere sub observație a importurilor japoneze de televizoare alb-negru, în culori și portabile. În special în S.U.A. noile tendințe protecționiste au înregistrat accente acute, atât împotriva exporturilor japoneze și ale țărilor membre ale C.E.E. cât și împotriva acelorale altor țări. Astfel, S.U.A. au decis în august 1975 declanșarea acțiunii de investigație antidumping împotriva exporturilor de autoturisme japoneze și vest-europene; au limitat prin introducerea, în martie 1976, a unor restricții cantitative, pentru o perioadă de trei ani, importurile de oțeluri speciale; au impus contingente la importurile de produse textile. În același timp, un mare număr de alte produse au

fost examinate sub acuzația de dumping de către Comisia pentru comerț internațional a S.U.A., invocându-se drept justificare, în primul rând, practicarea în țările exportatoare a subvențiilor la export; este vorba în special de produse exportate de țările membre ale C.E.E. — brânzeturi, încălțăminte, conserve din șuncă etc.

Sub presiunea celorlalte două mari puteri comerciale ale lumii capitaliste, S.U.A. și C.E.E., autoritățile și cercurile de afaceri japoneze au fost nevoite în urma nenumăratelor contacte și consultări bilaterale, care au avut loc în ultimii ani, să ia o serie de măsuri, printre care autolimitarea exporturilor de autoturisme spre țările vest-europene, amânarea până în 1980 a aplicării noilor norme japoneze antipoluante la importul de autoturisme (care trebuia să intre în vigoare în 1978), participarea la negocierile din cadrul O.C.D.E. destinate reducerii exporturilor de nave japoneze prin intermediul majorării prețurilor de export.

Fricțiunile și conflictele ilustrate prin exemplele de acest fel scot în vileag puseurile cele mai acute ale contradicțiilor comerciale interoccidentale și ale procesului de proliferare a restricțiilor care are loc în prezent în comerțul internațional.

Dealtfel, în majoritatea celorlalte țări capitaliste se manifestă aceeași tendință de a recurge la măsuri menite să limiteze importurile, pentru a ajuta la depășirea situației dificile în care se află industriile naționale afectate de recesiunea economică. Trebuie incluse aici și adoptarea unor contingente la import sau introducerea a diferitelor tipuri de mecanisme de punere sub supraveghere a importurilor. Australia, de exemplu, a introdus în 1975 contingente tarifare la importul unor produse textile și sistemul licențelor de import pentru autovehiculele comerciale; în Spania și Noua Zeelandă a fost întărit caracterul restrictiv al sistemelor de licențe de import în vigoare. Alte țări: Finlanda, Noua Zeelandă, Grecia, Islanda, au recurs în perioada 1975—1976 la instituirea depozitelor prealabile la import.

Protecționismul — falsă alternativă

IMPOSIBILITATEA stimulării în suficientă măsură a cererii interne din principalele țări capitaliste dezvoltate determină autoritățile acestor țări să se bazeze într-o măsură tot mai mare în încercările de depășire a actualelor dificultăți pe stimularea cererii externe. Dar, în condițiile unei relansări lente și incerte a economiilor capitaliste, presărată cu numeroase pauze, cererea externă evoluează și ea insuficient, impunând tot mai mult ca o cale alternativă protecția împotriva importurilor, împreună cu promovarea cu orice preț a exporturilor.

Printre măsurile de stimulare a cererii externe puse în aplicare recent în țările capitaliste dezvoltate se numără — pe lângă prime și subvenții la export — reducerea taxelor fiscale asupra investițiilor destinate dezvoltării producției pentru export — în Franța, lărgirea și perfecționarea facilităților de creditare a exporturilor — în Austria,

Olanda, Danemarca, Turcia, precum și unele măsuri indirecte de sprijinire a exporturilor, printre care protejarea acestora prin intermediul a diverse măsuri contra riscurilor valutare — în Danemarca, Franța, Norvegia, Elveția.

În condițiile unei evoluții nesatisfăcătoare a cererii interne, care se situează sub așteptările cele mai pesimiste, țările capitaliste dezvoltate află în într-o poziție relativ mai bună — R. F. Germania, S.U.A. și Japonia — se văd puse în fața unor cereri insistente să ia măsuri mai viguroase de stimulare a economiei, să reducă excedentele comerciale și să lase cursul valutei naționale să se majoreze (în cazul R.F.G. și al Japoniei). În acest context adoptarea tot mai frecventă a unor măsuri de politică comercială protecționistă ar putea să declanșeze o reacție în lanț, ceea ce ar reduce și anihila rolul preponderent stimulator pe care îl joacă evoluția cererii externe pentru majoritatea economiilor occidentale.

Protejarea evoluției economice interne prin intermediul unor măsuri de politică comercială protecționistă constituie, astfel, o falsă și primejdioasă „rezolvare” a dificultăților creșterii economice din țările capitaliste dezvoltate, prin implicațiile negative pe care le-ar putea avea asupra evoluției întregii economii mondiale declanșarea unor reacții de represalii comerciale în lanț.

Autoritățile din țările capitaliste dezvoltate încearcă totuși, sub presiunea cercurilor de afaceri naționale, să facă față pe această cale greutăților de natură structurală pe care le întâmpină, în paralel cu evoluția lentă și incertă a ciclului economic în țările respective.

În acest sens, este semnificativă declarația publicată la sfârșitul sesiunii Consiliului ministerial al C.E.E. care a avut loc la Londra la sfârșitul lunii iunie. Declarația reia, de data aceasta la nivelul Pieței comune, poziția Franței exprimată la întâlnirea la nivel înalt a principalelor țări capitaliste dezvoltate de la Londra din mai a.c. Astfel, după cum a arătat la încheierea sesiunii primul ministru britanic, președintele în funcțiune al Consiliului ministerial al C.E.E., „trebuie ca în cadrul general al concepției privind liberalizarea comerțului internațional să fie luate în considerare protejarea acestor sectoare economice care au fost mai grav afectate de criză, printre care: industria textilelor, a încălțămintei, industria construcțiilor navale etc.”.

În acest context, Comisia C.E.E. a anunțat la începutul lunii iulie a.c. că intenționează să generalizeze la nivelul întregii Piețe comune măsura introdusă recent de Franța de a limita importurile unor produse textile.

După pauza în procesul relansării economiilor capitaliste înregistrată în cel de-al doilea trimestru 1976, accelerarea ritmului de creștere a prețurilor bunurilor de consum în prima jumătate a anului curent pare să anunțe o nouă încetinire a ritmului creșterii economice în țările capitaliste dezvoltate. În condițiile arătate, aceasta ar putea declanșa noi presiuni protecționiste în țările respective, în încercarea de a deplasa parte din dificultățile interne asupra partenerilor comerciali ceea ce reprezintă o falsă alternativă.

Petru RAREȘ

Institutul de economie mondială

DIN PUBLICISTICA ECONOMICĂ

RISCU ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

PROBLEMA identificării riscurilor existente în cercetarea științifică, a prevenirii sau — cel puțin — a reducerii lor își sporește actualitatea pe măsura creșterii cerințelor față de eficiența acestui domeniu de activitate, ceea ce a determinat proliferarea, în diverse țări, a studiilor pe tema respectivă. Ne vom opri asupra a două, mai recente, dintre ele.

Un asemenea studiu, apărut anul trecut în R.D. Germană, ca rezultat al efortului unui colectiv de autori¹⁾, își propune în primul rând să delimiteze sfera și cauzele apariției riscului. Considerând că acesta se manifestă pe tot parcursul activității de cercetare tehnico-științifică și, îndeosebi, în procesul aplicării rezultatelor sale în producție, autorii identifică următoarele forme de risc: a) riscul științific (când sarcina propusă nu se pretează la o rezolvare științifică sau când soluția obținută nu corespunde așteptărilor); b) riscul tehnic (când tema nu permite o soluționare tehnică sau tehnologică ori include elemente de nesiguranță); c) riscul economic (în condițiile în care aplicarea soluției reclamă cheltuieli superioare celor preconizate inițial sau când eficiența sa se dovedește a fi inferioară nivelului planificat); d) riscul de producție (legat de posibilitatea producerii unor avarii), precum și e) riscul legat de brevetare (când soluția a fost găsită, dar valorificarea ei este imposibilă întrucât a fost brevetată în altă țară).

Într-o cercetare asupra problemelor principiale ale schimbului internațional de produse ale muncii intelectuale²⁾, dr. Jozsef Nyilas, șeful catedrei de economie mondială de la Universitatea economică „Karl Marx” din Budapesta, apreciază că este necesar să se țină seama și de riscul legat de factorul timp. După opinia sa, cercetările legate de dezvoltarea unei producții sînt mai puțin sensibile față de această formă de risc decît cele legate de perfecționarea unor produse, mai ales cînd este vorba de produse care urmează a fi livrate pe piața externă.

Gradul riscului este condiționat — consideră dr. J. Nyilas — în esență de trei factori, și anume:

— decalajul dintre nivelul existent și cel proiectat al dezvoltării tehnice a ramurii în cauză și a bazei de producție aferente (riscul crește direct proporțional cu decalajul);

— dinamica prețurilor la produsul respectiv sau grupul de produse (cu cît este mai rapid procesul de scădere a prețurilor, cu atît și riscul este mai mare);

— nivelul dezvoltării tehnice, condițiile de producție și de desfacere ale „conurenților” din ramura sau subramura cercetată.

De aici rezultă că necesitatea studierii riscului, a determinării proporțiilor sale este mai stringentă în cazul țărilor mici, indiferent dacă este vorba de efectuarea unor cercetări proprii sau de recurgerea la importul de licențe.

În prezent dimensiunile riscului pot fi evaluate cu aproximație fie pe baza experienței, fie prin procedee indirecte (cum sînt cele de studiere a conjuncturii pieței pentru un grup de produse). Și totuși, în economia R.D. Germane, de pildă, în condițiile creșterii continue a alocațiilor pentru cercetare și dezvoltare, cheltuielile efectuate pentru cercetări nefinisate reprezintă, în medie, circa 50% din cheltuielile medii pentru cercetări pe teme finisate, ceea ce ilustrează că evaluarea realistă a riscului pentru prima categorie de cercetări și sistarea lor s-a produs într-o etapă relativ avansată.

Poate fi oare determinată o limită rațională a riscului, care să servească, în condițiile economiei socialiste, drept criteriu pentru efectuarea sau sistarea unor lucrări de cercetare și dezvoltare? Autorii lucrării menționate la început răspund în mod pozitiv, apreciind că — pentru a fi socialmente justificat — riscul trebuie să se caracterizeze prin următoarele trăsături: să se identifice cu obiectivele și sarcinile planificării economiei naționale (îndeosebi pe termen lung); probabilitatea succesului să predomine față de cea a insuccesului; succesul să fie obținut pe baza folosirii cunoștințelor tehnico-științifice existente și experienței practice; să nu apară nici un pericol pentru viața și sănătatea omului.

Dacă astfel se definește plafonul maxim rațional al riscului, există oare și un prag minim rațional? După părerea dr. J. Nyilas riscul constituie un factor economic de o deosebită importanță în domeniul progresului tehnic, deoarece acceptarea sau neacceptarea lui contribuie la accelerarea sau frinarea acestuia din urmă. „Reducerea la minimum a riscului — scrie el — reprezintă o tendință sănătoasă, dar numai în măsura în care nu frinează progresul tehnic, nu împiedică sporirea eficienței. Progresul tehnic rapid, proliferarea invențiilor și inovațiilor tehnice sînt însoțite de vicisuri mai mari decît o dezvoltare lentă, treptată”. De aici autorul pledează pentru fundamentarea științifică a deciziilor privind efectuarea lucrărilor de cercetare și dezvoltare, pentru crearea unui sistem organizatoric care să asigure — pe această linie — coordonarea intereselor de ramură, departamentale cu cele ale întregii economii naționale.

¹⁾Risiko in Wissenschaft und Technik, Leipzig, Deutscher Verlag für Grundstoffindustrie, 1976.

²⁾Prințipialniie voprosi mejdunarodnovo obmena produktami ustvennovo truda, Budapesta, 1976. (Colecția „Orientări în dezvoltarea economiei mondiale”, nr. 17, ed. în limba rusă).

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Țările în curs de dezvoltare: producția agricolă

UNA DINTRE problemele majore pe plan mondial o constituie asigurarea resurselor alimentare necesare populației globului, eradicarea

subalimentării cronice a unei părți considerabile a acesteia. Este vorba de o problemă care vizează îndeosebi țările în curs de dezvoltare, unde

Dinamica producției agricole în perioada 1971—1975

Procentul mediu anual de creștere	Total producție agricolă		Producția agricolă pe locuitor	
	număr de țări	populația* (mil. pers.)	număr de țări	populația* (mil.)
Negativ	18	245	51	1264
0—0,99	6	68	13	200
1—1,99	21	889	12	255
2—2,99	9	48	7	27
3—3,99	14	247	2	24
4—4,99	10	239	5	20
5 și peste	12	54		
Total	90	1790	90	1790

* Evaluări, la mijlocul anului 1973.

Sursa: Nations Unies, Conseil Economique et Social, Doc. E/C.9/L.13; E/AC.54/L.93, pag. 89—90.

nivelul scăzut al venitului național pe locuitor, se îngemănează, de cele mai multe ori, cu dezvoltarea insuficientă a agriculturii, cu dependența de importul de produse agroalimentare.

Examinînd, între altele, modul în care a evoluat — în prima jumătate a acestui deceniu — producția agrară din țările nesocialiste în curs de dezvoltare, un raport elaborat recent sub egida ECOSOC oferă date de sinteză puțin încurajatoare (vezi tabelul). Astfel, dintr-un număr de 90 de țări cercetate, în 18 (cu o populație globală de 245 milioane de locuitori) nivelul producției agricole nu numai că nu s-a majorat, dar a înregistrat o reducere față de anul 1970; totodată, în 22 de țări (cu o populație de 293 mil. locuitori) producția agricolă a sporit într-un ritm mediu anual de 4% și mai mult.

Dacă se ține însă seama și de creșterea susținută a populației în țările în curs de dezvoltare, adică se urmărește dinamica producției agricole pe locuitor în anii 1971—1975, se observă că

numărul țărilor cu un ritm negativ al evoluției acesteia din urmă se majorează la 51, ele cuprinzînd 1264 milioane de locuitori (respectiv șapte zecimi din totalul populației celor 90 de țări examinate); în același timp, indicatorul menționat a cunoscut un ritm mediu anual de creștere de 4% și peste, doar în 5 țări, cu o populație de 20 milioane de oameni.

Ca atare, în prima jumătate a deceniului al optulea gradul de asigurare din producția internă a necesarului de consum al populației țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare nu numai că nu s-a îmbunătățit, ci a cunoscut o eroziune lentă, fapt oglindit și de extinderea importurilor nete de cereale ale acestui grup de țări. După datele O.N.U., volumul acestor importuri a urcat de la 16,8 mil. tone în medie pe anii 1969/70—1971/72 la 33,5 mil. tone în anul agricol 1974/75, accentuînd și mai mult dificultățile balanțelor comerciale externe ale țărilor în cauză.

N. P.

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna iunie 1977

TENDINȚA de scădere generală a prețurilor internaționale ale produselor de bază, începută în luna mai a.c., s-a accentuat. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au scăzut în luna iunie a.c. cu 2,1%, comparativ cu scăderea de 0,6% înregistrată în luna precedentă.

Prețurile la materii prime industriale au scăzut cu 2,3% (-0,8% în mai) datorită diminuării în continuare, a interesului consumatorilor la majoritatea acestor produse. Cele mai pronunțate scăderi de prețuri au fost înregistrate la piei brute (-14,3%) și la fibre animale și vegetale (-10,4%). La celelalte produse, scăderile de prețuri au fost mai moderate, aproximativ similare cu cele din luna precedentă, și anume: la cauciuc -2,4%, la metale -0,8 și la minereuri -1,1%.

Prețurile la produse agroalimentare au înregistrat, de asemenea, o tendință accentuată de scădere, de la -1,7% în luna mai la -4,0% în iunie. Această scădere a fost determinată atât de apropierea încheierii sezonului de comercializare 1976/77, cât și de perspectivele sporirii disponibilităților mondiale în noul sezon 1977/78. Prețurile au înregistrat în iunie scăderi accentuate la semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (-9,1%), cereale (-4,4%), precum și la zahăr și produse tropicale (-3,0%). La animale, carne și produse animaliere, scăderea prețurilor pe ansamblu a fost nesemnificativă (-0,2%), datorită unei creșteri a prețurilor la carne de vită în principal ca urmare a diminuării disponibilităților.

Prețurile la combustibili au înregistrat o scădere mai moderată, respectiv de 0,7%. La țigeci ele au rămas neschimbate până la 1 iulie a.c., cind Arabia Saudită și Uniunea Emiratelor Arabe s-au aliniat la majorarea de 10% a prețurilor efectuată de celelalte

INDICELE SIMETRIC I.E.M. ÎN ANII 1975-1976 ȘI ÎN IULIE 1977

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Mai	Iunie
INDICE GENERAL				
	1975	219,2 ^{a)}	219,8	219,7
	1976	226,2 ^{a)}	224,6	227,7 ^{a)}
	1977		235,2	230,3
1. Produse alimentare				
	1975	203,7	186,5	177,4
	1976	180,8	179,0 ^{a)}	183,6 ^{a)}
	1977		190,0 ^{a)}	182,4 ^{a)}
- cereale	1975	216,7	189,4	188,5
	1976	198,3	207,1	218,7
	1977		163,1	156,0
- semințe	1975	195,0	179,4	161,4
- oleag., prod. deriv., gras. anim. și veg.	1976	168,7	153,6	158,2
	1977		222,5	202,3
- animale, carne și prod. anim.	1975	159,3	159,2	160,9
	1976	152,8	144,8	145,0
	1977		152,6 ^{a)}	152,3 ^{a)}
- zahăr și produse tropicale	1975	314,0	269,9	266,3
	1976	243,5	239,2	263,0
	1977		291,6	283,1
2. Combustibili				
	1975	343,0	343,7	351,8
	1976	366,7	364,8	363,1
	1977		397,7	395,0 ^{a)}
- cărbuni și cocs	1975	260,0	270,8	272,0
	1976	266,5	261,1	259,5 ^{a)}
	1977		283,7	284,1
- țigeci	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	496,7	493,4	493,4
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	369,5	386,5
	1976	408,4	409,9	407,4
	1977		442,9	456,5
3. Materii prime industriale				
	1975	189,1	196,0	196,6
	1976	201,9 ^{a)}	200,4	204,4
	1977		204,4 ^{a)}	199,8 ^{a)}
- minereuri	1975	178,4	182,5	183,0
	1976	164,9 ^{a)}	161,0	166,3 ^{a)}
	1977		161,6 ^{a)}	159,3 ^{a)}
- metale	1975	185,1	192,0	194,2
	1976	194,8	197,0 ^{a)}	198,8 ^{a)}
	1977		192,0 ^{a)}	190,5 ^{a)}
- cauciuc	1975	159,8	150,5	154,2
	1976	219,5	230,9	240,9
	1977		222,8	217,5
- lemn și produse din lemn	1975	229,0	237,8	237,3
	1976	222,1	218,1	219,2
	1977		231,9 ^{a)}	232,2 ^{a)}
- fibre animale și vegetale	1975	162,4	166,5	165,2
	1976	228,4	208,5	236,1
	1977		238,7	213,9
- piei	1975	114,8	119,4	2,0
	1976	169,8	192,2	171,1
	1977		203,8	174,6

a) Date provizorii pentru porci vili, țigeci, huiță, cocs de furnal, minereuri de fier, crămită, minereuri de mangan, ferrosilicioși, laminete de supra, cherestea je ruginoase, celuloză, hârtie kraftliner.

11 țări membre ale O.P.E.C. încă de la începutul acestui an.

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

Iran: repere ale planului pe anii 1978/79 — 1982/83

CADRUL GENERAL al celui de-al VI-lea plan de dezvoltare economică al Iranului (1978/79 — 1982/83), care urmează să intre în vigoare în martie 1978, și reperele pentru dinamica sectoarelor economice principale rezultă dintr-o serie de declarații oficiale. Potrivit acestora, în perioada planului se va urmări, în mod deosebit, asigurarea necesarului de produse de bază și produse industriale în cadrul propriei economii și, de asemenea, majorarea veniturilor externe din alte surse decât țigeci. Se proiectează asemenea măsuri care să determine, în perspectiva anului 1990, creșterea gradului de acoperire a importurilor prin exporturi de produse petroliere de la 3% în prezent, la 70%.

În domeniul energetic se precizează orientarea spre înlocuirea crescândă a țigecului (ca resursă principală) cu energia nucleară (se urmărește construirea a 20 centrale nucleare-electrice până la finele anului 1983), solară, geotermică precum și cu amenajări hidroenergetice. De asemenea, ca politică de perspectivă se va acorda o atenție deosebită sectorului gazelor naturale, apreciindu-se că veniturile provenite din vânzarea în exterior a gazului metan vor putea fi de 2 miliarde de dolari în 1980 și de 3,5 miliarde de dolari în 1985.

Una din ramurile industriale de mare perspectivă în dezvoltarea viitoare a țării este considerată petrochimia. Până în anul 1983 urmează să fie create în acest domeniu peste 20 de societăți mixte pentru valorificarea superioară a materiei prime.

Paralel cu petrochimia se va dezvolta industria chimică, a cărei producție se estimează că se va dubla până în anul 1980. O dezvoltare intensă va cunoaște siderurgia, Iranul dispunând de bogate zăcăminte de minereuri de fier și cărbune. Se vor mai dezvolta industria iraniană a mijloacelor și echipamentelor de transport, industria de tractoare, producția de televizoare etc. Un accent deosebit se va pune pe dezvoltarea producției materialelor de construcții.

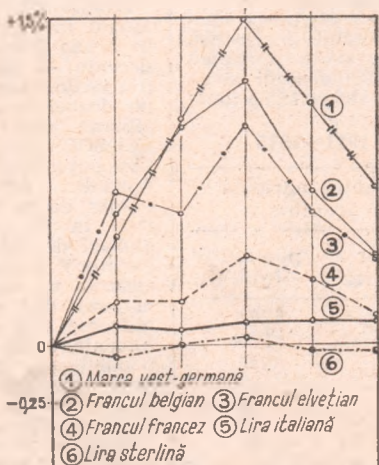
În domeniul agricol, preocupările sint orientate în direcția îmbunătățirii producției, a majorării veniturilor, precum și a depășirii dependenței de importurile de produse alimentare, care implică un mare efort valutar.

EVOLUȚII MONETARE

PERSISTENȚA acțiunii factorilor negativi menționați în săptămânile anterioare a imprimat dolarului S.U.A. aceeași tendință de depreciere față de restul valutei occidentale și în intervalul 11—15. 7. 1977.

Marca vest-germană a înregistrat cea mai accentuată evoluție față de dolar, cotind 2,2720 mărci pentru 1 dolar la 13.7.1977 (cel mai ridicat nivel din martie 1975), o depreciere de peste 1,5% față de nivelul de la 8.7.1977. Intervențiile Băncii Federale a R.F.G., care a cumpărat — după unele surse — circa 200 milioane de dolari în ultimele două săptămâni, precum și scăderea de la 4,5% la 4% a ratei de lombard, au oprit pentru moment procesul de întărire a cursului mărcii, aceasta terminând intervalul la circa 2,29 mărci pentru 1 dolar.

Francul elvețian a urmat într-o oarecare măsură tendința mărcii vest-germane. Cu toate că Banca Națională a Elveției a intervenit și ea pe piața valutară, cumpărând circa 50 mil. dolari, iar taxa oficială a scontului a fost redusă la 1,5% (cel mai jos nivel din istorie), francul elvețian a terminat intervalul la circa 2,42 franci

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 11—15 VII 1977, luându-se ca bază cursurile din ziua de 8 VII 1977.

pentru 1 dolar, față de 2,43 franci cu o săptămână în urmă.

Francul belgian, legat mai strins de evoluția partenerii sale din „șarpele” valutar vest-european — marca vest-germană, s-a depreciat în acest interval cu 0,4% (35,72 franci belgieni pentru 1 dolar, comparativ cu 35,87 franci la sfârșitul perioadei trecute), în timp ce francul francez și lira italiană s-au depreciat cu 0,1% cotind la sfârșitul perioadei 4,8650 franci francezi și respectiv 882,60 lire italiene pentru 1 dolar. Lira sterlină a înregistrat o tendință ușoară de depreciere, terminând intervalul la un nivel cu puțin sub 1,72 dolari pentru 1 liră sterlină.

Dobinzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni s-au menținut în jurul a 6,25% la cele în eurodolari, în timp ce la cele în euromărci vest-germane și eurofranci elvețieni au scăzut, cotind 4 3/16% și respectiv 3 11/16%.

Prețul aurului la Londra a crescut cu peste 2 dolari uncia, al doilea fixing pe data de 15.7.77 fiind de 144,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Date de prognoză

PERSPECTIVELE UTILIZĂRII LEMNULUI ÎN EUROPA

UN STUDIU COMPLEX, elaborat sub egida Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa și F.A.O.,* analizează evoluția utilizării resurselor forestiere ale țărilor europene în cursul celei de a doua jumătăți a secolului nostru, schițând și căile de mobilizare a diferitelor resurse pentru asigurarea echilibrului balanței lemnului în această parte a lumii.

Proiecțiile pînă în anul 2000 realizate în cadrul studiului arată că — în condițiile aplicării unor metode intensive în domeniul silviculturii, exploatarea lemnului și mobilizării resurselor secundare de materie primă — dependența țărilor țărilor forestiere, prelucrării europene (în ansamblu) de importul de lemn din alte zone nu va spori mult.

În această privință se contează pe o creștere mai rapidă a ponderii hîrtiei vechi, reciclate, și a deșeurilor industriale din lemn în asigurarea capitolului „resurse” al balanței lemnului pe plan european (vezi graficul). În ceea ce privește masa lemnoasă exploatată (fără scoarță), volumul global al acesteia ar urma să se situeze în jurul cifrei de 430 milioane m.c. în

anul 2000, față de 337 mil. m.c. în medie pe anii 1969—1971.

După cum se arată în studiu, în pofida politicii susținute de extindere a suprafețelor împădurite, aplicată în numeroase țări europene, volumul masei lemnoase exploatabile, nete, nu va crește sensibil la orizontul anului 2000 (întrucît perioada necesară pentru ajungerea capacității la maturitate este, în general, mai lungă decît în cazul speciilor tropicale). Luîndu-se în considerare acest fapt, subliniază autorii, un rol important revine combaterii risipei în acest domeniu, utilizării cît mai raționale a masei lemnoase exploatate. Se recomandă, astfel, încurajarea folosirii crescînde a deșeurilor industriale de lemn, orientarea acestora către utilizările cele mai eficiente (cum ar fi producția de pastă din lemn și de panouri, prelucrarea chimică sau producția de energie) — observație valabilă și în cazul hîrtiei vechi, al cutiilor de carton și lăzilor uzate, al lemnului de construcție etc. Extinderea utilizării deșeurilor este, de altfel, stimulată de perfecționarea continuă a proceselor tehnologice de prelucrare, care permit atragerea în circuit a materialelor de calitate inferioară, considerate pînă nu de mult drept marginale.

URMARIND tendințele în domeniul consumului de articole din lemn, influențele care s-ar putea manifesta în deceniile următoare asupra structurii cererii pentru principalele categorii și sortimente de produse, autorii studiului ajung la concluzia că deosebit de rapid va progresa în Europa consumul de panouri pe bază de lemn, precum și cel de hîrtie și carton. În același timp consumul altor categorii de lemn rotund (fără cherestea) și de lemn de foc se va reduce simțitor, acestea din urmă trecînd — ca pondere în totalul consumului — de pe

primul loc în anii 1969—1971 pe ultimul loc către sfîrșitul secolului (vezi tabelul).

În ceea ce privește comerțul cu produse lemnoase, importurile europene ar urma să se majoreze (ținîndu-se cont și de dinamica probabilă a prețurilor) de la 17,7 miliarde dolari S.U.A. în 1974 la 30—40 miliarde dolari în anul 2000. Se apreciază că impactul pe care-l va avea acest import

lung — perspective încă nebănuite pentru lemn, sub aspectul gamei utilizărilor sale și al sortimentelor de produse fabricate. Este posibil, astfel, se arată în studiu, să asistăm în viitor la o restructurare a însăși industriei de prelucrare a lemnului, la întrepătrunderea ei cu industria chimică, cea a energiei sau cu industria alimentară.

În același timp, revenind

Proiecții privind consumul principalelor sortimente de produse forestiere (milioane unități)

	Consumul efectiv anual din 1969—1971	Proiecții pentru anul 2000	
		în ipoteza creșterii economice lente	în ipoteza creșterii economice
Cherestea (mc)	93	118	155
Panouri pe bază de lemn (mc)	23	130	143
Hîrtie și carton (tone)	38	114	162
Alte categorii de lemn rotund industrial și lemne de foc* (m. c.)	99	50	60

* Previziuni, în loc de proiecții

Sursa: „Tendances et perspectives du bois en Europe de 1950 à l'an 2000” (Résumé), Geneva, ianuarie 1977

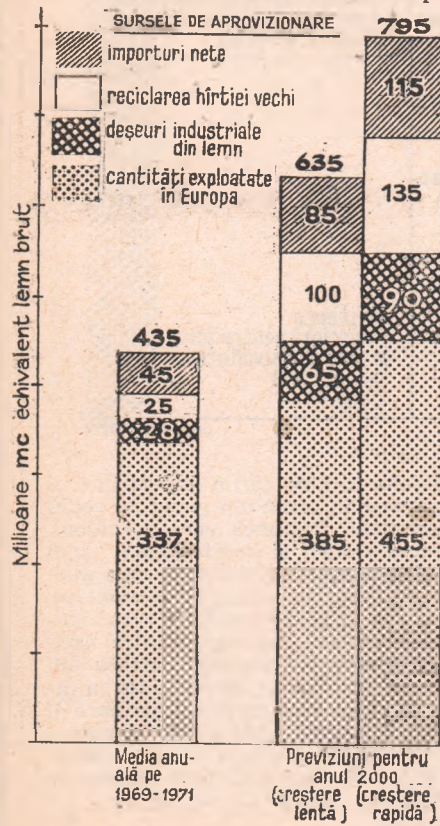
asupra echilibrului balanței comerciale externe într-o serie de țări europene va constitui un stimulent suplimentar pentru utilizarea rațională a resurselor forestiere proprii, pentru extinderea reciclării materialelor lemnoase.

Autorii studiului nu omit, totuși, să facă rezerva că proiecțiile și previziunile lor se bazează pe menținerea în continuare a actualei structuri de prelucrare și utilizare a resurselor forestiere în lume. Dezvoltarea cercetării științifice în diferite domenii, devenită și mai efervescentă odată cu „criza energiei” din anii 1973—1974, ar putea însă să deschidă — pe termen

pe plan european, autorii studiului relevă însemnătatea afirmării treptate a tendinței către gospodărirea rațională a marii bogății reînnoibile pe care o constituie pădurea; este vorba aici de propunerile de elaborare a unor programe dinamice, care să inaugureze cooperarea activă în acest domeniu între țările europene, între toate sectoarele de activitate umană interesate în protejarea și dezvoltarea patrimoniului forestier.

N. POPOV

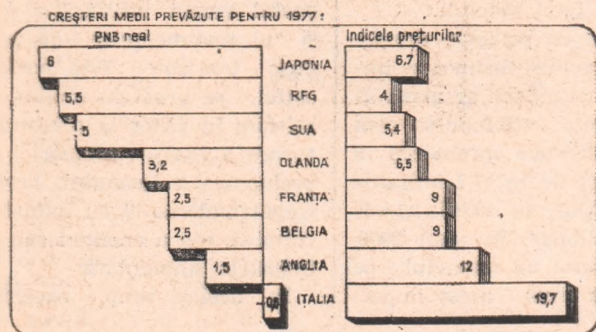
* Tendances et perspectives du bois en Europe, de 1850 à l'an 2000, Genève, janvier 1977

Inflația rămîne potrivnică creșterii

TĂRILE O.C.D.E. au reafirmat încă o dată, la reuniunea ministerială de la sfîrșitul lunii iunie a.c., prioritatea acordată luptei contra inflației în cadrul eforturilor lor prelungite de a zăgăzui criza economică. În lumina datelor statistice cunoscute, minimum ce se poa-

te spune despre relația creștere-inflație este că ea se verifică în continuare, în același sens potrivit creșterii. „Creșterea economică trece prin stabilitatea prețurilor“, își intitula, la începutul anului, revista *L'Expansion* graficul pe care îl reproducem aici și care stabilește o sugestivă proporționalitate inversă între ritmurile prevăzute pentru cei doi indicatori în 1977. Între timp, dacă la capitolul creștere se întrevede o încetinire la capitolul inflație este la ordinea zilei accelerarea ei într-o serie de țări.

După ultimele date O.C.E.D. (publicate

la 6 iulie) creșterea prețurilor într-o perioadă de 12 luni încheiată în luna mai a fost de 9,3% în Japonia (față de 6,7% conform datelor din grafic), 6,7% în S.U.A. (față de 5,4%), 7% în Olanda (6,5%), 9,8% în Franța (9%), 17,1 în Anglia (față de 12% în grafic).

tinderea utilizării unor înlocuitori. După opinia specialiștilor, resorbirea stocurilor de cafea existente în țările consumatoare (stocuri care, după diverse aprecieri, au sporit în ultimii doi ani cu 300 000—360 000 de tone) nu va putea fi decât lentă, iar abia ulterior — în pragul următorului deceniu — se va putea ajunge la realizarea echilibrului dintre cerere și ofertă pe piața mondială.

În ceea ce privește prețurile, la seminar s-au confruntat opiniile reprezentanților industriei de prelucrare a cafelei (interesați în scăderea prețurilor) și cele ale reprezentanților producătorilor de cafea boabe (care urmăresc menținerea nivelului lor). Un rol important joacă în acest domeniu politica de import-export promovată de principalul producător de cafea — Brazilia —, politică orientată către menținerea efectului stimulator al actualului nivel al prețurilor pentru cultura cafelei.

Gigantismul cheltuielilor militare

IMENSITATEA risipei pe care o constituie cheltuielile militare din lumea contemporană își are poate egalul ca dimensiuni, dar desigur cu semn opus, numai în proporțiile necesarului de investiții pentru reducerea și eliminarea

Masele plastice în construcții

CERCURILE DE SPECIALITATE din Occident urmăresc cu interes extinderea susținută a utilizării materialelor termoplastice în domeniul construcțiilor, deși în S.U.A. și țările vest-europene ponderea acestora în consumul global de mase termoplastice nu reprezintă deocamdată (valoric) decât 6—7%. Se apreciază că în ultimii cinci ani vânzările de mase termoplastice destinate construcțiilor au crescut în țările respective în medie anuală cu 15—20%, iar în următorii cinci ani creșterea medie anuală va fi de 12,5—13,5%, (care a reprezentat anul trecut ca tonaj, 38% din totalul maselor termoplastice utilizate în construcții în S.U.A. și 60% în cazul țărilor vest-europene). Se consideră că în următorii ani este de așteptat o reducere a ponderii nailonului comparativ cu celelalte mase termoplastice utilizate în construcții.

Polonia: dezvoltarea potențialului electroenergetic

EXTINDEREA rapidă a consumului de energie electrică în Polonia, ca urmare a industrializării țării, a urbanizării, a modernizării diferitelor sectoare de activitate, în perioada postbelică, a necesitat dezvoltarea concomitentă a industriei de echipament energetic, îndeosebi a producției de turbine, cazane și blocuri energetice. Pornind de la grupuri energetice de 25—30 MW, industria poloneză a produs în anii 1970—1976 câteva zeci de blocuri energetice de 210 MW, iar în prezent sînt create condițiile pentru fabricarea de blocuri cu o putere unitară de 360 MW. Pentru a

asigura un înalt nivel tehnic echipamentului energetic produs, precum și posibilități de export, în decursul timpului au fost cumpărate licențe sau stabilite colaborări cu întreprinderi de specialitate din Uniunea Sovietică, Anglia și R.F.G.

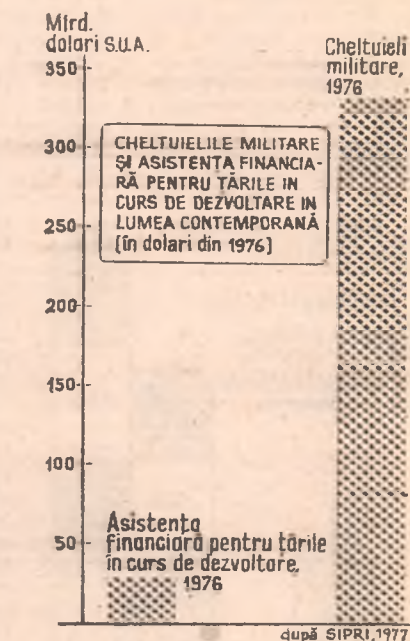
Exporturile reprezintă o cincime din producția industriei poloneze de instalații energetice, prevăzîndu-se ca ponderea lor să ajungă la 30% în 1980. Pe plan geografic exportul se orientează în proporții egale (în 1976) către țările socialiste din Europa și către țările nesocialiste (Turcia, India ș.a.).

După cum relatează recent revista „Hepdomadaire polonais“, întrucît Polonia dispune de bogate zăcăminte de huiă și lignit, pînă în prezent nu era justificată construirea de centrale electronucleare. În perspectivă însă, se prevede dezvoltarea acestei subramuri energetice, capacitatea centralelor nucleare pe teritoriul țării urmînd să însumeze circa 8 500 MW în anul 1990. În acest scop au fost deja stabilite relații de cooperare industrială cu Uniunea Sovietică și cu o serie de firme din țări capitaliste dezvoltate.

Dezbateri în jurul cafelei

LA SEMINARUL INTERNAȚIONAL pe problemele cafelei, care s-a desfășurat luna trecută în Brazilia, dezbaterile s-au concentrat îndeosebi asupra perspectivelor producției de cafea și ale prețurilor acestui produs atît de solicitat în ultimele decenii în întreaga lume.

După cum s-a arătat la seminar, sub efectul nivelului ridicat al prețurilor, se manifestă o tendință de reducere a cererii pentru cafea, stimulat și de ex-

decalajelor dintre țările industriale și cele rămase în urmă din punct de vedere economic. Rațiunea cere, evident, curmarea risipei și reorientarea unei părți din fondurile eliberate spre ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare. Numai așa se poate amorsa o restrîngere a disparității flagrante dintre asistența financiară destinată acestora din urmă și gigantismul cheltuielilor militare. În acest sens, graficul pe care îl reproducem după o publicație recentă a Institutului internațional pentru cercetări în problemele păcii din Stockholm (SIPRI) nu necesită nici un alt comentariu.

GLOSAR

Piețele financiare internaționale

INTR-O PERIOADĂ ca cea prezentă, caracterizată în țările cu economie de piață prin dezechilibre, instabilitate și mișcări ample de capitaluri, adeseori de natură speculativă, importanța piețelor de capital crește, situația de pe aceste piețe fiind hotărâtoare pentru efectuarea sau neefectuarea unei investiții.

Principalele piețe de capital sînt **piețele financiare**, pe care se negociază titlurile de credit pe termen lung. În sens larg, prin piața financiară se înțelege: (a) cererea și oferta de capital pentru plasamente pe termen lung și (b) organismele care facilitează înlăturarea cererii și ofertei.

Cererea de finanțare poate veni de la guverne, municipalități, societăți industriale, comerciale și financiare, precum și din străinătate. Oferta poate veni din partea deținătorilor de capitaluri: case de economii, bănci (pentru depunerile la termen), investitori oficiali, societăți de asigurare, case de pensii, capitaliști din țară și străinătate. Uneori, înseși capitalurile disponibile pe termen scurt sînt utilizate pe piața financiară și investite pe termen lung. O asemenea imobilizare contravine uzanțelor și adeseori a fost cauza unor crize de credit și crăhuri bancare.

Finanțarea este efectuată cu ajutorul unor instrumente diverse de credit, fiecare țară stabilind în mod pragmatic lista acestor instrumente specifice pieței financiare. Într-o anumită accepție, există trei categorii de asemenea instrumente:

- valorile mobiliare: acțiuni (titluri de proprietate cu venit variabil — dividend) și obligațiuni (titluri de credit cu venit fix — dobîndă);
- împrumuturile pe titluri de credit; lombardul;
- împrumuturile ipotecare.

Organismele care formează piața financiară sînt: bursele de valori mobiliare, acestea reprezentînd piața financiară oficială, precum și băncile și persoanele care au ca profesie vinzarea și cumpărarea titlurilor de credit, acestea reprezentînd piața financiară liberă.

Pe **pieța financiară internațională**, operațiile și tranzacțiile se efectuează în valută. Acest caz apare atunci cînd o parte din disponibilitățile de capital pe termen lung dintr-o țară se investesc într-o altă țară sau cînd, o parte din nevoile de finanțare pe termen lung dintr-o țară se acoperă în străinătate.

Piața pe care au fost efectuate asemenea operații și tranzacții în secolul trecut a fost Londra, iar spre sfîrșitul secolului s-a adăugat Parisul. În prezent, principalele piețe financiare internaționale sînt: New York, Zürich, Londra, Paris, Frankfurt și alte cîteva piețe vest-germane. Este însă de remarcat că numeroase mișcări de capital pe termen lung nu mai trec prin piețe, ele efectuîndu-se în mod bi- sau multilateral prin credite și investiții directe, ajutoare, donații etc.

Piața financiară internațională se compune în prezent din totalitatea piețelor financiare naționale pe care sînt permise tranzacțiile cu valori mobiliare străine, la care se adaugă piața euro-capitalurilor. Pe această din urmă piață se plasează de către sindicate bancare internaționale titluri în eurovalute. La ceilalți clienți ai piețelor financiare internaționale s-au adăugat unele mari organisme financiare internaționale, cum ar fi Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Banca Mondială) care își procură de pe aceste piețe marea majoritate a mijloacelor de finanțare internațională.

C. K.

O. N. U. D. I.

Virgil Mihuț, Turda — 1) Banca de informații industriale, a cărei creare a fost aprobată la recenta sesiune de la Viena a Consiliului de dezvoltare industrială al O.N.U.D.I., va funcționa mai întîi cu

titlu experimental sub forma unui proiect pilot, completînd serviciile de documentare și consultații existente ale O.N.U.D.I. În această perioadă, Banca va fi utilizată ca element al unei rețele internaționale de schimb de informații tehnice. Crearea Băncii, la inițiativa „Grupului celor 77”, este concepută ca un mijloc pentru intensificarea flu-

kului de informații tehnologice spre țările în curs de dezvoltare, pentru a le sprijini în eforturile lor de a alege, asimila și adopta și utiliza tehnologiile potrivit condițiilor lor specifice de dezvoltare. 2) Viitoarea conferință generală a O.N.U.D.I. — cea de-a treia — ar urma să aibă loc în cursul lunilor septembrie — octombrie 1979 la New Delhi (cea de-a doua s-a desfășurat la Lima în 1975).

Raportul McCracken

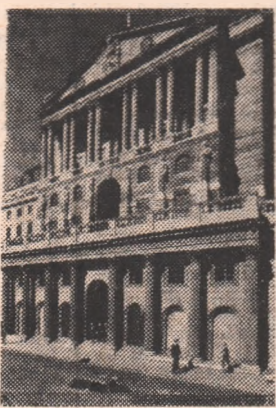
Gheorghe Popea, București — Istoria așa-numitului Raport McCracken, dat publicității de O.C.D.E. la 10 iunie a.c., începe în iulie 1975, cînd această organizație a însărcinat un grup de experți independenți să elaboreze un studiu conținînd sugestii pentru sporirea gradului de ocupare a forței de muncă și pentru reducerea inflației în țările occidentale. În fruntea grupului de experți a fost numit Paul McCracken, profesor la Universitatea Michigan și fost președinte al grupului consilierilor economici ai președintelui S.U.A. (în timpul primului mandat al lui Richard Nixon). În componența lui s-au mai aflat Guido Carli, fost guvernator al Băncii Italiei, Herbert Giersch, directorul Institutului de economie mondială al Universității din Kiel și fost președinte al Comitetului federal al consilierilor economici din R.F.G., profesorul Raymond Barre, actualmente primul ministru al Franței (al cărui loc a fost luat pe parcurs de Robert Marjolin, fost vicepreședinte al Comisiei C.E.E.) și alte personalități.

Dintre observațiile critice făcute pînă în prezent la adresa raportului, cîteva au venit chiar din partea unor membri ai grupului. Astfel, profesorul turc Karaosmanoglu, director în Banca Mondială, a regretat insuficiența abordării în raport a problemei relațiilor țărilor dezvoltate cu țările în curs de dezvoltare. Criticii puternice au venit din partea profesorului japonez Koniya, care a calificat drept „prea simpliste” tezele referitoare la șomaj. În măsura posibilităților vom reveni cu alte elemente privind raportul.

Banca Angliei

Rodica Răduț, Iași — Banca Angliei (în imagine) a fost fondată în anul 1694 ca o instituție particulară. În anul 1946 ea a

ost naționalizată. Banca Angliei are în prezent trei sucursale principale, servind

guvernul britanic, comunitatea bancară și băncile centrale ale celorlalte țări. Pe lista clienților săi, pe de parte cel mai important sub volumul tranzacțiilor este guvernul britanic. Clienți direcți ai băncii sînt și guvernele unor țări membre ale Commonwealthului și unele autorități locale din Marea Britanie. Banca este unicul emițător de monedă pentru Anglia propriu-zisă și pentru Țara Galilor, timpînd în monedă proprie circa 2 miliarde lire sterline pe an. Banca de cliring a Scoției și cea a Irlandei de Nord își păstrează în mod tradițional dreptul de a emite propriile lor bancnote. Banca Angliei avînd însă dreptul de control asupra volumului circulației monetare în întreaga țară. Banca Angliei controlează de asemenea volumul creditului al cărui necesar

este determinat prin prisma politicii economice a guvernului. Tot ea deține rezervele naționale de aur și devize.

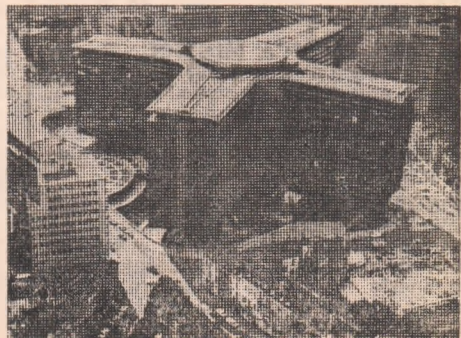
Perspective

Victor Ionescu, București — Comunicarea viitorologilor americani Herman Kahn și William Brown de la Institutul Hudson intitulată „O cotitură mondială și o perspectivă mai bună pentru viitor”, difuzată recent, este interpretată ca o replică la unele din concluziile, considerate sumbre, ale primelor rapoarte ale Clubului de la Roma. În studiul respectiv se apreciază că populația lumii crește anual cu aproximativ 2%, în timp ce producția mondială, mult mai greu de estimat, pare să fi înregistrat, începînd cu 1950, o creștere medie anuală de 5%. Aceasta înseamnă că producția globală mondială pe cap de locuitor sporește cu circa 3% pe an. Autorii arată în studiul citat că există indicii potrivit cărora cele trei ritmuri de creștere menționate au intrat sau sînt pe cale de a intra într-un declin lent dar durată. „Desigur — subliniază însă autorii —, nici o lege de fier a istoriei nu stabilește că scăderea ritmurilor de creștere trebuie să înceapă înainte de 1980—1990, sau că vom fi în stare să rezolvăm cu competență unele din problemele reale ale creșterii, ca urmare a scăderii acestor ritmuri”.

Economisirea energiei

Vasile Șimandan, Lugoj — 1) Țările Pieței comune depind în prezent în proporție de 55% de petrol, cu perspectiva ca ponderea acestuia în consumul lor total de energie să crească, dată fiind încetinirea realizării programului de construire de centrale nucleare. Ca urmare, importul de petrol al țărilor membre ar putea să sporească pînă în 1985 cu circa 4—5 miliarde dolari. De aceea, Comisia

Pieței comune — al cărei sediu se află la Bruxelles (vezi fotografia) și nu la Luxemburg — propune țărilor membre noi măsuri de economisire, menite să reducă consumul de energie cu 15% pînă în anul 1985 (utilizarea rațională a energiei în întreprinderile industriale, reglementarea încălzirii clădirilor și a folosirii apei calde în locuințe ș.a.). 2) Într-adevăr, Elveția nu este membru al O.N.U., dar guvernul de la Berna a ajuns recent la concluzia că a avea această calitate nu contravine neutralității țării și s-a pronunțat în favoarea intrării țării în O.N.U. „Într-un viitor nu prea îndepărtat”.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Creșterea indicilor de utilizare a capacităților de producție (Corneliu Bârnea)	1
— Tehnologii eficiente, ritm înalt al lucrărilor de construcții (I) (Gheorghe Ghițulică)	3
— Dezbateri „R. E.” Innoirea și modernizarea produselor (I)	5
— Optimum tehnic și optimum economic în campania agricolă de vară (drd. Constantin Gib)	7
— Pământul — o inestimabilă avuție națională (dr. Ion Bold)	9
— Accelerarea vitezei de rotație — mijloc de sporire a eficienței economice (I) (Vasile Gheorghiu)	11
— Prestările de servicii. Cum se asigură satisfacerea cerințelor populației? (conf. dr. Dumitru Patriche, asist. univ. Gabriela Stănculescu)	13
— Cititorii au cuvîntul	15

CONDUCERE • ORGANIZARE

— „R.E.” militează pentru generalizarea analizei valorii. O pleadoarie și argumente pentru extinderea rapidă a metodei (Constantin Ilie)	16
--	----

TEORII • IDEI

— Conducere politică și democrație (prof. dr. Marin Voiculescu)	18
— Ecoul internațional al luptei poporului român pentru independență (I) (Iosif I. Adam)	20
— Școli • curente • economiști. Tradiții ale intransigenței doctrinarilor marxiști români față de teoriile burgheze (lector univ. dr. Gheorghe Ciulbea)	22
— Convorbiri economice cu Hugues de Jouvenel. Criteriile deciziilor nu pot fi numai de natură economică și conjuncturale	24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Recrudescențe protecționiste pe fondul dificultăților economice occidentale (Petru Rareș)	25
— Din publicistica economică. Riscul în cercetarea științifică	
— Statistică internațională. Țările în curs de dezvoltare: producția agricolă	27
— Tendințe • conjuncturi	28
— Date de prognoză. Perspectivele utilizării lemnului în Europa (N. Popov)	29
— Mondorama	30
— Curier	31
— Întrebări-răspunsuri	32

TEODORA COVACI, Sibiu. — Funcția de bibliograf nu este economică.

IOAN GHERMAN, Gherla — Acordarea gradatiilor nu constituie o obligație pentru conducerea unității. Dispoziția legii se referă exclusiv la o posibilitate a cărei aplicare este lăsată la aprecierea organului de conducere colectivă a unității.

NICOLAE COSTEA, Brașov; **GHEORGHE NICOLAE, București.** — Muncitorul încadrat în ultima categorie tarifară, care îndeplinește condițiile prevăzute de Legea nr. 12/1971, poate fi promovât în funcția de tehnician principal. În acest caz trebuie să i se asigure o creștere a retribuției egală cu o clasă. Dacă această creștere nu corespunde nici unei gradatii, intrucit se situează între două gradatii consecutive, conform prevederilor art. 194 din Legea nr. 57/1974, are dreptul să fie încadrat în clasa de retribuție imediat următoare.

MARIA VOICU, Galați. — În situația relatată de dv., persoana, cu studii medii, care ocupa, în anul 1972, o funcție de execuție, pentru care se cer studii, superioare, nu putea fi promovată ulterior într-o funcție de conducere, dacă pentru ocuparea acestei funcții se prevede exclusiv condiția absolvirii studiilor superioare.

GHEORGHE I. TOADER, comuna Movileni, Galați. — Personalul care locuiește în mediul rural primește alocația de stat pentru copii cu 50 lei mai mică, pentru fiecare copil. În unitatea unde ați lucrat înainte de transferare, se acorda — pe baza legii — derogare de la reglementarea generală, alocația fiind egală, indiferent de mediul urban sau rural unde domiciliază beneficiarul acestui drept.

MARIN STANCU, comuna Sadova, Dolj. — Opinia dv. este justă. Prevederile H.C.M. nr. 69/1975 — cap. C., pct. 1, al. 2 — nu se referă și la cerința vechimii în specialitate. Situația dv. este însă deosebită, dat fiind faptul că la unitatea de unde ați fost transferat ocupați o funcție prin delegație, deci cu caracter temporar, astfel că nu sint aplicabile reglementările sus-menționate, care se aplică exclusiv personalului încadrat permanent în funcțiile de unde sint transferați.

IOSIF BENKE, Tg. Secuiesc — Potrivit anexei nr. 2 la Legea nr. 12/1971, pentru ocuparea funcției de șef birou economic este necesară — pentru absolvenții învățământului economic superior — o vechime în specialitate de 8 ani pentru întreprinderi speciale și de gr. I, 6 ani pentru întreprinderi de gr. II și III și 4 ani pentru întreprinderi de gr. IV și VI. Perioada cit ați lucrat ca merceolog principal se ia în considerare pentru ocuparea funcției de șef birou aprovizionare.

MARIA CREȚU, Iași — Persoana care beneficiază de reducerea vechimii necesare în specialitate, în condițiile prevăzute de art. 63 din Legea nr. 12/1971, are dreptul la retribuirea corespunzătoare funcției ocupate, fără nici o reducere. În cazul semnalat de dv. — retribuirea corespunzătoare funcției de șef contabil.

DOREL RUSU, Cluj-Napoca — Dat fiind faptul că ați fost transferat în localitatea unde, potrivit mențiunii pe buletinul de identitate, aveți și ați avut domiciliul, nu este posibil să vi se plătească indemnizația de transferare cuvenită numai personalului care se transferă în altă localitate decît aceea a domiciliului lor.

VIOLETA-VIORICA MINTICI, Brașov — Fiind absolventă a școlii de specializare de secretariat și stenodactilografie, puteți ocupa funcția de secretară sau de stenodactilografă. După o practică de trei ani, puteți fi promovată ca stenodactilograf principal sau secretar principal.

CONSTANTIN ONEA, Iași — Intrucit funcția de contabil șef este retribuită cu o retribuire fixă, precum și cu o indemnizație de conducere, iar personalul care îndeplinește funcții de conducere, astfel retribuit, nu are drept la plata orelor suplimentare, acest personal nu are dreptul

nici la acordarea unui timp pentru recuperarea orelor prestate în afara programului normal de lucru.

PETRE OLTEANU, Baș — Potrivit reglementării în vigoare pentru absolvenții învățământului mediu de cultură generală care sint, în același timp și absolvenți ai școlii profesionale, sint prevăzute aceleași condiții de vechime în meserie cu cele din anexa I-a, la Legea nr. 12/1971, pentru muncitorii care au absolvit o școală postliceală. În consecință aveți vechimea minimă necesară pentru promovarea în categoria V-a și cu respectarea prevederilor art. 23 din legea sus-menționată, pentru încadrarea în categoria IV-a.

VASILE GĂVAN, Cluj — Dacă în perioada 16 octombrie 1959—15 iulie 1968 ați lucrat cel puțin 2 ani și jumătate în funcții economice sau tehnico-economice, împreună cu perioada lucrată ca merceolog, aveți o vechime de cel puțin 4 ani în funcții medii în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare absolvite. În această situație vă sint aplicabile prevederile art. 35, lit. c din Legea nr. 57/1974 și aveți dreptul să fiți încadrat ca economist la nivelul de bază al retribuției prevăzute pentru această funcție.

ELENA FILIMON, Piatra Neamț — Puteați fi menținută în funcția de economist, pentru care ați avut aprobarea de menținere sau, la trecerea în funcția de contabil principal — din motive independente de activitatea desfășurată — puteați fi încadrat, potrivit H.C.M. 69/1975, la o gradatie care să vă asigure o retribuire tarifară egală sau apropiată de aceea avută.

SERGIU LAPTEȘ, Piatra Neamț — În art. 68 din Legea nr. 12/1971 se prevede posibilitatea ocupării — în continuare — a unor funcții pentru care personalul nu îndeplinește condițiile de studii sau vechime — dacă sarcinile se îndeplinesc în mod corespunzător. După cum rezultă din cele de mai sus, unitatea n-are obligația să vă mențină în funcția ocupată, prin derogare de la condițiile de studii, astfel că trecera dv. la o funcție corespunzătoare studiilor absolvite nu constituie o abatere de la reglementările în vigoare.

IOAN DAVID, Oradea — Potrivit prevederilor anexei nr. 2 (lit. b, pct. 1) la H.C.M. nr. 69/1975, personalul menținut în funcții se retribue cu o clasă sub retribuirea tarifară prevăzută pentru funcția de conducere ocupată, atunci cînd au studii medii și cu două clase cînd n-are nici asemenea studii. Fiind menținut în funcția de contabil șef la aplicarea Hotărîrii nr. 1053/1960, vi se aplică prevederile sus-menționate. În cazul celor menținuți în baza H.C.M. nr. 914/1968, respectiv a Legii nr. 12/1971, reducerea este de două clase pentru cei cu studii medii.

GHEORGHE POPISCA, Galați — Personalul operativ a cărei retribuire este stabilită pe un nivel de bază și trei trepte de retribuție, avînd o activitate asemănătoare cu cea a muncitorilor calificați, beneficiază de toate reglementările referitoare la retribuirea muncitorilor (inclusiv reglementările referitoare la acordarea alocației de stat pentru copii).

FLORIAN DIDE, Alexandria — Potrivit legii retribuirii nu este posibil ca în afară de creșterea corespunzătoare promovării într-o funcție superioară, aceasta să fie, la rîndul ei, majorată cu o clasă, ca urmare a trecerii într-o gradatie superioară. Perioada lucrată în C.A.P. de un economist, pe baza unui contract de muncă și nu în calitate de membru cooperativ, fiind retribuit în bani, se ia în considerare ca vechime în muncă și în specialitate.

Absolventul liceului economic care a lucrat cel puțin 12 luni de zile în calitate de contabil și de lucrător comercial are dreptul la retribuirea corespunzătoare funcției ce o ocupă, la nivelul de bază.

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scriitorilor”

adas
ADMINISTRATIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ADAS vă recomandă

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață”.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente neprevăzute asigurate și, totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea poliței.

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în „asigurarea familială mixtă de viață” se cuprind toți membrii familiei în vîrstă de la 5 ani la 60 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată.

Prin „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente”, în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.

Prin „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași” se garantează primirea eşalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 ani pînă la 60 de ani.
- Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.
- Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.
- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se majorază cu 10%.
- Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale.
- Sumele convenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătesc majorate cu 25%.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, cei interesați se pot adresa, responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asi-

FILATURA DE BUMBAC — SLOBOZIA

județul Ialomița

Unitate relativ nouă, creată în anul 1970, a cărei înființare a determinat apariția, în nomenclatura județului, a unei noi meserii — meseria de filatoare.

Solicitând unele informații cu privire la munca și realizările tinerului colectiv din această unitate a reputei noastre industrii textile, tovarășa inginer Viorica Popoacă, directoarea filaturii, ne-a declarat :

„...drumul nu a fost deloc ușor ; au fost necesare eforturi deosebite, mai ales în perioada de început. Astăzi, când dispunem de un colectiv de peste 800 lucrători, din care 6 ingineri textile și un inginer mecanic, colectiv a cărui vîrstă medie este în jur de 22 de ani, ne putem mîndri că 86% din cadre sînt calificate în unitatea noastră prin școli profesionale de scurtă durată, cu și fără scoatere din producție, ucenicie la locul de muncă etc. Nu putem să nu ne aducem aminte de timpul cînd specialiștii întreprinderii organizau conferințe profesionale la liceele din județ, încercînd să determine tinerele să îmbrățișeze meseria de filatoare. Nu putem omite nici sprijinul pe care, pînă la crearea nucleului de bază, unitățile surori din Lugoj, Sfîntu Gheorghe și Arad ni le-au dat în direcția calificării personalului.”

Dotată în proporție de 90% cu utilaj de proveniență românească, la cel mai înalt nivel al tehnicii, filatura realizează fire cardate din bumbac 100% și în amestec cu celofibră, pe care îl livrează apoi ca materie primă țesătorilor „Dunăreana”—Giurgiu, Industria Textilă — Buzău, întreprinderilor „Producția” și „Unirea” din București.

Firele realizate la Slobozia au o calitate ridicată, fiind utilizate, în bună măsură, la confecționarea țesăturilor pentru export.